

EDIȚIE ÎN LIMBA ROMÂNĂ

التبيان
في آداب حملة القرآن

Al-Tibyān

CONDUITA
PURTĂTORILOR CORANULUI

Yahyā ibn Sharaf
al-Nawawī

INSTITUTUL TAWHID
tawhid.ro

Yahyā ibn Sharaf al-Nawawī

Al-Tibyān

Despre conduita purtătorilor Coranului

التبيان
في آداب حملة القرآن

Al-Tibyān

Traducere: Institutul Tawhid

Institutul Tawhid

România · 2026

Titlul original: التبيان في آداب حملة القرآن
Ediție în limba română
Institutul Tawhid · <https://www.tawhid.ro>

Cuprins

Prefața ediției arabe	v
Introducerea autorului	vi
1 Câteva dintre meritele recitării Coranului și ale purtătorilor săi	1
2 Întăietatea recitării Coranului și a celui care îl recită față de altele și de alții	5
3 Cinstirea oamenilor Coranului și interdicția de a-i vătăma	6
4 Conduita celui care îi învață pe alții Coranul și a celui care îl învață	9
Intenția curată	9
Intenția și interesele lumești	11
Devotamentul sincer al dascălului față de elev	12
Însușirile nobile	13
Bunătatea față de elev	14
Sfatul sincer dat elevului	14
Formarea elevului	15
Statutul predării	16
Devotamentul sincer al dascălului	16
Rândul și grija pentru elevi	16
Învățarea cu intenție încă nedesăvârșită	17
Conduita dascălului	17
Cinstirea cunoașterii	17
Locul predării	18
Despre conduita elevului	18
Alegerea dascălului	19
Intrarea la dascăl	19
Conduita față de colegi	20
Conduita față de șeic	20
Râvna pentru învățatură	21
Recitarea la începutul zilei	22
5 Conduita purtătorului Coranului	23
Ferirea de a face din Coran un mijloc de câștig	24
Îndeletnicirea înaintașilor cu recitarea	25

	Recitarea de noapte	28
	Păstrarea Coranului în memorie	30
	Despre cel care doarme și își pierde recitarea rânduită	31
6	Conduita la recitarea Coranului	32
	Folosirea siwāk-ului	33
	Păstrarea curăției rituale	34
	Recitarea și tayammum-ul	36
	Curățenia locului	37
	Îndreptarea spre qiblah	39
	Statutul cererii de adăpost la Allah	39
	Smerenia și cugetarea la înțeleșuri	41
	Plânsul	46
	Statutul recitării pe îndelete	47
	Invocația potrivită fiecărui prilej	48
	Respectul față de Coran	49
	Recitarea într-o limbă nearabă	51
	Recitarea potrivit transmisiunilor	51
	Trecerea de la o lectură la alta	51
	Recomandarea respectării ordinii	52
	Recitarea din exemplar sau din memorie	53
	Recitarea împreună și ascultarea ei	53
	Recitarea pe rând	55
	Recitarea cu glas tare	55
	Înfrumusețarea glasului	58
	Oprirea potrivită în recitare	61
	Împrejurări în care recitarea este dezaprobată	63
	Inovația deprinsă prin practică	64
	Chestiuni particulare	65
	Folosirea cuvintelor Coranului în vorbire	68
	Statutul ridicării în picioare	69
	Statutul salutului	70
	Reguli prețioase	71
	Prosternarea la recitare	76
	Momente preferate pentru recitare	91
	O regulă subtilă de conduită	92
	Citarea versetelor	92
	Încheierea Coranului	94

7	Conduita tuturor oamenilor față de Coran	99
	Datoria cinstirii Coranului	99
	Statutul explicării Coranului	101
	Statutul disputei	102
	Conduita celui care întreabă despre el	102
	Conduita oamenilor față de el	102
	Denumirea surelor	103
	Numirea lecturilor după recitatori	103
	Ascultarea Coranului de către necredincios	104
	Scrierea Coranului pe vase	104
	Scrierea textelor de protecție	104
	Ruqyah și suflarea ușoară	105
8	Versete și sure a căror recitare este recomandată în anumite momente și împrejurări	106
	Recitățile din Sunna	106
	Sura al-Kahf vinerea	107
	Āyat al-Kursī și cele două sure protectoare	108
	Ce se recită la culcare	108
	Recitarea lângă cel bolnav	109
	Recitarea lângă cel aflat pe moarte	110
9	Scrierea Coranului și cinstirea exemplarului său scris	111
	Inovația bună	112
	Materialele și suprafețele scrierii	112
	Ridicarea în picioare pentru el	113
	Călătoria și vânzarea exemplarului	113
	Atingerea și purtarea exemplarului Coranului	114
	Întoarcerea filelor cu un bețișor	114
	Scrierea lui de către cel aflat în impuritate rituală	114
	Purtarea lui împreună cu alte lucruri	115
	Impuritatea de pe corp și atingerea exemplarului	116
	Atingerea exemplarului după tayammum și în caz de necesitate	116
	Copilul care distinge	117
	Vânzarea și cumpărarea lui	117
10	Precizarea numelor și a cuvintelor amintite în carte, în ordinea apariției lor	118
	Învățăături adăugate cărții	129

Relatarea visului lui Aḥmad ibn Ḥanbal	129
Opt versete din sura al-Nisā'	129
Versete despre măreție, dreptate, teamă și speranță	132
Cuvânt de încheiere	135
Indexul citatelor coranice	136
Bibliografie	141
Indice	142

Prefața ediției arabe

Laudă lui Allah pentru binefacerile Sale și mulțumire pentru harurile cu care ne sporește. Rugăciunea și pacea fie asupra stăpânului și iubitului nostru Muḥammad, care a spus: „Domnul meu m-a educat și mi-a desăvârșit educația.”¹ Allah să fie mulțumit de nobilii Companioni, care nu au precupețit niciun efort în slujirea Coranului, ci și-au dat toată silința să împlinească ceea ce li se poruncise. L-au adunat după ce fusese răspândit în mai multe locuri și l-au trecut din piepturi în rânduri scrise. Acest lucru nu a fost deloc ușor. Allah să-i răsplătească cu bine din partea acestei comunități!

Acestea fiind spuse, Allah Preaînaltul m-a cinstit pentru a treia oară, înlesnindu-mi să slujesc unele dintre scrierile acestui învățat de seamă.

1. Prima a fost Bustān al-‘Ārifin, care cercetează comori dintre cele mai prețioase: istorisiri, cuvinte de înțelepciune și norme religioase.
2. A doua a fost cartea al-Fatāwā, despre drepturile lui Allah și drepturile oamenilor, cu privire la actele de adorare și la relațiile dintre ei.
3. **A treia:** aceasta este, laudă lui Allah, a treia lucrare pe care o slujesc. Ea îi dezvăluie celui dornic să învețe reguli subtile de conduită și învățături folositoare, privitoare la purtătorul Coranului. Îl rog pe Allah să-mi împlinească năzuința de a sluji această carte, mică în dimensiuni, dar mare în însemnătate, pentru ca ea să dobândească un loc de seamă în inimi și să fie un mijloc de apropiere de Cunoscătorul celor nevăzute.

Locuitor al Medinei celei Luminate, cel sărac și nevoiaș înaintea Lui, Preaînaltul: Muḥammad al-Ḥajjār.

1 Ibn Taymiyyah spune că sensul este corect, însă nu este cunoscut un lanț de transmitere stabilit pentru această relatare. Majmū‘ al-fatāwā, 18/375.

Introducerea autorului

﴿ثُمَّ أَوْرَثْنَا الْكِتَابَ الَّذِينَ اصْطَفَيْنَا مِنْ عِبَادِنَا﴾

Apoi am dat Cartea drept moștenire celor pe care i-am ales dintre robii Noștri.

Fătir 35:32 · fragment

Coranul cel Nobil. În numele lui Allah, Cel Milostiv, Îndurător. A spus șeicul, juristul², imamul, învățatul, cel evlavios și cumpătat față de cele lumești, stăpânul unei memorări temeinice și al unei cunoașteri precise³, Abū Zakariyyā Yaḥyā Muḥyī al-Dīn ibn Sharaf ibn Ḥizām al-Nawawī — Allah Preaînaltul să aibă milă de el!

Laudă lui Allah, Cel Generos, Dăruitorul de binefaceri, Stăpânul belșugului, al harului și al bunătății, Cel care ne-a călăuzit la credință și a dat întâietate religiei noastre față de toate celelalte religii. El ne-a dăruit trimiterea către noi a celei mai cinstite dintre făpturile Sale înaintea Lui și a celei mai alese în fața Sa: iubitul Său, prietenul Său apropiat, robul și Trimisul Său, Muḥammad ﷺ. Prin el a înlăturat adorarea idolilor și l-a cinstit ﷺ cu Coranul, minunea care dănuie de-a lungul vremurilor, prin care îi provoacă pe toți oamenii și djinnii laolaltă și i-a lăsat fără răspuns pe toți cei rătăciți și răzvrățiți. L-a făcut o primăvară pentru inimile celor înzestrați cu discernământ și cunoaștere. El nu se învechește prin repetarea frecventă și prin schimbarea vremurilor. L-a făcut ușor de ținut minte, astfel încât și copiii mici îl memorează pe de rost, și a garantat păstrarea lui, pentru ca nicio schimbare sau alterare să nu ajungă la el. El va

2 Fiqh înseamnă înțelegere. Aici se face aluzie la cuvintele Profetului ﷺ: „Celui căruia Allah îi dorește binele, îi dă înțelegerea religiei.”

3 Ḍabṭ și itqān exprimă stăpânirea temeinică și precisă, o treaptă superioară simplei memorări. Cel care memorează poate greși, pe când cel care stăpânește temeinic greșește mai puțin. Allah știe cel mai bine.

rămâne păstrat prin harul lui Allah — laudă Lui! — câtă vreme se succed noaptea și ziua. Allah le-a înlesnit grija pentru științele sale celor pe care i-a ales dintre oamenii priceperii și ai cunoașterii temeinice. Ei au adunat, din fiecare ramură a acestor științe, ceea ce deschide piepturile celor înzestrați cu certitudine. Îl laud pentru aceasta și pentru celelalte binefaceri ale Sale, care nu pot fi numărate, mai ales pentru binefacerea credinței. Îi cer să-mi dăruiască, mie, tuturor celor dragi mie și tuturor musulmanilor, mulțumirea Sa. Mărturisesc că nu există nicio divinitate demnă de adorare în afară de Allah, Unicul, fără asociat: o mărturisire care aduce iertare, îl salvează de Foc pe cel care o rostește și îl duce să locuiască în Grădinile Raiului.

Acestea fiind spuse, Allah, Slăvit și Preaînalt, a dăruit acestei comunități — Allah Preaînaltul să-i sporească cinstea! — religia pe care a încuviințat-o, religia Islamului⁴. L-a trimis la ea pe Muḥammad, cel mai bun dintre oameni — asupra lui să fie, de la Allah, cele mai alese rugăciuni, binecuvântări și pace — și a cinstit-o prin Cartea Sa, cea mai aleasă cuvântare. El, Slăvit și Preaînalt, a cuprins în ea tot ceea ce este necesar dintre veștile despre cei dintâi și cei de pe urmă, îndemnuri, pilde, reguli de conduită, felurite norme și dovezi hotărâtoare și limpezi care arată unicitatea Sa, precum și celelalte lucruri cu care au venit trimișii Săi — asupra lor să fie rugăciunea și pacea Sa — și care îi înfrâng pe tăgăduitorii rătăciți și josnici. A înmulțit răsplata pentru recitarea lui și ne-a poruncit să-i purtăm de grijă, să-l prețuim, să respectăm mereu conduita cuvenită față de el și să ne dăm toată silința în a-l cinsti.

4 Autorul — Allah Preaînaltul să aibă milă de el — face aluzie la cuvintele Celui Slăvit:

﴿وَأَتَمَّمْتُ عَلَيْكُمْ نِعْمَتِي وَرَضِيتُ لَكُمُ الْإِسْلَامَ دِينًا﴾

*Am desăvârșit asupra voastră binefacerea Mea și am încuviințat pentru voi
Islamul ca religie.*

Al-Mā'idah, 5:3 · fragment

Mai mulți dintre învățații de seamă și dintre autoritățile învățăturii au alcătuit, despre meritul recitării sale, cărți cunoscute celor cu minte și judecată. Însă râvna oamenilor de a le memora, ba chiar de a le citi, a slăbit, astfel încât numai câțiva dintre cei înzestrați cu înțelegere mai trag folos din ele. Am văzut că locuitorii orașului nostru, Damasc — Allah Preaînaltul să-l ocrotească și să-l păzească, împreună cu toate ținuturile Islamului! — se îngrijesc mult de recitarea Nobilului Coran: îl învață, îi învață pe alții, îl recită înaintea dascălilor și îl studiază împreună, în grup și singuri, străduindu-se noaptea și ziua. Allah să le sporească râvna pentru el și pentru toate formele de ascultare, căutând Fața lui Allah, Stăpânul măreției și al cinstirii! Aceasta m-a îndemnat să adun o lucrare scurtă despre conduita purtătorilor săi și despre însușirile celor care îl memorează și îl învață. Allah, Slăvit și Preaînalt, ne-a impus datoria sincerității și a devotamentului față de Cartea Sa. De acest devotament țin și explicarea conduitei purtătorilor și a celor care o studiază, îndrumarea lor spre ea și atragerea atenției asupra ei. Am ales concizia, ferindu-mă de lungime și de prea multe amănunte, și mă voi limita, în fiecare capitol, la câteva dintre aspectele sale, arătând pe scurt câteva feluri din fiecare categorie a regulilor sale de conduită. De aceea, în cele mai multe dintre relatările pe care le menționez, omit lanțurile de transmitere.

Aceasta cu toate că, laudă lui Allah, lanțurile lor de transmitere îmi sunt la îndemână și pregătite. Scopul meu este să atrag atenția asupra temeiului acestor lucruri și, prin ceea ce menționez, să trimit și la ceea ce am lăsat deoparte.

Am preferat să o fac scurtă fiindcă doresc ca ea să fie memorată, să aducă mult folos și să se răspândească.

Numele și cuvintele mai puțin cunoscute care apar în capitolele voi explica separat, pe scurt și limpede, într-un capitol de la sfârșitul cărții, în ordinea în care apar, pentru ca cititorul să tragă folos deplin și nelămurirea celui care o cercetează să dispară. În aceste explicații, precum și pe parcursul capitolelor, sunt cuprinse o seamă de principii și învățături prețioase și importante. Voi

arăta care hadithuri sunt autentice și care sunt slabe, atribuindu-le imamilor de încredere care le-au relatat.

Este cu puțință ca, în câteva împrejurări, să-mi scape câte un caz rar dintre acestea.

Să știi că învățații din domeniul hadithului și alții au îngăduit folosirea relatărilor slabe în privința meritelor faptelor⁵. Cu toate acestea, mă voi limita la relatările autentice și nu voi menționa relatări slabe decât în anumite situații. În Allah Cel Generos îmi pun încrederea și pe El mă sprijin; Lui Îi încredințez treburile mele și la El caut sprijin. Îi cer să mă călăuzească pe calea cea dreaptă, să mă păzească de oamenii rătăcirii și ai împotrivirii și să mă statornicească în aceasta și în celelalte fapte bune, sporindu-mi-le. Îl implor, Slăvit fie El, să-mi înlesnească ceea ce Îl mulțumește, să mă facă dintre cei care se tem de El și Îi sunt cu adevărat devotați, să mă călăuzească la intenții bune, să-mi înlesnească toate felurile de bine, să mă ajute în toate faptele nobile și să mă păstreze astfel până la moarte. Îi cer să le dăruiască toate acestea și tuturor celor dragi mie, tuturor musulmanilor și musulmanelor. Allah îmi este de ajuns și ce bun Ocrotitor este El! Nu există putere și nici tărie decât prin Allah, Cel Preaînalt, Cel Măreț.

5 Muḥammad al-Ḥajjār: În comentariul la al-Taqrīb al imamului al-Suyūṭi se spune: „Specialiștii în hadith și alții admit o anumită toleranță în privința lanțurilor de transmitere, relatarea hadithurilor slabe care nu sunt fabricate și punerea lor în practică fără a le preciza slăbiciunea, în alte domenii decât atributele lui Allah Preaînaltul și normele religioase: ce este îngăduit, ce este interzis și celelalte.” Este vorba, de pildă, despre istorisiri, meritele faptelor, îndemnuri și alte lucruri care nu țin de credință și de norme.

1 Câteva dintre meritele recitării Coranului și ale purtătorilor săi

Allah, Puternic și Măreț, a spus:

﴿إِنَّ الَّذِينَ يَتْلُونَ كِتَابَ اللَّهِ وَأَقَامُوا الصَّلَاةَ وَأَنْفَقُوا مِمَّا رَزَقْنَاهُمْ سِرًّا وَعَلَانِيَةً يَرْجُونَ تِجَارَةً لَّنْ تَبُورَ لِيُوفِيَهُمْ أَجُورَهُمْ وَيَزِيدَهُم مِّنْ فَضْلِهِ إِنَّهُ غَفُورٌ شَكُورٌ﴾

Cei care recită Cartea lui Allah, împlinesc rugăciunea și dăruiesc, în ascuns și pe față, din ceea ce le-am dat ca înzestrare, nădăjduiesc într-un negoț care nu va pieri, pentru ca El să le dea răsplățile pe deplin și să le sporească din harul Său. El este Iertător, Recunoscător.

Fătir, 35:29-30

Am relatat de la ‘Uthmān ibn ‘Affān — Allah să fie mulțumit de el — că Trimisul lui Allah ﷺ a spus: „Cel mai bun dintre voi este cel care învață Coranul și îi învață pe alții.”

L-a relatat Abū ‘Abd Allāh Muḥammad ibn Ismā‘il ibn Ibrāhīm al-Bukhārī în Șaḥīḥ-ul său, care este cea mai autentică dintre cărți după Coran. ‘Ā’ishah — Allah să fie mulțumit de ea — a relatat că Trimisul lui Allah ﷺ a spus:

„Cel care recită Coranul cu pricepere va fi alături de îngerii scribi cei nobili și evlavioși; iar cel care îl recită poticnindu-se și căruia îi este greu va avea două răsplăți.”

L-au relatat al-Bukhārī și Abū al-Ḥusayn Muslim ibn al-Ḥajjāj al-Qushayrī al-Naysābūrī, în cele două Șaḥīḥ-uri ale lor.

Abū Mūsā al-Ash‘arī — Allah să fie mulțumit de el — a relatat că Trimisul lui Allah ﷺ a spus: „Credinciosul care recită Coranul este asemenea chitrei: mirosul ei este plăcut și gustul ei este bun. Credinciosul care nu recită Coranul este asemenea curmalei: nu are miros, iar gustul ei este bun și dulce.

Ipocritul care recită Coranul este asemenea busuiocului: mirosul său este plăcut, iar gustul său este amar. Ipocritul care nu recită Coranul este asemenea coloquintidei: nu are miros, iar gustul ei este amar.”

L-au relatat al-Bukhārī și Muslim. De la ‘Umar ibn al-Khaṭṭāb — Allah Preaînaltul să fie mulțumit de el — s-a relatat că Profetul ﷺ a spus:

„Prin această Cuvântare, Allah Preaînaltul înalță unele neamuri și le coboară pe altele.”

L-a relatat Muslim. Abū Umāmah al-Bāhili — Allah să fie mulțumit de el — a spus: „L-am auzit pe Trimisul lui Allah ﷺ spunând:

«Recitați Coranul, fiindcă în Ziua Învierii el va veni ca mijlocitor pentru cei care i-au fost însoțitori.»” L-a relatat Muslim.

Ibn ‘Umar — Allah să fie mulțumit de amândoi — a relatat că Profetul ﷺ a spus: „Nu se cuvine să râvnești decât în două cazuri:

1. Un om căruia Allah i-a dăruit Coranul și care stă în rugăciune recitându-l în ceasurile nopții și ale zilei.
2. Un om căruia Allah i-a dăruit avere și care cheltuiește din ea în ceasurile nopții și ale zilei.”

L-au relatat al-Bukhārī și Muslim. Am relatat și versiunea transmisă de ‘Abd Allāh ibn Mas‘ūd — Allah să fie mulțumit de el —, cu formularea: „Nu se cuvine să râvnești decât în două cazuri:

1. Un om căruia Allah i-a dăruit avere și căruia i-a înlesnit să o cheltuiască pe deplin pentru ceea ce este drept.
2. Un om căruia Allah i-a dăruit înțelepciune, după care judecă și pe care o transmite altora.”

‘Abd Allāh ibn Mas‘ūd — Allah să fie mulțumit de el — a relatat că Trimisul lui Allah ﷺ a spus:

„Cel care recită o literă din Cartea lui Allah Preaînaltul are pentru ea o faptă bună, iar fapta bună este răsplătită de zece ori. Nu spun că Alif–Lām–Mīm este o singură literă; Alif este o literă, Lām este o literă și Mīm este o literă.”

L-a relatat Abū ‘Īsā Muḥammad ibn ‘Īsā al-Tirmidhī, care a spus: „*Hadith ḥasan ṣaḥīḥ.*” Abū Sa‘īd al-Khudrī — Allah să fie mulțumit de el — a relatat că Profetul ﷺ a spus:

„Cel Slăvit și Preaînalt spune: «Celui pe care Coranul și pomenirea Mea îl țin ocupat, împiedicându-l să-Mi ceară, îi dăruiesc mai mult decât le dăruiesc celor care cer.» Întâietatea cuvântului lui Allah, Slăvit și Preaînalt, față de toate celelalte cuvinte este asemenea întâietății lui Allah Preaînaltul față de făpturile Sale.”

L-a relatat al-Tirmidhī, care a spus: „*Hadith ḥasan gharīb.*” Ibn ‘Abbās — Allah să fie mulțumit de amândoi — a relatat că Trimisul lui Allah ﷺ a spus:

„Cel în al cărui piept nu se află nimic din Coran este asemenea unei case păraginite.” L-a relatat al-Tirmidhī, care a spus: „*Hadith ḥasan ṣaḥīḥ.*” ‘Abd Allāh ibn ‘Amr ibn al-‘Āṣ — Allah să fie mulțumit de el — a relatat că Profetul ﷺ a spus:

„I se va spune însoțitorului Coranului: «Recită, înalță-te și recită pe îndelete, așa cum recitai în viața lumească, fiindcă locul tău va fi la ultimul verset pe care îl vei recita.»” L-au relatat Abū Dāwūd, al-Tirmidhī și al-Nasā‘ī. Al-Tirmidhī a spus: „*Hadith ḥasan ṣaḥīḥ.*” Mu‘ādh ibn Anas — Allah să fie mulțumit de el — a relatat că Trimisul lui Allah ﷺ a spus:

„Celui care recită Coranul și împlinește ceea ce cuprinde, Allah le va pune părinților săi, în Ziua Învierii, o cunună a cărei lumină este mai frumoasă decât lumina soarelui în casele acestei lumi. Ce credeți, atunci, despre cel care a împlinit el însuși acestea?”

L-a relatat Abū Dāwūd. Al-Dārimī a relatat, prin lanțul său de transmitere, de la ‘Abd Allāh ibn Mas‘ūd — Allah să fie mulțumit de el — că Profetul ﷺ a spus:

„Recitați Coranul, fiindcă Allah Preaînaltul nu pedepsește o inimă care a cuprins Coranul. Acest Coran este ospățul lui Allah: cel care intră la el este în siguranță, iar cel care iubește Coranul să se bucure de vestea bună!”

‘Abd al-Ḥamid al-Ḥimmānī a spus: „L-am întrebat pe Sufyān al-Thawrī: «Ce îți este mai drag pentru un om: să plece într-o expediție militară ori să recite Coranul?» A răspuns: «Să recite Coranul, fiindcă Profetul ﷺ a spus: Cel mai bun dintre voi este cel care învață Coranul și îi învață pe alții.»”

2 Întâietatea recitării Coranului și a celui care îl recită față de altele și de alții

S-a transmis în mod autentic de la Abū Mas‘ūd al-Anṣārī al-Badrī — Allah să fie mulțumit de el — că Profetul ﷺ a spus:

„Să-i conducă pe oameni în rugăciune cel mai priceput dintre ei la recitarea Cărții lui Allah Preaînaltul.”

L-a relatat Muslim.

Ibn ‘Abbās — Allah să fie mulțumit de amândoi — a spus:
„Recitatorii Coranului făceau parte din adunarea lui ‘Umar — Allah să fie mulțumit de el — și din sfatul său, fie ei oameni maturi sau tineri.” L-a relatat al-Bukhārī în Șaḥīḥ-ul său. În capitolul următor vor fi amintite și hadithuri care se încadrează în tema acestui capitol. Să știi că opinia corectă și aleasă, susținută de învățații pe care ne putem bizui, este că recitarea Coranului este mai bună decât tasbīḥ, tahlīl și celelalte forme de pomenire a lui Allah. Dovezile în acest sens sunt numeroase și se întăresc unele pe altele. Allah știe cel mai bine.

Cinstirea oamenilor Coranului și interdicția de a-i vătăma

Allah, Puternic și Măreț, a spus:

﴿ذٰلِكَ وَمَنْ يُعِظِمْ شَعَرَ اِلٰهِ فَاِنَّهَا مِنْ تَقْوٰى الْقُلُوْبِ﴾

*Așa este! Iar acela care cinstește semnele sfinte ale lui Allah o face
din evlavie inimilor.*

Al-Hajj, 22:32

Allah Preaînaltul a spus:

﴿ذٰلِكَ وَمَنْ يُعِظِمْ حُرْمَتِ اِلٰهِ فَهُوَ خَيْرٌ لِّهِ عِنْدَ رَبِّهِ﴾

*Așa este! Iar pentru acela care cinstește lucrurile declarate sfinte de
Allah, aceasta este mai bine înaintea Domnului său.*

Al-Hajj, 22:30 · fragment

Cel Preaînalt a spus:

﴿وَاخْفِضْ جَنَاحَكَ لِمَنِ اتَّبَعَكَ مِنَ الْمُؤْمِنِيْنَ﴾

Coboară-ți aripa față de credincioșii care te urmează.

Al-Shu'arā', 26:215

Cel Preaînalt a spus:

﴿وَالَّذِينَ يُؤْذُونَ الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ بَغَيْرِ مَا اكْتَسَبُوا فَقَدْ
أَحْمَلُوا بُهْتَنًا وَإِثْمًا مُّبِينًا﴾

*Iar cei care îi vatămă pe credincioși și pe credincioase fără ca aceștia
să fi săvârșit ceva și-au luat asupra lor o calomnie și un păcat
limpede.*

Al-Aḥzāb, 33:58

Din această temă fac parte hadithul lui Abū Mas‘ūd al-Anṣārī și
cel al lui Ibn ‘Abbās, amintite mai înainte, în capitolul al doilea.
Abū Mūsā al-Ash‘arī — Allah să fie mulțumit de el — a relatat că
Trimisul lui Allah ﷺ a spus:

*„Din cinstirea lui Allah Preaînaltul fac parte cinstirea
musulmanului încărunțit, a purtătorului Coranului care nici nu
întrece măsura în privința lui, nici nu îl neglijează și cinstirea
conducătorului drept.”*

L-a relatat Abū Dāwūd; este un hadith ḥasan. ‘Ā’ishah — Allah să
fie mulțumit de ea — a spus:

*„Trimisul lui Allah ﷺ ne-a poruncit să le dăm oamenilor locul care
li se cuvine.”* L-au relatat Abū Dāwūd în Sunan-ul său și al-Bazzār
în Musnad-ul său. Al-Ḥākim Abū ‘Abd Allāh a spus în ‘Ulūm
al-Ḥadīth: *„Este un hadith autentic.”* Jābir ibn ‘Abd Allāh — Allah
să fie mulțumit de el — a relatat că Profetul ﷺ îi așeza câte doi
dintre cei căzuți la Uḥūd împreună, apoi întreba: *„Care dintre ei
cunoștea mai mult din Coran?”* Dacă i se arăta unul dintre ei, îl
așeza primul în nișa mormântului. L-a relatat al-Bukhārī. Abū
Hurayrah — Allah să fie mulțumit de el — a relatat că Profetul ﷺ
a spus:

*„Allah, Puternic și Măreț, a spus: «Celui care îl vatămă pe un
apropiat al Meu i-am vestit război.»”*

L-a relatat al-Bukhārī. S-a transmis în mod autentic, în Șaḥīḥ Muslim, că el ﷺ a spus: „*Cel care a împlinit rugăciunea de dimineață se află sub ocrotirea lui Allah Preaînaltul. Să nu ajungeți ca Allah să vă ceară socoteală pentru încălcarea ocrotirii Sale!*” Cei doi imami de seamă, Abū Ḥanīfah și al-Shāfi‘ī — Allah să fie mulțumit de amândoi — au spus: „*Dacă învățații nu sunt apropiații lui Allah, atunci Allah nu are niciun apropiat.*” Imamul și memoratorul de hadith Abū al-Qāsim ibn ‘Asākir — Allah să aibă milă de el — a spus: „*Să știi, fratele meu — Allah să ne călăuzească, pe noi și pe tine, spre ceea ce Îl mulțumește și să ne facă dintre cei care se tem de El și îi sunt cu adevărat devotați — că a mânca din carnea învățaților este otrăvitor și că este cunoscut felul în care Allah dă în vileag tainele celor care îi ponegresc. Pe cel care își dezleagă limba, vorbind de rău despre învățați, Allah Preaînaltul îl încearcă, înainte de moartea sa, prin moartea inimii.*”

﴿فَلْيَحْذَرِ الَّذِينَ يُخَالِفُونَ عَنْ أَمْرِهِ أَنْ تُصِيبَهُمْ فِتْنَةٌ أَوْ
يُصِيبَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ﴾

Să se păzească cei care se împotrivesc poruncii sale, ca nu cumva să-i lovească o încercare ori să-i lovească o pedeapsă dureroasă.

Al-Nūr, 24:63 · fragment

4 Conduita celui care îi învață pe alții Coranul și a celui care îl învață

Acest capitol, împreună cu următoarele două, reprezintă scopul cărții. Tema sa este foarte întinsă și cuprinde multe ramificații. De aceea, voi arăta pe scurt ideile sale principale, în secțiuni, pentru a înlesni memorarea și însușirea lor temeinică, dacă voiește Allah Preaînaltul.

Intenția curată

Primul lucru care se cuvine atât celui care predă recitarea, cât și celui care învață să recite este să urmărească prin aceasta mulțumirea lui Allah Preaînaltul. Allah Preaînaltul a spus:

﴿وَمَا أُمِرُوا إِلَّا لِيَعْبُدُوا اللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ حُنَفَاءَ وَيُقِيمُوا الصَّلَاةَ وَيُؤْتُوا الزَّكَاةَ وَذَلِكَ دِينُ الْقِيَمَةِ﴾

Nu li s-a poruncit decât să-L adore pe Allah, închinându-I numai Lui religia, întru credință dreaptă, să împlinească rugăciunea și să dea zakāt-ul. Aceasta este religia cea dreaptă.

Al-Bayyinah, 98:5

adică religia statornică pe calea dreaptă. În cele două Șahîh-uri se relatează de la Trimisul lui Allah ﷺ: „Faptele sunt numai după intenții și fiecare om are numai ceea ce a intenționat.” Acest hadith este unul dintre temeiurile Islamului.

Am relatat de la Ibn ‘Abbās — Allah să fie mulțumit de amândoi — că a spus: „Omului i se dă numai după măsura intenției sale.” De la altcineva s-a relatat: „Oamenilor li se dă numai după măsura

intențiilor lor.” Am relatat de la învățatul Abū al-Qāsim al-Qushayrī — Allah Preaînaltul să aibă milă de el — că a spus: „Puritatea intenției înseamnă a-L avea numai pe Cel Adevărat drept ținută a ascultării: prin ascultarea sa, omul să dorească apropierea de Allah Preaînaltul, fără niciun alt scop, precum a face impresie unei făpturi, a dobândi renume printre oameni, iubire sau laudă din partea lor ori orice altceva în afară de apropierea de Allah Preaînaltul.” A spus: „Se poate spune, de asemenea, că puritatea intenției înseamnă a curăța fapta de luarea în seamă a privirilor făpturilor.” De la Ḥudhayfah al-Mar‘ashī — Allah Preaînaltul să aibă milă de el — s-a relatat: „Puritatea intenției înseamnă ca faptele robului să fie aceleași în văzul oamenilor și în ascuns.” Dhū al-Nūn — Allah Preaînaltul să aibă milă de el — a spus: „Trei lucruri sunt semne ale purității intenției:

1. Să-ți fie deopotrivă lauda și mustrarea oamenilor.
2. Să nu-ți privești cu admirație propria faptă atunci când o împlinești.
3. Să cauți răsplata faptelor în Viața de Apoi.”

Al-Fuḍayl ibn ‘Iyāḍ — Allah să fie mulțumit de el — a spus: „A lăsa fapta de dragul oamenilor este fățarnicie; a face fapta de dragul oamenilor este asociere. Puritatea intenției înseamnă ca Allah să te ferească de amândouă.” Sahl al-Tustarī — Allah Preaînaltul să aibă milă de el — a spus: „Oamenii cu judecată au cercetat înțelesul purității intenției și nu au găsit altceva decât ca mișcarea și repausul omului, în ascuns și pe față, să fie numai pentru Allah Preaînaltul, fără să se amestece în ele nimic: nici interesul propriu, nici pofta, nici viața lumească.” Al-Sarī — Allah să fie mulțumit de el — a spus: „Nu face nimic de dragul oamenilor, nu lăsa nimic de dragul lor, nu ascunde nimic pentru ei și nu le dezvălui nimic de dragul lor.” Al-Qushayrī a spus: „Cea mai aleasă sinceritate este ca ceea ce se află în ascuns să fie la fel cu ceea ce se arată pe față.” Al-Ḥārith al-Muḥāsibī — Allah Preaînaltul să aibă milă de el — a spus: „Cel cu adevărat sincer nu se îngrijorează chiar dacă și-ar pierde întregul loc pe care îl are în inimile oamenilor, de dragul îndreptării propriei inimi. Nu îi place ca oamenii să afle nici cât un

fir de pulbere din fapta sa bună și nu îl supără ca ei să aștepte despre fapta sa rea. Căci faptul că aceasta îl supără arată că îi place să fie mai prețuit de ei, iar aceasta nu face parte din însușirile celor cu adevărat sinceri.” Altul a spus: „Dacă Îl cauți pe Allah Preaînaltul cu sinceritate, Allah îți dă o oglindă în care vezi toate minunile acestei lumi și ale Vieții de Apoi.” Cuvintele înaintașilor pe această temă sunt numeroase. Am arătat numai câteva dintre ele, pentru a atrage atenția asupra a ceea ce se urmărește. Am amintit o seamă dintre acestea, împreună cu explicarea lor, la începutul comentariului la al-Muhaddhab și le-am adăugat reguli de conduită ale învățatului și ale elevului, ale juristului și ale celui care studiază jurisprudența, de care niciun căutător al cunoașterii nu se poate lipsi. Allah știe cel mai bine.

Intenția și interesele lumesti

Să nu urmărească prin aceasta dobândirea vreunui folos lumesc: avere, conducere, prestigiu, întâietate față de cei de-o seamă cu el, lauda oamenilor, atragerea privirilor lor spre sine sau altceva asemenea. Dascălul de recitare să nu-și amestece predarea cu dorința unui folos pe care l-ar putea primi de la unul dintre cei care învață la el, fie avere, fie un serviciu, oricât de mic, chiar dacă are forma unui dar pe care acela nu i l-ar fi făcut dacă nu ar fi studiat la el. Cel Preaînalt a spus:

﴿مَنْ كَانَ يُرِيدُ حَرْثَ الْآخِرَةِ نَزِدْ لَهُ فِي حَرْثِهِ وَمَنْ كَانَ
يُرِيدُ حَرْثَ الدُّنْيَا نُؤْتِهِ مِنْهَا وَمَا لَهُ فِي الْآخِرَةِ
مِنْ نَصِيبٍ﴾

Celui care dorește rodul Vieții de Apoi îi sporim rodul, iar celui care dorește rodul acestei lumi îi dăm din ea, dar în Viața de Apoi nu va avea nicio parte.

Al-Shūrā, 42:20

Cel Preaînalt a spus:

﴿مَنْ كَانَ يُرِيدُ الْعَاجِلَةَ عَجَلْنَا لَهُ فِيهَا مَا نَشَاءُ لِمَنْ نُرِيدُ﴾

Celui care dorește viața cea grabnic trecătoare îi grăbim în ea ceea ce voim, pentru cine voim.

Al-Isrâ', 17:18 · fragment

Abū Hurayrah — Allah să fie mulțumit de el — a relatat că Trimisul lui Allah ﷺ a spus:

„Cel care învață o știință prin care se caută Fața lui Allah Preaînaltul, dar nu o învață decât pentru a dobândi un folos din această lume, nu va simți mireasma Raiului în Ziua Învierii.”

L-a relatat Abū Dāwūd cu un lanț de transmitere autentic. Hadithurile asemănătoare sunt numeroase. De la Anas, Ḥudhayfah și Ka'b ibn Mālik — Allah să fie mulțumit de ei — s-a relatat că Trimisul lui Allah ﷺ a spus:

„Cel care caută știința pentru a se certa cu cei nechibzuți, pentru a se întrece cu învățații ori pentru a atrage privirile oamenilor spre sine să-și pregătească locul în Foc.” L-a relatat al-Tirmidhī, prin versiunea lui Ka'b ibn Mālik, cu formularea: *„Îl va face să intre în Foc.”*

Devotamentul sincer al dascălului față de elev

Să se păzească din toate puterile de intenția de a se mândri cu numărul mare al celor care studiază la el și vin mereu să-l asculte. Să se păzească de a fi nemulțumit când elevii săi recită și înaintea altui dascăl de la care pot trage folos. Aceasta este o nenorocire prin care sunt încercați unii dascăli neștiutori; ea arată limpede intenția rea și stricăciunea lăuntrică a celui în cauză. Mai mult, este o dovadă hotărâtoare că, prin predarea sa, el nu caută Fața lui Allah Preaînaltul, Cel Generos. Dacă L-ar fi căutat pe Allah prin predare, nu ar fi detestat aceasta, ci și-ar fi spus: *„Eu am urmărit un act de ascultare prin faptul că l-am învățat, iar acesta s-a împlinit. El a urmărit, prin recitarea înaintea altcuiva, să-și sporească știința; așadar, nu i se poate aduce nicio mustrare.”*

Am relatat în Musnad-ul imamului asupra a cărui memorare temeinică și autoritate există consens, Abū Muḥammad al-Dārimī — Allah să aibă milă de el —, de la ‘Alī ibn Abī Ṭālib — Allah să fie mulțumit de el — că a spus: „*O, purtători ai Coranului — ori a spus: o, purtători ai cunoașterii —, puneți-o în practică! Învățat este numai cel care împlinește ceea ce știe și a cărui cunoaștere este în acord cu fapta sa. Vor veni oameni care vor purta știința, dar ea nu le va trece de clavicule. Faptele lor vor contrazice cunoașterea lor, iar ceea ce ascund va contrazice ceea ce arată. Vor ședea în cercuri, fălindu-se unii față de alții, până într-atât încât unul se va supăra pe cel care îi ține tovărășie fiindcă îl lasă și se așază lângă altcineva. Faptele acestora, în acele adunări, nu se înalță la Allah Preaînaltul.*” S-a transmis în mod autentic de la imamul al-Shāfi‘ī — Allah să fie mulțumit de el — că a spus: „*Mi-aș fi dorit ca oamenii să învețe această știință — adică știința sa și cărțile sale — fără să-mi fie atribuită nici măcar o literă din ea.*”

Însușirile nobile

Dascălul se cuvine să se împodobească cu însușirile frumoase aduse de Legea religioasă, cu trăsăturile laudabile și cu purtările plăcute spre care l-a îndrumat Allah: cumpătarea față de viața lumească, mulțumirea cu puțin din ea, lipsa preocupării pentru ea și pentru cei prinși de ea, dărnicia, generozitatea, noblețea caracterului, chipul senin, fără a ajunge la lipsă de cuviință, blândețea, răbdarea și ferirea de câștigurile înjositoare. Să păstreze evlavia, smerenia, liniștea, demnitatea, modestia și supunerea; să se ferească de râs și de prea multe glume; să împlinească regulat îndatoririle prescrise de Lege, precum curățirea prin îndepărtarea murdăriei și a firelor de păr a căror îndepărtare a fost prescrisă: scurtarea mustății, tăierea unghiilor, pieptănarea bărbii, înlăturarea mirosurilor neplăcute și a hainelor dezaprobat.

Să se păzească din toate puterile de invidie, fățărnicie, admirație de sine și disprețuirea altora, chiar dacă sunt mai prejos decât el. Se cuvine să pună în practică hadithurile despre tasbīḥ, tahlīl și celelalte pomeniri și invocații; să fie conștient de

supravegherea lui Allah Preaînaltul, în ascuns și pe față, și să păstreze aceasta cu statornicie; în toate treburile sale să se bizuie pe Allah Preaînaltul.

Bunătatea față de elev

Se cuvine să fie blând cu cel care recită înaintea lui, să-l întâmpine cu bunăvoință și să-i facă bine după împrejurări. Am relatat de la Abū Hārūn al-‘Abdī că a spus: „*Mergeam la Abū Sa‘īd al-Khudrī — Allah să fie mulțumit de el —, iar el ne spunea: «Bun venit celor pentru care Trimisul lui Allah ﷺ ne-a lăsat îndemn! Profetul ﷺ a spus: Oamenii vă urmează. Vor veni la voi oameni din toate ținuturile pământului ca să dobândească înțelegerea religiei. Când vin la voi, purtați-vă bine cu ei.»*” L-au relatat al-Tirmidhī, Ibn Mājah și alții. Am relatat ceva asemănător în Musnad-ul lui al-Dārimī, de la Abū al-Dardā’ — Allah să fie mulțumit de el.

Sfatul sincer dat elevului

Se cuvine să le ofere din plin sfatul sincer, fiindcă Trimisul lui Allah ﷺ a spus:

„Religia este devotament sincer: față de Allah, de Cartea Sa, de Trimisul Său, de conducătorii musulmanilor și de toți musulmanii.”

L-a relatat Muslim. Din devotamentul sincer față de Allah Preaînaltul și de Cartea Sa fac parte cinstirea celui care o recită și a celui care o studiază, îndrumarea lui spre ceea ce îi este de folos, blândețea față de el, ajutorarea lui în învățătură pe cât este cu putință și câștigarea inimii sale. Dascălul să fie darnic cu învățătura sa, blând și binevoitor cu elevul, îndemnându-l să învețe. Să-i amintească meritul acestei îndeletniciri, pentru a-i trezi avântul și a-i spori dorința de a învăța. Să-l deprindă cu desprinderea de cele lumești și să-l îndepărteze de sprijinirea pe ele și de amăgirea cu ele, amintindu-i meritul îndeletnicirii cu Coranul și cu celelalte științe religioase: aceasta este calea celor cunoscători și a robilor drepecți ai lui Allah, precum și rangul profeților — asupra lor să fie rugăciunea și pacea. Să aibă milă de elev și să se îngrijească de binele lui așa cum se îngrijește de

binele copilului său și de propriul bine. Să-l socotească asemenea copilului său în grija față de el și în răbdarea față de asprimea și lipsa lui de cuviință; să-i găsească scuză dacă uneori se poartă necuviincios, fiindcă omul este supus neajunsurilor, mai ales când este tânăr. Să-i dorească tot binele pe care și-l dorește sieși și să deteste pentru el orice neajuns pe care îl detestă pentru sine. S-a transmis în mod autentic, în cele două Șaḥīḥ-uri, că Trimisul lui Allah ﷺ a spus:

„Niciunul dintre voi nu are credință până ce nu îi dorește fratelui său ceea ce își dorește sieși.”

Ibn ‘Abbās — Allah să fie mulțumit de amândoi — a spus: *„Cel mai vrednic de cinstire înaintea mea este cel care trece printre oameni ca să se așeze lângă mine. Dacă aș putea să împiedic muștele să se așeze pe chipul lui, aș face-o.”* Într-o altă versiune: *„Musca se așază pe el, iar aceasta îmi pricinuieste supărare.”* Să nu se arate semeț față de elevi, ci să fie blând și modest cu ei.

Despre modestia față de oricare dintre oameni s-au transmis multe lucruri cunoscute. Cu atât mai mult se cuvine ea față de aceștia, care sunt asemenea copiilor săi, se îndeletnicesc cu Coranul și au asupra lui drepturile ce decurg din tovărășia lor și din venirea repetată la el. De la Trimisul lui Allah ﷺ s-a relatat că a spus: *„Fiți blânzi cu cei pe care îi învățați și cu cei de la care învățați.”* Ayyūb al-Sakhtiyānī — Allah să aibă milă de el — a spus: *„Învățatul se cuvine să-și pună țărână pe cap, din smerenie față de Allah, Puternic și Măreț.”*

Formarea elevului

Se cuvine să-l formeze treptat pe elev în regulile alese de conduită, în purtările plăcute și în deprinderea sufletului cu lucrurile subtile și ascunse; să-l obișnuiască să se păzească în toate treburile sale, cele ascunse și cele văzute. Prin cuvintele și faptele sale repetate, să-l îndemne la puritatea intenției, la sinceritate, la intenții bune și la conștientizarea supravegherii lui Allah Preaînaltul în fiecare clipă. Să-l învețe că prin aceasta i se deschid luminile cunoașterii, pieptul i se lărgeste și din inima sa țâșnesc izvoarele înțelepciunii și ale înțeleșurilor subtile;

cunoașterea și starea sa sunt binecuvântate, iar în fapte și cuvinte primește călăuzire.

Statutul predării

A-i învăța pe cei care doresc să învețe este o obligație colectivă. Dacă nu există decât o singură persoană potrivită, devine pentru ea o obligație individuală. Dacă există mai mulți, iar învățătura poate fi asigurată de unii dintre ei, sunt toți păcătoși dacă refuză cu toții. Dacă unii îndeplinesc această datorie, ceilalți nu mai sunt răspunzători. Dacă i se cere unuia dintre ei și el refuză, cea mai întemeiată dintre cele două opinii este că nu păcătuiește; totuși, refuzul său este dezaprobat dacă nu are o scuză.

Devotamentul sincer al dascălului

Este recomandat ca dascălul să fie dornic să-i învețe, dând acestei îndeletniciri întâietate față de interesele sale lumești care nu sunt de neapărată trebuință, și ca, atunci când se așază pentru a le preda recitarea, să-și elibereze inima de toate preocupările care o distrag; acestea sunt multe și cunoscute. Să fie preocupat să-i facă să înțeleagă și să-i dea fiecăruia ceea ce i se potrivește: să nu-i ceară prea mult celui care nu poate duce mult și să nu-i dea prea puțin celui care poate primi mai mult. Să-i pună să repete ceea ce au memorat și să-l laude pe cel la care se vede o înzestrare aleasă, dacă nu se teme că acesta va fi ispitit prin admirație de sine sau altceva. Pe cel care rămâne în urmă să-l mustre cu blândețe, dacă nu se teme că îl va îndepărta astfel de învățătură. Să nu invidieze pe niciunul dintre ei pentru priceperea care se arată la el și să nu socotească prea mult ceea ce Allah i-a dăruit. Invidia față de străini este aspru interzisă; cu atât mai mult față de elev, care este asemenea copilului său și a cărui vrednicie îi aduce dascălului său o mare răsplată în Viața de Apoi și o frumoasă laudă în această lume. Allah este Cel care dă izbânda.

Rândul și grija pentru elevi

Dacă se adună mulți, să le dea întâietate la învățătură în ordinea venirii lor. Dacă cel venit mai întâi încuviințează ca altul să-i ia locul, să-l primească pe acela înainte. Se cuvine să se arate

binevoitor și cu chip senin față de ei, să se intereseze de starea lor și să întrebe despre cei care lipsesc.

Învățarea cu intenție încă nedesăvârșită

Învățații — Allah să fie mulțumit de ei — au spus: „*Să nu refuze să învețe pe cineva din pricină că intenția aceluia nu este curată.*”

Sufyân și alții au spus: „*Faptul că ei caută știința este el însuși o intenție.*” Au mai spus: „*Am căutat știința pentru altcineva decât Allah, dar ea nu a îngăduit să fie decât pentru Allah.*” Înțelesul este că, în cele din urmă, ea a ajuns să fie numai pentru Allah Preaînaltul.

Conduita dascălului

Printre regulile sale de conduită asupra cărora se insistă și cărora trebuie să le acorde grijă se numără aceea de a-și feri mâinile de joacă atunci când predă recitarea și ochii de a rătăci cu privirea fără nevoie. Să șadă în stare de curăție rituală, îndreptat spre qiblah, cu demnitate, având haine albe și curate. Când ajunge la locul unde se va așeza, să îplinească două rak'ah înainte de a șede, fie că locul este o moschee, fie că nu. Dacă este o moschee, aceasta se recomandă cu atât mai mult, fiindcă este dezaprobat să se așeze în ea înainte de a împlini două rak'ah. Dacă dorește, poate șede cu picioarele încrucișate sau în alt fel. Abū Bakr ibn Abī Dāwūd al-Sijistānī a relatat, prin lanțul său de transmitere, că ‘Abd Allāh ibn Mas‘ūd — Allah să fie mulțumit de el — îi învăța pe oameni recitarea în moschee, șezând în genunchi.

Cinstirea cunoașterii

Printre regulile de conduită asupra cărora se insistă și pe care trebuie să le păstreze se numără aceea de a nu înjosi știința, mergând într-un loc al celui care învață la el, ca să-l învețe acolo, chiar dacă elevul este calif sau are un rang mai mic. Dimpotrivă, să păzească știința de aceasta, așa cum au păzit-o înaintașii — Allah să fie mulțumit de ei. Istorisirile despre ei în această privință sunt multe și cunoscute.

Locul predării

Locul său de învățătură se cuvine să fie încăpător, pentru ca cei care îl frecventează să poată șede în voie. Într-un hadith de la Profet ﷺ se spune:

„*Cele mai bune locuri de adunare sunt cele mai încăpătoare.*” L-a relatat Abū Dāwūd în Sunan-ul său, la începutul Cărții despre buna-cuviință, cu un lanț de transmitere autentic, din relatarea lui Abū Saʿīd al-Khudrī — Allah să fie mulțumit de el.

Despre conduita elevului

Toate regulile de conduită ale dascălului privitoare la propria persoană, pe care le-am amintit, sunt și reguli de conduită pentru elev.

Din conduita sa face parte să se ferească de preocupările care îl abat de la dobândirea învățaturii, în afară de cele de care nu se poate lipsi din nevoie. Se cuvine să-și curețe inima de întinări, ca ea să fie pregătită să primească Coranul, să-l memoreze și să-i culeagă roadele. S-a transmis în mod autentic că Trimisul lui Allah ﷺ a spus:

„*Luați aminte! În trup se află o bucată de carne: dacă ea este bună, întregul trup este bun; dacă ea este stricată, întregul trup este stricat. Luați aminte! Ea este inima.*”

Frumos a spus cel care a zis: „*Inima se pregătește pentru știință așa cum pământul se pregătește pentru semănat.*” Se cuvine să fie modest față de dascălul său și să se poarte cuviincios cu el, chiar dacă acesta este mai tânăr, mai puțin cunoscut, de o obârșie mai puțin înaltă, cu mai puțină evlavie ori altceva asemenea. Să fie modest față de știință, fiindcă prin modestie o va dobândi. S-a spus în versuri:

Învățătura e vrăjmașa tânărului semeț,
așa cum șuvoiul e vrăjmașul locului înalt.

Se cuvine să urmeze îndrumarea dascălului său, să-i ceară sfatul în treburile sale și să-i primească vorba așa cum bolnavul cu judecată primește sfatul medicului sincer și priceput; ba aici se cuvine cu atât mai mult.

Alegerea dascălului

Să nu învețe decât de la cel a cărui competență este deplină, al cărui devotament religios este vădit, a cărui cunoaștere este dovedită și a cărui integritate este cunoscută. Muḥammad ibn Sīrīn, Mālik ibn Anas și alți înaintași au spus: *„Această știință este religie, așadar cercetați de la cine vă luați religia.”* Elevul trebuie să-și privească dascălul cu respect și să fie încredințat de deplina sa competență și de întâietatea lui față de cei de-o seamă cu el; astfel va avea mai multe șanse să tragă folos de la el. Unii dintre cei de demult, când mergeau la dascălul lor, dădeau ceva de pomană și spuneau: *„O, Allah, ascunde-mi neajunsul dascălului meu și nu mă lipsi de binecuvântarea cunoașterii sale!”* Al-Rabīʿ, însoțitorul lui al-Shāfiʿī — Allah să aibă milă de amândoi —, a spus: *„Nu am îndrăznit să beau apă în timp ce al-Shāfiʿī mă privea, din respect pentru el.”* Am relatat de la conducătorul credincioșilor, ʿAlī ibn Abī Ṭālib — Allah să fie mulțumit de el —, că a spus: *„Din drepturile dascălului asupra ta fac parte să-i saluți pe oameni în general și să-i adresezi lui un salut aparte; să te așezi înaintea lui; să nu faci semne cu mâna în prezența sa și să nu faci semne din ochi; să nu spui: Cutare a spus altfel decât spui tu; să nu bârfești pe nimeni în fața lui; să nu te sfătuiești cu vecinul tău în adunarea sa; să nu-l apuci de haină când se ridică; să nu stărui asupra lui când este obosit; să nu te sature de îndelungata lui tovărășie.”* Se cuvine să urmeze aceste îndrumări ale lui ʿAlī — Allah să-i cinstească chipul — și să respingă bârfa despre șeicul său dacă poate. Dacă nu o poate respinge, să părăsească acea adunare.

Intrarea la dascăl

Să intre la șeic împodobit cu toate aceste însușiri și cu cele pe care le-am amintit în privința dascălului, în stare de curăție rituală, după ce și-a curățat dinții cu siwāk-ul și cu inima eliberată de preocupările care o distrag.

Să nu intre fără a cere voie dacă șeicul se află într-un loc unde este nevoie de permisiune. La intrare să-i salute pe cei de față și să-i adreseze lui un salut aparte. Când pleacă, să-l salute atât pe el, cât și pe ceilalți, așa cum se spune în hadith: *„Primul salut nu*

este mai îndreptăţit decât al doilea.” Să nu treacă peste grumajii oamenilor, ci să se așeze acolo unde ajunge în adunare, dacă șeicul nu-i îngăduie să înainteze ori dacă nu știe că cei de față preferă aceasta. Să nu ridice pe nimeni de la locul lui. Dacă altcineva îi oferă locul său, să nu-l primească, urmând pilda lui Ibn ‘Umar — Allah să fie mulțumit de amândoi —, în afară de cazul în care înaintarea sa aduce un folos celor de față ori șeicul îi poruncește aceasta. Să nu se așeze în mijlocul cercului decât la nevoie. Să nu se așeze între doi însoțitori fără încuviințarea lor; dacă îi fac loc, să se așeze și să se strângă, ca să nu-i incomodeze.

Conduita față de colegi

Se cuvine, de asemenea, să se poarte cuviincios cu colegii și cu cei prezenți în adunarea șeicului, fiindcă aceasta înseamnă bună-cuviință față de șeic și respectarea adunării sale. Să șadă înaintea șeicului așa cum șed elevii, nu așa cum șed dascălii. Să nu-și ridice mult glasul fără nevoie, să nu râdă și să nu vorbească mult fără trebuință, să nu se joace cu mâna sau cu altceva și să nu privească în dreapta și în stânga fără nevoie. Dimpotrivă, să stea îndreptat spre șeic, ascultând cu atenție cuvintele sale.

Conduita față de șeic

Un lucru căruia trebuie să-i acorde o grijă deosebită este să nu recite înaintea șeicului când acesta este cu mintea ocupată, plictisit, grăbit, înspăimântat, întristat, cuprins de bucurie, însetat, somnoros, neliniștit ori într-o altă stare care îi pricinuieste greutate sau îl împiedică să fie pe deplin atent și vioi. Să profite de momentele în care șeicul este plin de avânt. Din conduita sa face parte să îndure asprimea și purtarea grea a șeicului, fără ca acestea să-l împiedice să rămână în preajma lui și să fie încredințat de însușirile sale alese. Faptele și vorbele lui care par greșite să le înțeleagă în moduri corecte, fiindcă numai cel lipsit de călăuzire ori care are puțină călăuzire nu izbutește să facă aceasta. Dacă șeicul îl tratează aspru, el să fie primul care își cere iertare, arătând că vina și mustrarea îi revin lui. Acest lucru îi este mai folositor în această lume și în Viața de Apoi și păstrează mai curată inima șeicului.

S-a spus: *„Cel care nu rabdă umilința învățaturii va rămâne toată viața în întunericul neștiinței; cel care o rabdă va ajunge la cinste în Viața de Apoi și în această lume.”* În acest sens este și vorba cunoscută a lui Ibn ‘Abbās — Allah să fie mulțumit de amândoi: *„M-am smerit când căutam învățătura și am fost cinstit când am ajuns să fiu căutat pentru ea.”* Frumos a spus cel care a zis:

Cel ce nu gustă o clipă umilința
își petrece întreaga viață umilit.

Râvna pentru învățatură

Printre regulile de conduită asupra cărora se insistă se numără râvna pentru învățatură și stăruința în ea în toate momentele în care îi este cu putință. Să nu se mulțumească cu puțin când poate dobândi mult și să nu se împovăreze peste puteri, de teamă să nu ajungă la plictiseală și să piardă ceea ce a dobândit. Aceasta diferă după oameni și împrejurări. Dacă vine la adunarea șeicului și nu-l găsește, să-l aștepte și să rămână la ușa sa, fără să-și piardă lecția, în afară de cazul în care se teme că șeicul ar dezaproba aceasta, știind că el predă recitarea numai la o anumită oră și nu în alte momente. Dacă îl găsește dormind ori ocupat cu o treabă importantă, să nu ceară să intre, ci să aștepte cu răbdare până când se trezește ori se eliberează sau să plece. Răbdarea este mai bună, așa cum făceau Ibn ‘Abbās — Allah să fie mulțumit de amândoi — și alții. Să se îndemne la strădanie în dobândirea învățaturii când are timp liber, avânt, putere trupească, minte ageră și puține preocupări, înainte să apară piedicile care îl țin pe loc și înainte de a dobândi un rang înalt. Conducătorul credincioșilor, ‘Umar ibn al-Khaṭṭāb — Allah să fie mulțumit de el —, a spus: *„Dobândiți înțelegerea religiei înainte de a ajunge conducători.”*

Înțelesul este: străduiți-vă să vă desăvârșiți pregătirea cât încă îi urmați pe alții, înainte de a deveni conducători. Când veți ajunge conducători urmați de alții, rangul înalt și multele preocupări vă vor împiedica să învățați. Acesta este și sensul cuvintelor imamului al-Shāfi‘ī — Allah să fie mulțumit de el:

„Dobândește înțelegerea religiei înainte de a ajunge în frunte; odată ajuns în frunte, nu mai ai cale spre dobândirea ei.”

Recitarea la începutul zilei

Se cuvine să vină devreme, la începutul zilei, pentru a recita înaintea șeicului, potrivit hadithului Profetului ﷺ: „O, Allah, binecuvântează comunitatea mea în ceasurile ei de dimineață!” Să păstreze cu grijă recitarea celor memorate. Să nu cedeze altuia rândul său, fiindcă a-i da altuia întâietate în actele de apropiere de Allah este dezaprobat, spre deosebire de a-i da întâietate în privința avantajelor personale, ceea ce este iubit. Dacă șeicul vede, în anumite împrejurări, un folos în această cedare, pentru un motiv întemeiat în Lege, și îl îndrumă spre aceasta, să-i urmeze porunca. Printre îndatoririle sale, asupra cărora trebuie stăruit, se numără să nu invidieze pe niciunul dintre colegii săi ori pe altcineva pentru o însușire aleasă pe care Allah i-a dăruit-o și să nu se admire pe sine pentru ceea ce Allah i-a dat numai lui. Am lămurit acestea mai înainte, în regulile de conduită ale șeicului. Calea de a înlătura admirația de sine este să-și amintească faptul că ceea ce a dobândit nu a dobândit prin propria putere și tărie, ci este un har de la Allah. Nu se cuvine să se admire pentru ceva ce nu a creat el, ci a așezat Allah Preaînaltul în el. Calea de a înlătura invidia este să știe că înțelepciunea lui Allah Preaînaltul a cerut ca această însușire aleasă să fie dăruită acelui om;

nu se cuvine, așadar, să i se împotrivească și nici să deteste o înțelepciune pe care Allah Preaînaltul a voit-o și nu a dezaprobat-o.

Conduita purtătorului Coranului

O seamă dintre acestea au fost amintite în capitolul precedent. Din conduita sa face parte să fie în cea mai desăvârșită stare și să aibă cele mai nobile însușiri; din cinstire pentru Coran, să se țină departe de tot ceea ce el a interzis. Să fie ferit de câștigul înjositor, cu suflet nobil, ridicându-se deasupra tiranilor și a celor aspri dintre oamenii lumii, dar modest față de cei drepti, de oamenii binelui și de sărmani. Să fie smerit, liniștit și demn. S-a relatat că ‘Umar ibn al-Khaṭṭāb — Allah să fie mulțumit de el — a spus: „O, recitatori ai Coranului, ridicați-vă capetele! Calea v-a fost arătată limpede, așadar întreceți-vă în fapte bune și nu trăiți pe seama oamenilor!”

‘Abd Allāh ibn Mas‘ūd — Allah să fie mulțumit de el — a spus: „Purtătorul Coranului se cuvine să fie cunoscut după noaptea sa, când oamenii dorm, după ziua sa, când oamenii nu postesc, după tristețea sa, când oamenii se bucură, după plânsul său, când oamenii râd, după tăcerea sa, când oamenii se pierd în vorbă, și după smerenia sa, când oamenii se fălesc.” Al-Ḥasan ibn ‘Alī — Allah să fie mulțumit de el — a spus: „Cei dinaintea voastră priveau Coranul ca pe niște mesaje de la Domnul lor: cugetau la ele noaptea și le cercetau ziua.”

Al-Fuḍayl ibn ‘Iyād a spus: „Purtătorul Coranului nu se cuvine să aibă nevoie de niciunul dintre califi sau dintre cei de sub ei.” Tot el a spus: „Purtătorul Coranului poartă stindardul Islamului. Din respect pentru dreptul Coranului, nu se cuvine să se distreze cu cei care se distrează, să fie nepăsător cu cei nepăsători sau să vorbească fără rost cu cei care vorbesc fără rost.”

Ferirea de a face din Coran un mijloc de câștig

Printre cele mai importante lucruri care i se cer se numără să se păzească din toate puterile de a face din Coran o îndeletnicire prin care își câștigă traiul.

De la ‘Abd al-Raḥmān ibn Shibl — Allah să fie mulțumit de el — s-a relatat că Trimisul lui Allah ﷺ a spus:

„Recitați Coranul, nu vă hrăniți pe seama lui, nu-l neglijați și nu întreceți măsura în privința lui.”

De la Jābir — Allah să fie mulțumit de el — s-a relatat că Profetul ﷺ a spus:

„Recitați Coranul înainte să vină oameni care îl vor îndrepta precum se îndreaptă o săgeată, căutându-i răsplata grabnică și nu pe cea de mai târziu.”

A fost relatat, cu același înțeles, și prin versiunea lui Sahl ibn Sa‘d. Înțelesul este că ei caută să-i grăbească răsplata, fie prin avere, fie prin renume și altele asemenea.

Fuḍayl ibn ‘Amr — Allah să fie mulțumit de el — a spus: *„Doi dintre Companionii Trimisului lui Allah ﷺ au intrat într-o moschee. Când imamul a încheiat rugăciunea cu salutul, un om s-a ridicat, a recitat versete din Coran și apoi a cerut de la oameni. Unul dintre cei doi a spus: «Lui Allah Îi aparținem și la El ne întoarcem! L-am auzit pe Trimisul lui Allah ﷺ spunând: Vor veni oameni care vor cere prin Coran. Celui care cere prin Coran să nu-i dați.»*” Acest lanț de transmitere este întrerupt, fiindcă Fuḍayl ibn ‘Amr nu i-a auzit pe Companioni. În privința primirii unei plăți pentru predarea Coranului, învățații au avut păreri diferite. Imamul Abū Sulaymān al-Khaṭṭābī a transmis interzicerea ei de la un grup de învățați, între care al-Zuhrī și Abū Ḥanīfah. De la alții s-a transmis că este îngăduită dacă nu a fost pusă drept condiție; aceasta este opinia lui al-Ḥasan al-Baṣrī, al-Sha‘bī și Ibn Sirīn. ‘Aṭā’, Mālik, al-Shāfi‘ī și alții au susținut că este îngăduită dacă plata a fost convenită și s-a încheiat un contract de angajare valabil. Există hadithuri autentice care arată îngăduința. Cei care o interzic au adus ca dovadă hadithul lui ‘Ubādah ibn al-Šāmit: el

I-a învățat Coranul pe un om dintre oamenii Șuffah, iar acesta i-a dăruit un arc. Profetul ﷺ i-a spus:

„Dacă te bucură să-ți fie pus în jurul gâtului ca un colan de foc, primește-l!” Este un hadith cunoscut, relatat de Abū Dāwūd și de alții. Ei au adus ca dovezi și numeroase relatări de la înaintași.

Cei care îngăduie plata au răspuns la hadithul lui ‘Ubādah în două feluri:

1. **În primul rând**, lanțul său de transmitere este supus criticii.
2. **În al doilea rând**, el îl învățase de bunăvoie, fără plată, așadar nu i se cuvenea nimic. Apoi i s-a făcut darul ca răsplată, iar primirea lui nu i-a fost îngăduită. Este altceva decât situația celui cu care se încheie un contract de angajare înainte de predare. Allah știe cel mai bine.

Îndeletnicirea înaintașilor cu recitarea

Se cuvine să păstreze cu grijă recitarea și să recite mult. Înaintașii — Allah să fie mulțumit de ei — aveau obiceiuri diferite cu privire la timpul în care încheiau Coranul. Ibn Abī Dāwūd a relatat că unii dintre ei — Allah să fie mulțumit de ei — îl încheiau o dată la două luni; alții, o dată pe lună; alții, o dată la zece nopți; alții, la opt nopți; cei mai mulți, la șapte nopți; unii, la șase; unii, la cinci; unii, la patru; mulți, la trei; unii, la două nopți. Unii îl încheiau o dată într-o zi și o noapte, alții de două ori, iar alții de trei ori. Unii îl încheiau de opt ori: de patru ori noaptea și de patru ori ziua. Printre cei care încheiau Coranul o dată într-o zi și o noapte se numărau ‘Uthmān ibn ‘Affān — Allah să fie mulțumit de el —, Tamīm al-Dārī, Sa‘īd ibn Jubayr, Mujāhid, al-Shāfi‘ī și alții.

Printre cei care îl încheiau de trei ori se număra Sulaym ibn ‘Itr — Allah să fie mulțumit de el —, judecător al Egiptului în timpul califatului lui Mu‘āwiyah — Allah să fie mulțumit de el. Abū Bakr ibn Abī Dāwūd a relatat că el îl încheia de patru ori într-o noapte. Abū ‘Umar al-Kindī a relatat, în cartea sa despre judecătorii Egiptului, că îl încheia de patru ori într-o noapte. Șeicul drept Abū ‘Abd al-Rahmān al-Sulamī — Allah să fie mulțumit de el — a spus: *„L-am auzit pe șeicul Abū ‘Uthmān al-Maghribī spunând: Ibn al-Kātib — Allah să fie mulțumit de el — încheia Coranul de patru*

ori ziua și de patru ori noaptea.” Acesta este cel mai mare număr care ne-a fost transmis pentru o zi și o noapte. Nobilul învățat Aḥmad al-Dawraqī a relatat, prin lanțul său de transmitere, despre Maṣṣūr ibn Zādhān, unul dintre cei evlavioși din generația Urmașilor — Allah să fie mulțumit de el —, că încheia Coranul între Zuhr și ‘Aṣr și îl încheia, de asemenea, între Maghrib și ‘Ishā’, în Ramadan, până trecea un sfert din noapte. Abū Dāwūd a relatat, prin lanțul său de transmitere autentic, că Mujāhid încheia Coranul între Maghrib și ‘Ishā’. Maṣṣūr a spus: „*‘Alī al-Azḍī încheia Coranul între Maghrib și ‘Ishā’ în fiecare noapte din Ramadan.*” Ibrāhīm ibn Sa‘d a spus: „*Tatāl meu ședea cu genunchii strânși la piept și nu-și schimba această poziție până nu încheia Coranul.*” Cei care l-au încheiat într-o singură rak‘ah sunt atât de mulți încât nu pot fi numărați. Dintre cei de demult se numără ‘Uthmān ibn ‘Affān, Tamīm al-Dārī și Sa‘īd ibn Jubayr — Allah să fie mulțumit de ei —, care încheiau Coranul într-o rak‘ah în Ka‘bah.

Cei care încheiau Coranul o dată pe săptămână sunt numeroși. Aceasta s-a transmis de la ‘Uthmān ibn ‘Affān — Allah să fie mulțumit de el —, ‘Abd Allāh ibn Mas‘ūd, Zayd ibn Thābit și Ubayy ibn Ka‘b — Allah să fie mulțumit de ei —, precum și de la un grup dintre Urmași, cum ar fi ‘Abd al-Raḥmān ibn Yazīd, ‘Alqamah și Ibrāhīm — Allah să aibă milă de ei. Opinia aleasă este că timpul diferă în funcție de persoană. Celui căruia cugetarea atentă îi dezvăluie înțelesuri subtile și cunoștințe i se cuvine să se limiteze la cantitatea care îi îngăduie să înțeleagă pe deplin ceea ce recită. La fel, cel preocupat de răspândirea științei ori de alte îndatoriri importante ale religiei și de binele general al musulmanilor să se limiteze la o cantitate care să nu-l facă să negligeze ceea ce are de îndeplinit. Dacă nu face parte dintre cei amintiți, să recite cât de mult poate, fără să ajungă la plictiseală sau la recitare pripită și nedeșlășită. Unii dintre cei de demult au dezaprobat încheierea Coranului într-o zi și o noapte. Aceasta este arătată și de hadithul autentic în care ‘Abd Allāh ibn ‘Amr ibn al-‘Āṣ — Allah să fie mulțumit de amândoi — a relatat că Trimisul lui Allah ﷺ a spus:

„Nu înțelege cel care recită Coranul în mai puțin de trei zile.”
 L-au relatat Abū Dāwūd, al-Tirmidhī, al-Nasā'ī și alții.
 Al-Tirmidhī a spus: „*Hadith ḥasan ṣaḥīḥ.*” Allah știe cel mai bine.
 Începerea și încheierea recitării integrale. În privința momentului de început și de încheiere pentru cel care termină Coranul într-o săptămână, Abū Dāwūd a relatat că 'Uthmān ibn 'Affān — Allah să fie mulțumit de el — începea în noaptea de vineri și încheia în noaptea de joi. Imamul Abū Ḥāmid al-Ghazālī — Allah Preaînaltul să aibă milă de el — a spus în al-Iḥyā': „*Este mai bine să încheie o recitare noaptea și alta ziua. Încheierea din timpul zilei să fie luna, în cele două rak'ah de la Fajr sau după ele, iar cea din timpul nopții să fie în noaptea de vineri, în cele două rak'ah de la Maghrib sau după ele, pentru a prinde începutul zilei și sfârșitul ei.*”

Ibn Abī Dāwūd a relatat de la 'Umar ibn Murrah, din generația Urmașilor, că a spus: „*Ei preferau să încheie Coranul la începutul nopții ori la începutul zilei.*” Ṭalḥah ibn Muṣarrif, învățatul de seamă din generația Urmașilor, a spus: „*Pentru cel care încheie Coranul la orice oră din zi, îngerii se roagă până seara; iar pentru cel care îl încheie la orice oră din noapte, îngerii se roagă până dimineața.*” Ceva asemănător s-a transmis de la Mujāhid. Al-Dārimī a relatat în Musnad-ul său, prin lanțul său de transmitere, că Sa'd ibn Abī Waqqāṣ — Allah să fie mulțumit de el — a spus: „*Dacă încheierea Coranului are loc la începutul nopții, îngerii se roagă pentru el până dimineața; dacă are loc la sfârșitul nopții, îngerii se roagă pentru el până seara.*” Al-Dārimī a spus: „*Aceasta este o relatare bună de la Sa'd.*”

De la Ḥabīb ibn Abi Thābit, din generația Urmașilor, s-a relatat că încheia Coranul înainte de înclinarea în rugăciune. Ibn Abī Dāwūd a spus: „*La fel a spus și Aḥmad ibn Ḥanbal — Allah Preaînaltul să aibă milă de el.*” Despre această secțiune mai sunt lucruri care vor fi amintite, dacă voiește Allah Preaînaltul, în capitolul următor.

Recitarea de noapte

Statornicia în recitarea de noapte. Se cuvine să acorde o grijă și mai mare recitării în timpul nopții. Allah Preaînaltul a spus:

﴿مِّنْ أَهْلِ الْكِتَابِ أُمَّةٌ قَائِمَةٌ يَتْلُونَ آيَاتِ اللَّهِ ءَانَاءَ اللَّيْلِ وَهُمْ يَسْجُدُونَ يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَيَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ وَيُسْرِعُونَ فِي الْخَيْرِ وَأُولَٰئِكَ مِنَ الصَّالِحِينَ﴾

Dintre oamenii Cărții este o comunitate statornică, ce recită versetele lui Allah în ceasurile nopții și se prosternează. Ei cred în Allah și în Ziua de Apoi, poruncesc binele, opresc răul și se întrec în fapte bune. Aceștia sunt dintre cei drepecți.

Āl Imrān, 3:113–114 · fragment

S-a transmis în mod autentic de la Trimisul lui Allah ﷺ că a spus: „Ce om bun este ‘Abd Allāh, dacă ar împlini rugăciunea noaptea!”

Într-un alt hadith autentic, el ﷺ a spus: „O, ‘Abd Allāh, nu fi asemenea lui cutare: el obișnuia să se roage noaptea, apoi a lăsat aceasta.” Al-Ṭabarānī și alții au relatat de la Sahl ibn Sa’d — Allah să fie mulțumit de el — că Trimisul lui Allah ﷺ a spus: „Cinstea credinciosului stă în rugăciunea sa de noapte.” Hadithurile și relatările pe această temă sunt numeroase. S-a relatat că Abū al-Aḥwas al-Ḥabashī a spus: „Omul venea noaptea la cort și auzea de la cei dinăuntru un zumzet asemenea zumzetului albinelor.” A spus: „Ce se întâmplă cu aceștia, de se simt în siguranță față de ceea ce aceia se temeau?” Ibrāhīm al-Nakha’ī spunea: „Recitați noaptea, chiar și numai cât durează mulgerea unei oi.” Yazīd al-Raqāshī a spus: „Dacă dorm, apoi mă trezesc și după aceea adorm din nou, să nu mai doarmă ochii mei!” Eu spun:

rugăciunea și recitarea de noapte au întâietate fiindcă adună mai bine inima, sunt mai departe de preocupările și distracțiile care o abat și de umblatul pentru împlinirea nevoilor; de asemenea, o păzesc mai bine de fățarnicie și de alte lucruri care nimicesc răsplata. La acestea se adaugă ceea ce Legea a arătat despre binele ce are loc noaptea: călătoria nocturnă a Trimisului lui Allah ﷺ a avut loc noaptea, iar într-un hadith se spune:

„Domnul vostru coboară în fiecare noapte la cerul cel mai de jos, când trece jumătate din noapte, și spune: «Este cineva care Mă cheamă, ca să-i răspund?»”

, până la sfârșitul hadithului.

Într-un hadith, Trimisul lui Allah ﷺ a spus: *„În fiecare noapte este un ceas în care Allah răspunde invocației.”* Autorul cărții Bahjat al-Asrār a relatat, prin lanțul său de transmitere, de la Sulaymān al-Anmāṭī, că a spus: „L-am văzut în vis pe ‘Alī ibn Abī Ṭālib — Allah să fie mulțumit de el — spunând:

Dacă n-ar fi cei care-și împlinesc rânduiala în rugăciune
și alții care postesc mereu,
v-aș fi sfărâmat pământul de sub voi în zori,
fiindcă sunteți un neam rău, care nu mă ascultă.”

Să știți că meritul rugăciunii de noapte și al recitării în timpul ei se dobândește atât prin puțin, cât și prin mult; cu cât este mai mult, cu atât este mai bine. Fac excepție petrecerea întregii nopți astfel, fiindcă este dezaprobat să o facă neîncetat, și situația în care își pricinuieste sieși vătămare.

Faptul că meritul se dobândește și prin puțin este arătat de hadithul în care ‘Abd Allāh ibn ‘Amr ibn al-‘Āṣ — Allah să fie mulțumit de amândoi — a relatat că Trimisul lui Allah ﷺ a spus:

„Cel care stă în rugăciune recitând zece versete nu este înscris printre cei nepăsători. Cel care stă în rugăciune recitând o sută de versete este înscris printre cei devotați ascultării. Cel care stă în rugăciune recitând o mie de versete este înscris printre cei care primesc răsplată din belșug.”

L-au relatat Abū Dāwūd și alții.

Al-Tha‘labī a transmis de la Ibn ‘Abbās — Allah să fie mulțumit de amândoi — că a spus: „*Cel care împlinește noaptea două rak‘ah și-a petrecut noaptea prosternându-se și stând în picioare înaintea lui Allah.*”

Păstrarea Coranului în memorie

S-a transmis în mod autentic de la Abū Mūsā al-Ash‘arī — Allah să fie mulțumit de el — că Trimisul lui Allah ﷺ a spus:

„*Repetati mereu acest Coran! Pe Cel în a Cărui mână se află sufletul lui Muḥammad, el scapă mai repede decât cămilele din legăturile lor.*”

L-au relatat al-Bukhārī și Muslim. Ibn ‘Umar — Allah să fie mulțumit de amândoi — a relatat că Trimisul lui Allah ﷺ a spus:

„*Însoțitorul Coranului este asemenea celui care are cămile legate: dacă veghează asupra lor, le ține; dacă le dă drumul, pleacă.*”

L-au relatat Muslim și al-Bukhārī.

Anas ibn Mālik — Allah să fie mulțumit de el — a relatat că Trimisul lui Allah ﷺ a spus:

„*Mi-au fost arătate răsplățile comunității mele, până și pentru firul de murdărie pe care un om îl scoate din moschee. Mi-au fost arătate și păcatele comunității mele, iar eu nu am văzut un păcat mai mare decât acela ca unui om să-i fie dăruită o sură din Coran ori un verset, apoi să-l uite.*”

L-au relatat Abū Dāwūd și al-Tirmidhī; acesta din urmă a adus obiecții în privința lui.

Sa‘d ibn ‘Ubādah a relatat că Profetul ﷺ a spus: „*Cel care recită Coranul, apoi îl uită, Îl va întâlni pe Allah, Puternic și Măreț, în Ziua Învierii, mutilat.*” L-au relatat Abū Dāwūd și al-Dārimī.⁶

6 Hadith calificat drept slab de al-Albānī. Abū Dāwūd, nr. 1474.

Despre cel care doarme și își pierde recitarea rânduită

‘Umar ibn al-Khaṭṭāb — Allah să fie mulțumit de el — a relatat că Trimisul lui Allah ﷺ a spus:

„Cel care doarme și își pierde partea rânduită pentru noapte sau o parte din ea, apoi o recită între rugăciunea de Fajr și cea de Zuhr, primește răsplata ca și cum ar fi recitat-o noaptea.”

L-a relatat Muslim. Sulaymān ibn Yasār a spus că Abū Usayd — Allah să fie mulțumit de el — a zis: „Aseară am dormit și mi-am pierdut recitarea rânduită până s-a făcut dimineață. Când m-am trezit, am rostit: *Lui Allah Îi aparținem și la El ne întoarcem! Partea mea rânduită era sura al-Baqarah. Am văzut apoi în vis o vacă ce mă împungea.*” L-a relatat Ibn Abī Dāwūd.

Ibn Abī al-Dunyā a relatat despre unul dintre cei care memoraseră Coranul că, într-o noapte, a dormit și și-a pierdut partea rânduită. I s-a arătat în vis cineva care îi spunea:

Mă mir de-un trup și de sănătate,
de-un tânăr ce-a dormit până în zori,
când nu e nimeni sigur de loviturile neașteptate ale morții,
ce umblă prin întunericul nopții.

Conduita la recitarea Coranului

Acest capitol reprezintă scopul cărții, iar tema sa este foarte întinsă. Voi arăta numai câteva dintre ideile sale principale, pentru a evita lungimea și de teamă ca cititorul să nu se plictisească. Mai întâi, recitatorul trebuie să aibă intenția curată, așa cum am arătat mai înainte, și să respecte conduita cuvenită față de Coran. Să-și aducă în inimă faptul că îi vorbește lui Allah Preaînaltul și să recite în starea celui care Îl vede pe Allah Preaînaltul, fiindcă, deși el nu Îl vede, Allah Preaînaltul îl vede pe el.⁷

7 Muḥammad al-Ḥajjār: Aducere-aminte pentru cei nepăsători. Al-Ḥasan a spus: „Ați făcut din recitarea Coranului etape de străbătut și din noapte o cămilă pe care o încălecați, ca să parcurgeți cu ea acele etape. Cei dinaintea voastră îl priveau ca pe niște mesaje de la Domnul lor: cugetau la ele noaptea și le puneau în practică ziua.” Ibn Mas‘ūd a spus: „Unul dintre voi recită Coranul de la început până la sfârșit, fără să-i scape o literă, deși a lăsat deoparte punerea lui în practică.” Anas a spus: „Câți recitatori ai Coranului nu sunt blestemați chiar de Coran!” Abū Sulaymān al-Dārānī a spus: „Îngerii osândeii ajung mai repede la acei purtători ai Coranului care Îl nesocotesc pe Allah Preaînaltul decât la adoratorii idolilor.” Ibn al-Rammāḥ a spus: „Am regretat că am memorat Coranul pe de rost, fiindcă mi-a ajuns vestea că însoțitorii Coranului vor fi întrebați în Ziua Învierii despre aceleași lucruri despre care sunt întrebați profeții.” Eu spun: fiindcă în cel care a memorat Coranul profeția a fost cuprinsă între coastele sale; să ia aminte la aceasta, căci este un lucru însemnat. Unul dintre înaintași a spus: „Robul începe uneori o sură, iar îngerii se roagă pentru el până o încheie; altul începe o sură, iar îngerii îl blestemă până o încheie.” A fost întrebat: „Cum se întâmplă aceasta?” A răspuns: „Dacă socotește îngăduit ceea ce ea îngăduie și interzis ceea ce ea interzice, îngerii se roagă pentru el; altfel, îl blestemă.” Unii învățați au spus: „Robul recită Coranul și se blestemă singur fără să știe: spune

Folosirea siwāk-ului

Când dorește să recite, se cuvine să-și curețe gura cu siwāk-ul ori prin alt mijloc. Cel mai bine este ca siwāk-ul să fie o rămurică de arāk. Sunt îngăduite și celelalte rămurele, precum și orice lucru care curăță, cum ar fi o pânză aspră, ușnăn-ul și altele. În privința împlinirii acestei practici prin folosirea unui deget aspru, învățații școlii lui al-Shāfi‘ī — Allah Preaînaltul să aibă milă de ei — au trei opinii:

1. Cea mai cunoscută este că practica nu se socotește împlinită.
2. A doua este că se socotește împlinită.
3. A treia: se socotește împlinită dacă nu găsește altceva, dar nu se socotește împlinită dacă găsește.

﴿أَلَا لَعْنَةُ اللَّهِ عَلَى الظَّالِمِينَ﴾

Blestemul lui Allah este asupra celor nedrepti

Hūd, 11:18 · fragment

deși el însuși este nedrept; și

﴿لَعْنَتُ اللَّهِ عَلَى الْكَاذِبِينَ﴾

Blestemul lui Allah este asupra minciноșilor

Āl ‘Imrān, 3:61 · fragment

deși este dintre ei.” Eu spun: aceste cuvinte ale mele nu trebuie înțelese ca descurajare a celor care recită Cartea lui Allah și sunt pasionați de recitarea Coranului. Am dorit să urmăresc stările înaintașilor drepti și să ne întristăm pentru nepăsarea dureroasă care ne-a lovit, ne-a cuprins inimile și ne-a împiedicat să înțelegem înțelesurile Coranului, să-i pătrundem adâncul și să-i cunoaștem adevărul. Cel mai mic folos al unor asemenea relatări este întristarea inimii pentru ceea ce a pierdut și învinuirea sufletului pentru lipsurile sale și pentru partea de bine pe care a pierdut-o. Astfel, omul se păzește de primejdioasa admirație de sine și îl împiedică pe Satana cel blestemat să ne arunce în amăgire. Unii cunoscători ai sufletului au spus: „Nu lăsa pomenirea fiindcă nu ai inima prezentă în ea: se poate ca o pomenire lipsită de prezența inimii să te ducă la una în care inima este prezentă.” Revino, așadar, la cele pe care ți le-am scris, citește-le pe îndelete și fii medicul propriului suflet: cere-i socoteală înainte de a ți se cere socoteală.

Să curețe dinții transversal, începând cu partea dreaptă a gurii, având intenția de a împlini Sunna.

Unii învățați au spus că, atunci când folosește siwāk-ul, rostește: „*O, Allah, binecuvântează-mi-l, Tu, Cel mai Milostiv dintre cei milostivi!*” Al-Māwardī, dintre învățații școlii lui al-Shāfi‘ī, a spus: „*Este recomandat să folosească siwāk-ul atât pe partea din afară, cât și pe cea dinăuntru a dinților și să-l treacă ușor peste vârfurile dinților, suprafețele măselelor și cerul gurii.*” Ei au spus: „*Se cuvine să folosească o rămurică potrivită, nici foarte uscată, nici foarte umedă.*” A spus: „*Dacă s-a uscat prea tare, să o înmoaie cu apă. Nu este nicio problemă să folosească siwāk-ul altuia, cu încuviințarea lui.*”

Dacă gura sa este necurată din pricina sângelui ori a altui lucru, este dezaprobat să recite Coranul înainte de a o spăla. Dar este oare interzis? Al-Rūyānī, dintre învățații școlii lui al-Shāfi‘ī, a transmis de la tatăl său că sunt cu puțință două opinii; cea mai corectă este că nu este interzis.

Păstrarea curăției rituale

Este recomandat să recite în stare de curăție rituală. Dacă recită în stare de impuritate rituală minoră, acest lucru este îngăduit prin consensul musulmanilor; hadithurile în acest sens sunt multe și cunoscute. Imām al-Ḥaramayn a spus: „*Nu se spune că a săvârșit un lucru dezaprobat, ci că a lăsat ceea ce era mai bun.*” Dacă nu găsește apă, să facă tayammum. Femeia cu sângerare neregulată, în perioada socotită curată, are statutul persoanei aflate în stare de impuritate rituală minoră. Cât despre persoana aflată în stare de impuritate rituală majoră, janābah, și femeia aflată la menstruație, le este interzis să recite Coranul, fie un verset întreg, fie mai puțin.

Le este îngăduit amândurora să treacă Coranul prin inimă, fără a-l rosti. Le este îngăduit să privească în exemplarul scris și să-l parcurgă în gând. Musulmanii au căzut de acord că le sunt îngăduite tashīḥ, tahlīl, taḥmīd, takbīr și rugăciunea asupra Profetului ﷺ. Dacă îi spun cuiva:

﴿خُذِ الْكِتَابَ بِقُوَّةٍ﴾

Ia Cartea cu putere!

Maryam 19:12 · fragment

având o altă intenție decât recitarea Coranului, este îngăduit; la fel și cele asemănătoare. Le este îngăduit să spună la o nenorocire:

﴿إِنَّا لِلَّهِ وَإِنَّا إِلَيْهِ رَاجِعُونَ﴾

Lui Allah Îi aparținem și la El ne întoarcem

Al-Baqarah 2:156 · fragment

dacă nu intenționează recitarea Coranului. Învățații noștri din Khurāsān au spus că le este îngăduit să spună când încalecă:

﴿سُبْحَانَ الَّذِي سَخَّرَ لَنَا هَذَا وَمَا كُنَّا لَهُ مُقْرِنِينَ﴾

Slăvit fie Cel care ne-a supus aceasta, căci noi nu am fi fost în stare să o stăpânim

Al-Zukhruf 43:13 · fragment

iar în invocație:

﴿رَبَّنَا ءَاتِنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً وَفِي الْآخِرَةِ حَسَنَةً وَقِنَا
عَذَابَ النَّارِ﴾

*Domnul nostru, dă-ne bine în această lume și bine în Viața de Apoi
și păzește-ne de pedeapsa Focului!*

Al-Baqarah 2:201 · fragment

dacă nu intenționează recitarea Coranului. Imām al-Ḥaramayn a spus: „*Dacă persoana aflată în janābah spune: În numele lui Allah sau Laudă lui Allah, cu intenția de a recita Coranul, păcătuiește. Dacă intenționează pomenirea lui Allah sau nu are nicio intenție anume, nu păcătuiește.*” Le este îngăduit să recite formulările a căror recitare a fost abrogată, precum: „*Bărbatul vârstnic și femeia vârstnică, dacă săvârșesc adulter, să-i lapidați negreșit.*”

Recitarea și tayammum-ul

Dacă persoana aflată în janābah ori femeia care trebuie să se purifice după încheierea menstruației nu găsește apă, face tayammum; îi devin îngăduite recitarea, rugăciunea și celelalte.

Dacă apoi intervine o stare de impuritate rituală minoră, rugăciunea îi este interzisă, dar nu și recitarea, șederea în moschee sau celelalte lucruri care nu îi sunt interzise persoanei aflate în impuritate minoră, așa cum se întâmplă dacă ar face îmbăierea rituală și apoi și-ar pierde curăția minoră. Acesta este unul dintre lucrurile despre care se pune întrebarea, stârnind mirare: „*Cum este cu putință ca o persoană aflată în janābah să nu poată face rugăciunea, dar să poată recita Coranul și șede în moschee fără să fie constrânsă de necesitate?*” Aceasta este situația. Opinia cea mai întemeiată este că, în cele amintite, nu există deosebire între tayammum-ul persoanei aflate în janābah când este acasă și când se află în călătorie. Unii învățați ai școlii lui al-Shāfi‘i au spus că, dacă face tayammum acasă, îi devine

îngăduită rugăciunea, dar după ea nu recită și nu șade în moschee.

Opinia corectă este că acestea sunt îngăduite, așa cum am arătat. Dacă face tayammum, apoi se roagă și recită, iar după aceea vede apă pe care este obligat să o folosească, recitarea și toate celelalte lucruri interzise persoanei aflate în janābah îi devin interzise până face îmbăierea rituală. Dacă face tayammum, se roagă și recită, apoi dorește să facă din nou tayammum din pricina pierderii curăției, pentru o altă rugăciune obligatorie sau pentru altceva, recitarea nu îi este interzisă potrivit opiniei corecte și alese a școlii. Există o opinie a unor învățați din școala lui al-Shāfi'î potrivit căreia nu îi este îngăduită, dar opinia cunoscută este prima. Dacă persoana aflată în janābah nu găsește nici apă, nici pământ, împlinește rugăciunea așa cum se află, din respect pentru timpul ei. Îi este interzis să recite în afara rugăciunii și să recite în rugăciune mai mult decât al-Fātiḥah. Dar îi este interzisă recitarea surei al-Fātiḥah? Există două opinii. Cea corectă și aleasă este că nu îi este interzisă, ci este obligatorie, fiindcă rugăciunea nu este valabilă fără ea; după cum rugăciunea este îngăduită din necesitate în starea de janābah, este îngăduită și recitarea. A doua opinie este că nu îi este îngăduită; să rostească în schimb pomenirile pe care le rostește cel neputincios, care nu știe nimic din Coran, fiindcă acesta este neputincios din punctul de vedere al Legii și este asemenea celui neputincios în fapt. Opinia corectă este prima. Aceste chestiuni de amănunt pe care le-am amintit sunt necesare, de aceea le-am arătat în cele mai scurte cuvinte. Altfel, au multe dovezi și completări cunoscute în cărțile de jurisprudență. Allah știe cel mai bine.

Curățenia locului

Este recomandat ca recitarea să aibă loc într-un loc curat și ales. De aceea, un grup de învățați au recomandat recitarea în moschee: ea unește curățenia cu noblețea locului și aduce încă un merit, acela al retragerii în moschee, i'tikāf. Oricine șade în moschee se cuvine să aibă intenția de i'tikāf, fie că șederea sa este lungă sau scurtă. Mai mult, se cuvine să intenționeze i'tikāf de

îndată ce intră în moschee. Această regulă de conduită trebuie îngrijită, făcută cunoscută și predată copiilor și oamenilor de rând, fiindcă este una dintre cele neglijate. În privința recitării în baia publică, înaintașii au avut păreri diferite despre caracterul ei dezaprobat. Învățații școlii noastre au spus că nu este dezaprobată. Imamul a cărui măreție este recunoscută de toți, Abū Bakr ibn al-Mundhir, a transmis aceasta în al-Ishrāf de la Ibrāhīm al-Nakha'ī și Mālik; aceasta este și opinia lui 'Aṭā'. Mai multe grupuri au socotit-o dezaprobată, între ei 'Alī ibn Abī Ṭālib — Allah să fie mulțumit de el —, de la care a relatat-o Ibn Abī Dāwūd.

Ibn al-Mundhir a transmis această opinie de la un grup dintre Urmași, între care Abū Wā'il Shaqīq ibn Salamah, al-Sha'bī, al-Ḥasan al-Baṣrī, Makḥūl și Qabīṣah ibn Dhu'ayb.

Am relatat-o și de la Ibrāhīm al-Nakha'ī, iar învățații școlii noastre au transmis-o de la Abū Ḥanīfah — Allah să fie mulțumit de toți. Al-Sha'bī a spus: „Recitarea este dezaprobată în trei locuri:

1. În băile publice.
2. În locurile de făcut nevoile.
3. În încăperile morilor, când moara este în mișcare.”

Abū Maysarah a spus: „*Allah nu este pomenit decât într-un loc curat.*” În privința recitării pe drum, opinia aleasă este că ea este îngăduită și nu este dezaprobată dacă omul nu este distras de la ea. Dacă este distras, este dezaprobată, după cum Profetul ﷺ a dezaprobat recitarea celui somnoros, de teamă să nu încurce cuvintele. Abū Dāwūd a relatat că Abū al-Dardā' — Allah să fie mulțumit de el — recita pe drum. S-a relatat că 'Umar ibn 'Abd al-'Azīz — Allah să aibă milă de el — a îngăduit-o. Ibn Abī Dāwūd a spus: „*Abū al-Rabi' mi-a relatat: Ibn Wahb ne-a înștiințat: L-am întrebat pe Mālik despre omul care se roagă la sfârșitul nopții, apoi iese spre moschee, deși i-a mai rămas ceva din sura pe care o recita. El a spus: Nu știu să se recite pe drum.*” Și a dezaprobat aceasta. Acesta este un lanț de transmitere autentic până la Mālik — Allah să aibă milă de el.

Îndreptarea spre qiblah

Într-un hadith se spune: „Cea mai bună așezare este cea îndreptată spre qiblah.” Să șadă smerit, liniștit și demn, cu capul plecat. Când șade singur, să aibă aceeași bună-cuviință și supunere ca atunci când șade înaintea dascălului său; aceasta este starea cea mai desăvârșită. Dacă recită în picioare, culcat, în pat sau într-o altă stare, este îngăduit și are răsplată, însă mai mică decât în prima situație. Allah, Puternic și Măreț, a spus:

﴿إِنَّ فِي خَلْقِ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَاخْتِلَافِ اللَّيْلِ وَالنَّهَارِ
لَآيَاتٍ لِّأُولِي الْأَلْبَابِ الَّذِينَ يَذْكُرُونَ اللَّهَ قِيَمًا وَقُعُودًا
وَعَلَىٰ جُنُوبِهِمْ وَيَتَفَكَّرُونَ فِي خَلْقِ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ﴾

În crearea cerurilor și a pământului și în succesiunea nopții și a zilei sunt semne pentru cei cu minte, care Îl pomenesc pe Allah în picioare, șezând și culcați pe o parte și cugetă la crearea cerurilor și a pământului.

Âl ‘Imrân, 3:190–191 · fragment

S-a transmis în mod autentic că ‘Ā’ishah — Allah să fie mulțumit de ea — a spus: „Trimisul lui Allah ﷺ se rezema în poala mea, în vreme ce eu eram la menstruație, și recita Coranul.” L-au relatat al-Bukhārī și Muslim. Într-o altă versiune: „Recita Coranul având capul în poala mea.” Abū Mūsā al-Ash‘arī — Allah să fie mulțumit de el — a spus: „Eu recit Coranul în rugăciune și îl recit și în pat.” ‘Ā’ishah — Allah să fie mulțumit de ea — a spus: „Îmi recit partea rânduită chiar și culcată în pat.”

Statutul cererii de adăpost la Allah

Când dorește să înceapă recitarea, cere adăpost, spunând: „Caut adăpost la Allah de Satana cel izgonit.” Așa au spus cei mai mulți învățați.

Unii învățați au spus că adăpostul se cere după recitare, potrivit cuvintelor Celui Preaînalt:

﴿فَإِذَا قَرَأْتَ الْقُرْآنَ فَاسْتَعِذْ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ﴾

Când reciți Coranul, caută adăpost la Allah de Satana cel izgonit.

Al-Nahl, 16:98

Cei mai mulți învățați înțeleg versetul astfel: „Când dorești să reciți, caută adăpost.” Formula cererii de adăpost este cea amintită. Un grup dintre înaintași spuneau: „Caut adăpost la Allah, Cel care aude totul și știe totul, de Satana cel izgonit.” Nu este nicio problemă cu aceasta, însă formula aleasă este prima. Cererea de adăpost este recomandată, nu obligatorie, și este recomandată fiecărui recitator, fie că se află în rugăciune, fie în afara ei. În rugăciune este recomandată la fiecare rak‘ah, potrivit celei mai corecte dintre cele două opinii ale învățaților școlii noastre. Potrivit celei de-a doua, este recomandată numai la prima rak‘ah; dacă o omite la prima, o rostește la a doua. Cererea de adăpost este recomandată după primul takbīr al rugăciunii funerare, potrivit celei mai corecte dintre cele două opinii. A spus: „Se cuvine să păstreze cu grijă rostirea formulei În numele lui Allah, Cel Milostiv, Îndurător la începutul fiecărei sure, în afară de Barā’ah, fiindcă cei mai mulți învățați au spus că ea este un verset oriunde este scrisă în exemplarul Coranului.”

Ea a fost scrisă la începutul surelor, în afară de Barā’ah. Dacă o recită, este sigur că a recitat Coranul întreg sau sura întreagă. Dacă omite basmalah, lasă o parte din Coran, potrivit celor mai mulți învățați. Un amănunt important. Dacă recitarea face parte dintr-o îndatorire plătită, cum sunt șeptimile sau părțile pentru care sunt rânduite venituri din fundații pioase ori alte plăți, grija pentru basmalah trebuie să fie și mai mare, pentru a fi sigur că a recitat Coranul întreg. Dacă o omite, nu i se cuvine nimic din venitul fundației pioase, potrivit celui care socotește basmalah un verset de la începutul surei. Acesta este un amănunt prețios căruia trebuie să i se acorde grijă și care trebuie făcut cunoscut.

Smerenia și cugetarea la înțelesuri

Când începe recitarea, starea sa să fie smerenia și cugetarea la înțelesuri. Dovezile în acest sens sunt prea multe pentru a fi numărate, prea cunoscute și prea vădite pentru a mai fi amintite. Acesta este scopul urmărit; prin el se deschid piepturile și se luminează inimile. Allah, Puternic și Măreț, a spus:⁸

﴿أَفَلَا يَتَذَكَّرُونَ الْقُرْآنَ﴾

Oare nu cugetă ei la Coran?

Al-Nisā', 4:82 · fragment

- 8 Muḥammad al-Ḥajjār: Imamul al-Ghazālī — Allah Preaînaltul să aibă milă de el — a spus: „Conduita recitatorului în timpul recitării este să aibă abluțiune și curăție, păstrând o înfățișare cuviincioasă și liniștită, fie în picioare, fie șezând, îndreptat spre qiblah, cu capul plecat, fără să stea cu picioarele încrucișate, fără să se rezeme și fără să șadă într-o înfățișare trufașă. Când este singur, să șadă așa cum ar șede înaintea dascălului său. Cea mai bună stare este să recite în rugăciune, în picioare, și să fie în moschee; aceasta este dintre cele mai bune fapte. Dacă recită fără abluțiune și culcat în pat, are și astfel un merit, însă mai mic, potrivit cuvintelor Celui Preaînalt:

﴿الَّذِينَ يَذْكُرُونَ اللَّهَ قِيَمًا وَقُعُودًا وَعَلَىٰ جُنُوبِهِمْ﴾

Cei care Îl pomenesc pe Allah în picioare, șezând și culcați pe o parte.

Âl 'Imrân, 3:191 · fragment

I-a lăudat pe toți, dar a amintit mai întâi statul în picioare, apoi șederea, apoi pomenirea în poziție culcată. Rugăciunea în picioare din timpul nopții este mai bună, fiindcă eliberează mai mult inima de preocupări.” Abū Dharr al-Ghifārī — Allah Preaînaltul să fie mulțumit de el — a spus: „Ziua, mai multe prosternări sunt mai bune, iar noaptea, statul îndelungat în picioare este mai bun.” Citat prescurtat. Vezi al-Iḥyā'.

Cel Preaînalt a spus:

﴿كَتَبَ أَنْزَلْنَاهُ إِلَيْكَ مُبْرَكٌ لِيَدَّبُرُوا آيَاتِهِ﴾

O Carte binecuvântată pe care ți-am pogorât-o, ca ei să cugete la versetele ei.

Șad, 38:29 · fragment

Hadithurile pe această temă sunt numeroase, iar cuvintele înaintașilor sunt cunoscute. Unii dintre înaintași petreceau noaptea recitând un singur verset, cugetând la el și repetându-l până dimineața. Unii au căzut fără cunoștință în timpul recitării, iar alții au murit în vreme ce recitau. Am relatat de la Bahz ibn Ḥakīm că Zurārah ibn Awfā, învățatul de seamă din generația Urmașilor — Allah să fie mulțumit de el —, îi conducea în rugăciunea de Fajr. A recitat până a ajuns la:

﴿فَإِذَا نُقِرَ فِي النَّاقُورِ فَذَلِكَ يَوْمٌ عَسِيرٌ﴾

Când se va sufla în trâmbiță, aceea va fi atunci o zi grea.

Al-Muddaththir, 74:8–9

apoi a căzut mort. Bahz a spus: „Mă aflu printre cei care l-au purtat.” Aḥmad ibn Abī al-Ḥawārī — Allah să fie mulțumit de el —, pe care Abū al-Qāsim al-Junayd — Allah să aibă milă de el — l-a numit „floarea înmiresmată a Șamului”, striga și cădea fără cunoștință când se recita Coranul înaintea lui. Ibn Abī Dāwūd a spus: „Al-Qāsim ibn ʿUthmān al-Jūʿī — Allah să aibă milă de el — dezaproba aceasta la Ibn al-Ḥawārī.”

Al-Jūʿī era un om de merit dintre specialiștii în hadith din Damasc, având întâietate în virtute față de Ibn Abī al-Ḥawārī. A spus: „La fel au dezaprobat-o Abū al-Jawzā, Qays ibn Jubayr și alții.” Eu spun: opinia corectă este să nu fie dezaprobat decât cel care recunoaște că o face în chip prefăcut. Allah știe cel mai bine.

Nobilul învățat, înzestrat cu daruri și cunoștințe, Ibrăhîm al-Khawwāş — Allah Preaînaltul să fie mulțumit de el — a spus:
„Leacul inimii stă în cinci lucruri:

1. Recitarea Coranului cu înțelegerea și cercetarea înțelesurilor sale.
2. Păstrarea stomacului gol.
3. Rugăciunea de noapte.
4. Implorarea în ceasurile dinaintea zorilor.
5. Tovărășia celor drepecți.”

Repetarea versetelor pentru cugetare

Recomandarea repetării unui verset pentru a cugeta la el. În secțiunea precedentă am îndemnat la cugetare, i-am arătat însemnătatea și am amintit felul în care îi mișca pe înaintași. Am relatat de la Abū Dharr — Allah Preaînaltul să fie mulțumit de el — că a spus: Profetul ﷺ a stat în rugăciune repetând un verset până dimineața. Versetul era:

﴿إِنْ تَعَذِّبِهِمْ فَإِنَّهُمْ عِبَادُكَ﴾

Dacă îi pedepsești, ei sunt robii Tăi

Al-Mā'idah 5:118 · fragment

până la sfârșitul versetului . L-au relatat al-Nasā'ī și Ibn Mājah. S-a relatat că Tamīm al-Dārī — Allah Preaînaltul să fie mulțumit de el — a repetat până dimineața acest verset:

﴿أَمْ حَسِبَ الَّذِينَ اجْتَرَحُوا السَّيِّئَاتِ أَنْ نَجْعَلَهُمْ كَالَّذِينَ
ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ سَوَاءٌ مَحْيَاهُمْ وَمَمَاتُهُمْ سَاءَ
مَا يَحْكُمُونَ﴾

Oare cei care au săvârșit fapte rele cred că îi vom face asemenea celor care au crezut și au împlinit fapte bune, deopotrivă în viața și în moartea lor? Ce rău judecă ei!

Al-Jāthiyah, 45:21

‘Abbād ibn Ḥamzah a spus: Am intrat la Asmā’ — Allah să fie mulțumit de ea —, în vreme ce recita:

﴿فَمَنْ أَلَّهَ عَلَيْنَا وَوَقْنَا عَذَابَ السَّمُومِ﴾

Allah ne-a dăruit harul Său și ne-a păzit de pedeapsa vântului arzător.

Al-Ṭūr, 52:27

M-am oprit lângă ea, iar ea a început să-l repete și să se roage. Mi s-a părut că a trecut mult timp; am plecat la piață și mi-am împlinit nevoia, apoi m-am întors, iar ea încă îl repeta și se ruga. Această întâmplare a fost relatată și despre ‘Ā’ishah — Allah Preaînaltul să fie mulțumit de ea. Ibn Mas‘ūd — Allah să fie mulțumit de el — repeta:

﴿رَبِّ زِدْنِي عِلْمًا﴾

Domnul meu, sporește-mi cunoașterea!

Ṭā Hā, 20:114 · fragment

Sa'īd ibn Jubayr repeta:

﴿وَاتَّقُوا يَوْمًا تُرْجَعُونَ فِيهِ إِلَى اللَّهِ﴾

Temeți-vă de o zi în care veți fi întorși la Allah!

Al-Baqarah, 2:281 · fragment

Repeta, de asemenea:

﴿فَسَوْفَ يَعْلَمُونَ إِذْ الْأَغْلَلُ فِيَ أَعْنَاقِهِمْ﴾

Atunci vor ști, când vor avea cătușe la gât

Ghāfir 40:70–71 · fragment

până la sfârșitul versetului , și repeta:

﴿مَا غَرَّكَ بِرَبِّكَ الْكَرِيمِ﴾

Ce te-a amăgit în privința Domnului tău Cel Generos?

Al-Infīţār, 82:6 · fragment

Când al-Ḍaḥḥāk recita cuvintele Celui Preaînalt:

﴿لَهُمْ مِّنْ فَوْقِهِمْ ظُلَلٌ مِّنَ النَّارِ وَمِنْ تَحْتِهِمْ ظُلَلٌ﴾

Deasupra lor vor avea straturi de foc, iar dedesubtul lor alte straturi

Al-Zumar, 39:16 · fragment

le repeta până în ceasurile dinaintea zorilor.

Plânsul

În cele două secțiuni precedente am arătat ceea ce îndeamnă la plâns în timpul recitării. Aceasta este o însușire a celor cunoscători și un semn al robilor drepecți ai lui Allah. Allah Preaînaltul a spus:

﴿وَيَخِرُونَ لِلْأَذْقَانِ يَلْكُونَ وَيَزِيدُهُمْ خُشُوعًا﴾

Ei cad cu fețele la pământ, plângând, iar aceasta le sporește smerenia.

Al-Isrā', 17:109

S-au transmis multe hadithuri și relatări de la înaintași în această privință. Între ele se numără cuvintele Profetului ﷺ: „*Recitați Coranul și plângeți; dacă nu plângeți, străduiți-vă să plângeți.*” S-a relatat că ‘Umar ibn al-Khaṭṭāb — Allah să fie mulțumit de el — a condus oamenii în rugăciunea de dimineață și a recitat sura Yūsuf; a plâns până i-au curs lacrimile pe claviculă.

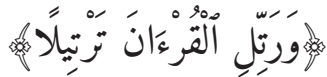
Într-o altă versiune se spune că se afla la rugăciunea de ‘Ishā’, ceea ce arată că a făcut aceasta în repetate rânduri. Într-o versiune se spune că a plâns până când i-au auzit plânsul din spatele rândurilor. Abū Rajā’ a spus: „*L-am văzut pe Ibn ‘Abbās, iar sub ochii lui erau urme asemenea curelușei uzate, din pricina lacrimilor.*” Abū Ṣāliḥ a spus: „*Au venit oameni din Yemen la Abū Bakr al-Ṣiddīq — Allah să fie mulțumit de el — și au început să recite Coranul și să plângă. Abū Bakr al-Ṣiddīq — Allah să fie mulțumit de el — a spus: Așa eram și noi.*”

Hishām a spus: „*Uneori azeam noaptea plânsul lui Muḥammad ibn Sīrīn, în vreme ce se afla în rugăciune.*” Relatările pe această temă sunt atât de numeroase încât nu pot fi cuprinse. Cele pe care le-am amintit și asupra cărora am atras atenția sunt de ajuns. Allah știe cel mai bine. Imamul Abū Ḥāmid al-Ghazālī a spus: „*Plânsul este recomandat însoțind recitarea și în timpul ei. Calea de a-l dobândi este să aducă întristarea în inimă, cugetând la amenințările, avertismențele aspre, legămintele și făgăduințele pe care le cuprinde Coranul, apoi la propriile lipsuri în împlinirea lor.*”

Dacă nu simte întristare și plâns, așa cum le simt cei aleși, să plângă pentru lipsa acestora, căci ea este una dintre cele mai mari nenorociri.”

Statutul recitării pe îndelete

Se cuvine să recite pe îndelete. Învățații — Allah să fie mulțumit de ei — au căzut de acord asupra recomandării recitării pe îndelete, tartil. Allah Preaînaltul a spus:

Recită Coranul pe îndelete, limpede!

Al-Muzzammil, 73:4 · fragment

S-a transmis în mod autentic că Umm Salamah — Allah să fie mulțumit de ea — a descris recitarea Trimisului lui Allah ﷺ ca pe o recitare deslușită, literă cu literă. L-au relatat Abū Dāwūd, al-Nasā'ī și al-Tirmidhī. Al-Tirmidhī a spus: „*Hadith ḥasan ṣaḥīḥ.*” Mu‘āwiyah ibn Qurrah — Allah să fie mulțumit de el — a relatat de la ‘Abd Allāh ibn Mughaffal — Allah să fie mulțumit de el — că a spus: „*L-am văzut pe Trimisul lui Allah ﷺ în ziua cuceririi Meccăi, pe cămila sa, recitând sura al-Faṭḥ, cu glasul modulat în recitare.*” L-au relatat al-Bukhārī și Muslim. Ibn ‘Abbās — Allah să fie mulțumit de amândoi — a spus:

„*Îmi este mai drag să recit o sură pe îndelete decât să recit Coranul întreg.*” Mujāhid a fost întrebat despre doi oameni: unul recitase al-Baqarah și Āl ‘Imrān, iar celălalt numai al-Baqarah, în aceeași durată, cu înclinări, prosternări și ședere deopotrivă. El a spus: „*Cel care a recitat numai al-Baqarah este mai bun.*”

A fost oprită graba exagerată în recitare, numită hadhramah.

S-a transmis în mod autentic că un om i-a spus lui ‘Abd Allāh ibn Mas‘ūd: „*Eu recit al-Mufaṣṣal într-o singură rak‘ah.*” ‘Abd Allāh ibn Mas‘ūd a răspuns: „*Cu grabă, ca la debitarea poeziei? Sunt oameni care recită Coranul, dar el nu le trece de clavicule. Însă, când ajunge în inimă și se înrădăcinează acolo, aduce folos.*” L-au relatat al-Bukhārī și Muslim. Aceasta este formularea lui Muslim într-una dintre versiunile sale. Învățații au spus: „*Recitarea pe*

îndelete este recomandată atât pentru cugetarea la înțeleșuri, cât și în afara ei.” Au spus: „*Ea este recomandată și celui nearab care nu îi înțelege sensul, fiindcă este mai apropiată de prețuire și respect și are o înrâurire mai puternică asupra inimii.*”

Invocația potrivită fiecărui prilej

Când trece printr-un verset despre milă, este recomandat să-I ceară lui Allah Preaînaltul din harul Său. Când trece printr-un verset despre pedeapsă, să caute adăpost la Allah de rău și de pedeapsă ori să spună: „*O, Allah, Îți cer ocrotire!*” sau „*Îți cer să mă ferești de orice rău!*”, ori altceva asemenea. Când trece printr-un verset care îl declară pe Allah Preaînaltul mai presus de orice lipsă, să-L slăvească, spunând: „*Slăvit și Preaînalt este El!*”, „*Binecuvântat și Preaînalt este El!*” sau „*Măreață este măreția Domnului nostru!*” S-a transmis în mod autentic că Ḥudhayfah ibn al-Yamān — Allah să fie mulțumit de amândoi — a spus: „*M-am rugat într-o noapte împreună cu Profetul ﷺ. A început al-Baqarah. Mi-am spus: Se va înclina la o sută de versete. Dar a continuat. Mi-am spus: O va recita într-o rak‘ah. Dar a continuat. Mi-am spus: Se va înclina după ea. Apoi a început al-Nisā’ și a recitat-o; apoi a început Āl ‘Imrān și a recitat-o. Recita pe îndelete, iar când trecea printr-un verset de slăvire, îl slăvea pe Allah; când trecea printr-o cerere, cerea; când trecea printr-o cerere de adăpost, căuta adăpost.*” L-a relatat Muslim în Șaḥīḥ-ul său. Sura al-Nisā’ se afla atunci înainte de Āl ‘Imrān. Învățații școlii noastre — Allah Preaînaltul să aibă milă de ei — au spus: „*Această cerere, căutarea adăpostului și slăvirea sunt recomandate oricărui recitator, fie că se află în rugăciune, fie în afara ei.*” Au spus: „*Sunt recomandate în rugăciune atât imamului, cât și celui care se roagă singur și celui care îl urmează pe imam, fiindcă sunt invocații, iar ei sunt deopotrivă în această privință, asemenea rostirii lui Āmīn după al-Fātiḥah.*” Recomandarea cererii și a căutării adăpostului pe care am amintit-o reprezintă opinia lui al-Shāfi‘ī — Allah să fie mulțumit de el — și a celor mai mulți învățați — Allah să aibă milă de ei. Abū Ḥanīfah — Allah Preaînaltul să aibă milă de el — a spus că aceasta nu este recomandată, ci este dezaprobată în rugăciune.

Opinia corectă este cea a celor mai mulți, potrivit celor arătate mai înainte.

Respectul față de Coran

Printre lucrurile cărora trebuie să li se acorde grijă și asupra cărora se insistă se numără respectarea Coranului prin ferirea de anumite purtări pe care unii recitatori nepăsători, adunați laolaltă, le tratează cu ușurință. Între acestea se află râsul, gălăgia și vorbitul în timpul recitării, în afară de cuvintele pe care nevoia le impune. Să împlinească vorbele lui Allah Preaînaltul:

﴿وَإِذَا قُرِئَ الْقُرْآنُ فَاسْتَمِعُوا لَهُ وَأَنْصِتُوا
لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ﴾

Când se recită Coranul, ascultați-l și păstrați tăcerea, poate că veți primi milă.

Al-A'raf, 7:204

Să urmeze pilda relatată de Ibn Abī Dāwūd despre Ibn 'Umar — Allah să fie mulțumit de amândoi —: când recita Coranul, nu vorbea până nu încheia. A amintit-o în Cartea explicării Coranului, la cuvintele Celui Preaînalt:

﴿نَسَاؤُكُمْ حَرْثُ لَكُمْ﴾

Soțiile voastre sunt pentru voi un ogor.

Al-Baqarah, 2:223 · fragment

Din aceste purtări face parte și joaca mâinii sau cu altceva: el îi vorbește Domnului său, Slăvit și Preaînalt, așadar să nu se joace înaintea Lui. Tot dintre ele este privitul la ceea ce îl distrage și îi împrăștie mintea. Mai urât decât toate acestea este privitul la ceea ce nu îi este îngăduit să privească, precum tânărul fără barbă și alții. A privi fără nevoie la un tânăr frumos, fără barbă, este interzis, fie cu dorință, fie fără, fie că se teme de ispită, fie că se

socotește ferit de ea. Aceasta este opinia corectă și aleasă a învățaților. Imamul al-Shāfi‘ī și nenumărați învățați au afirmat explicit interdicția. Dovada este cuvântul Celui Preaînalt:

﴿قُلْ لِلْمُؤْمِنِينَ يَغُضُّوا مِنْ أَبْصَارِهِمْ﴾

Spune-le credincioșilor să-și coboare privirile.

Al-Nūr, 24:30 · fragment

Aceasta fiindcă, în această privință, este asemenea privitului la femeie; ba unii dintre ei sau mulți pot fi mai frumoși decât multe femei. În cazul lui, prilejurile îndoielnice sunt la îndemână, iar căile răului devin ușoare într-un fel în care nu sunt în cazul femeii, astfel încât interdicția este cu atât mai îndreptățită. Cuvintele înaintașilor care îndeamnă la ferirea de ei sunt prea multe pentru a fi numărate; i-au numit „*cei urât mirositori*”, întrucât îi socoteau respingători din punctul de vedere al Legii.

Cât despre a-l privi când se vinde și se cumpără, se ia și se dă, se oferă tratament, se predă ori în alte împrejurări de nevoie, acest lucru este îngăduit din necesitate. Cel care privește să se limiteze însă la cât cere nevoia și să nu stăruie cu privirea fără necesitate.

La fel, dascălului îi este îngăduită numai privirea de care are nevoie. Tuturor le este interzisă, în orice împrejurare, privirea însoțită de dorință. Aceasta nu se limitează la tânărul fără barbă: oricărui om răspunzător înaintea Legii îi este interzis să privească cu dorință pe oricine, bărbat sau femeie, fie că femeia este dintre rudele cu care căsătoria îi este oprită, fie că nu, în afară de soție ori de sclava cu care îi este îngăduită unirea. Învățații școlii noastre au spus chiar că este interzis să-și privească cu dorință rudele apropiate, precum sora și mama. Allah știe cel mai bine. Cei prezenți la adunarea de recitare, dacă văd vreuna dintre aceste fapte oprite sau altele, trebuie să le oprească după puțină: prin faptă, pentru cel care poate; prin cuvânt, pentru cel care nu poate prin faptă, dar poate prin cuvânt; iar dacă nu, să le dezaprobe în inimă. Allah știe cel mai bine.

Recitarea într-o limbă nearabă

Nu este îngăduită recitarea Coranului într-o limbă nearabă, fie că omul cunoaște bine araba, fie că nu, fie în rugăciune, fie în afara ei. Dacă recită astfel în rugăciune, rugăciunea sa nu este valabilă. Aceasta este opinia școlii noastre și a lui Mālik, Aḥmad, Dāwūd și Abū Bakr ibn al-Mundhir. Abū Ḥanīfah a spus că este îngăduit și că rugăciunea este valabilă astfel. Abū Yūsuf și Muḥammad au spus că este îngăduit celui care nu cunoaște araba, dar nu celui care o cunoaște.

Recitarea potrivit transmisiunilor

Este îngăduită recitarea Coranului potrivit celor șapte lecturi asupra cărora există consens. Nu este îngăduită recitarea potrivit altora în afară de cele șapte și nici potrivit transmisiunilor izolate, necanonice, relatate de la cei șapte recitatori. În capitolul al șaptelea va fi amintit, dacă voiește Allah Preaînaltul, acordul juriștilor cu privire la a-i cere să se căiască celui care predă ori recită lecturile necanonice. Învățații școlii noastre și alții au spus: *„Dacă recită o lectură necanonică în rugăciune, rugăciunea sa este anulată dacă știa. Dacă nu știa, ea nu este anulată, dar acea recitare nu i se socotește.”* Imamul și memoratorul de hadith Abū ‘Umar ibn ‘Abd al-Barr a transmis consensul musulmanilor asupra faptului că nu este îngăduită recitarea necanonică și că nu se face rugăciunea în urma celui care o recită.

Învățații au spus: *„Cel care recită o lectură necanonică, dacă nu știa ce fel de lectură este ori nu știa interdicția, trebuie înștiințat. Dacă revine la ea sau o cunoștea deja, este supus unei sancțiuni disciplinare aspre până se oprește. Oricine are puterea de a dezaproba și de a împiedica aceasta este dator să dezaprobe și să împiedice.”*

Trecerea de la o lectură la alta

Dacă începe potrivit lecturii unuia dintre recitatori, se cuvine să continue cu ea cât timp cuvintele rămân legate prin înțeles. Când această legătură se încheie, poate recita potrivit lecturii unuia dintre cei șapte. Totuși, este mai bine să rămână la prima în acea adunare.

Recomandarea respectării ordinii

Învățații au spus că este de preferat să recite în ordinea exemplarului scris: al-Fātiḥah, apoi al-Baqarah, apoi Āl ‘Imrān și cele care urmează, pe rând, fie în rugăciune, fie în afara ei. Unii învățați ai școlii noastre au spus chiar că, dacă în prima rak‘ah recită sura „*Spune: Caut adăpost la Domnul oamenilor*”, în a doua să recite după al-Fātiḥah din al-Baqarah. Unii au spus că, după ce recită o sură, este recomandat să o recite apoi pe cea care o urmează. Dovada este că ordinea exemplarului scris a fost așezată astfel pentru o înțelepciune care trebuie păstrată, în afară de împrejurările pentru care Legea a prevăzut o excepție. De pildă, la rugăciunea de dimineață din ziua de vineri se recită în prima rak‘ah sura al-Sajdah, iar în a doua „*Oare a trecut asupra omului*”; la rugăciunea de sărbătoare, în prima rak‘ah Qāf, iar în a doua „*Ceasul s-a apropiat*”; în cele două rak‘ah de Sunna de la Fajr, în prima „*Spune: O, necredincioșilor*”, iar în a doua „*Spune: El este Allah, Unicul*”; în rak‘ah-urile de Witr, în prima „*Slăvește numele Domnului tău Celui Preaînalt*”, în a doua „*Spune: O, necredincioșilor*”, iar în a treia „*Spune: El este Allah, Unicul*” și cele două sure ale cererii de adăpost. Dacă nu respectă succesiunea, recitând o sură care nu o urmează pe prima, sau dacă inversează ordinea, recitând o sură și apoi una aflată înaintea ei, este îngăduit; există multe relatări în acest sens. ‘Umar ibn al-Khaṭṭāb — Allah să fie mulțumit de el — a recitat în prima rak‘ah a rugăciunii de dimineață al-Kahf, iar în a doua Yūsuf. Unii au dezaprobat abaterea de la ordinea exemplarului scris. Ibn Abī Dāwūd a relatat că al-Ḥasan dezaproba recitarea Coranului în altă ordine decât cea a alcătuirii sale în exemplar. Cu un lanț de transmitere autentic, a relatat că lui ‘Abd Allāh ibn Mas‘ūd — Allah să fie mulțumit de el — i s-a spus: „*Cutare recită Coranul în ordine inversă.*” El a răspuns: „*Acela are inima răsturnată.*” Cât despre recitarea surelor de la sfârșitul lor către început, aceasta este categoric oprită, fiindcă înlătură unele forme ale caracterului lor inimitabil și pierde înțelepciunea ordinii versetelor. Ibn Abī Dāwūd a relatat că Ibrāhīm al-Nakha‘ī, învățatul de seamă din generația Urmașilor, și imamul Mālik ibn Anas o dezaprobau.

Mālik o mostra, spunând: „*Acesta este un lucru grav.*” Cât despre a-i învăța pe copii de la sfârșitul exemplarului către început, aceasta este bine și nu ține de chestiunea de față: este vorba de recitări separate, în zile diferite, care le ușurează memorarea. Allah știe cel mai bine.

Recitarea din exemplar sau din memorie

Recitarea Coranului din exemplarul scris este mai bună decât recitarea din memorie, fiindcă privitul în exemplar este un act de adorare cerut; astfel se unesc recitarea și privirea. Așa au spus judecătorul Ḥusayn, dintre învățații școlii noastre, Abū Ḥāmid al-Ghazālī și mai mulți înaintași. Al-Ghazālī a transmis în al-Iḥyā' că mulți dintre Companioni — Allah să fie mulțumit de ei — recitau din exemplarul scris și dezaprobau să treacă o zi fără să fi privit în el.

Ibn Abī Dāwūd a relatat recitarea din exemplarul scris de la mulți înaintași, iar eu nu am văzut vreo părere contrară. Dacă s-ar spune că aceasta diferă după oameni, astfel încât recitarea din exemplar este de ales pentru cel a cărui smerenie și cugetare sunt aceleași fie că citește din exemplar, fie din memorie, iar recitarea din memorie este de ales pentru cel a cărui smerenie nu se desăvârșește prin citirea din exemplar și care are mai multă smerenie și cugetare din memorie decât dacă ar citi din exemplar, aceasta ar fi o opinie bună. Se pare că vorbele și faptele înaintașilor trebuie înțelese potrivit acestei deosebiri.

Recitarea împreună și ascultarea ei

Recomandarea recitării în grup, meritul celor care recită și al celor care ascultă și meritul celui care îi adună pentru aceasta, îi îndeamnă și îi cheamă la ea. Răsplata împărtășită. Să știi că recitarea în grup este recomandată, potrivit dovezilor limpezi și faptelor numeroase ale înaintașilor și ale celor de după ei, care se întăresc unele pe altele. S-a transmis în mod autentic de la Profet ﷺ, prin relatarea lui Abū Hurayrah și a lui Abū Sa'īd al-Khudrī — Allah să fie mulțumit de amândoi —, că a spus: „*Nu există oameni care să-L pomenească pe Allah fără ca îngerii să-i înconjoare, mila să-i acopere, liniștea să coboare asupra lor și Allah*

să-i amintească înaintea celor aflați la El.” Al-Tirmidhī a spus: „*Hadith ḥasan ṣaḥīḥ*.” Abū Hurayrah — Allah să fie mulțumit de el — a relatat că Profetul ﷺ a spus:

„*Nu se adună oameni într-una dintre casele lui Allah Preaînaltul, recitând Cartea lui Allah și studiind-o împreună, fără ca liniștea să coboare asupra lor, mila să-i acopere, îngerii să-i înconjoare și Allah să-i amintească înaintea celor aflați la El.*”

L-au relatat Muslim și Abū Dāwūd cu un lanț de transmitere autentic, potrivit condițiilor lui al-Bukhārī și Muslim. Mu‘āwiyah — Allah să fie mulțumit de el — a relatat că Profetul ﷺ a ieșit la un cerc al Companionilor săi și a întrebat: „*Ce vă face să ședeți aici?*” Au răspuns: „*Ne-am așezat să-L pomenim pe Allah Preaînaltul și să-L lăudăm pentru că ne-a călăuzit la Islam și ni l-a dăruit.*” El a spus: „*Jibrīl — asupra lui să fie pacea — a venit la mine și m-a înștiințat că Allah Preaînaltul Se mândrește cu voi înaintea îngerilor.*”

L-au relatat al-Tirmidhī și al-Nasā’ī. Al-Tirmidhī a spus: „*Hadith ḥasan ṣaḥīḥ*.” Hadithurile pe această temă sunt numeroase. Al-Dārimī a relatat, prin lanțul său de transmitere, că Ibn ‘Abbās — Allah să fie mulțumit de amândoi — a spus: „*Cel care ascultă un verset din Cartea lui Allah va avea prin el o lumină.*” Ibn Abī Dāwūd a relatat că Abū al-Dardā’ — Allah să fie mulțumit de el — studia Coranul împreună cu un grup de oameni care recitau toți. Ibn Abī Dāwūd a relatat această practică a studiului în grup de la mai mulți dintre învățații de seamă ai înaintașilor, ai celor de după ei și ai judecătorilor din vechime. Ḥassān ibn ‘Aṭīyyah și al-Awzā’ī au spus: „*Primul care a introdus studiul în grup în moscheea Damascului a fost Hishām ibn Ismā‘īl, la venirea sa la ‘Abd al-Malik.*” Cât despre ceea ce Ibn Abī Dāwūd a relatat de la al-Ḍaḥḥāk ibn ‘Abd al-Raḥmān ibn ‘Arzab, că a dezaprobat această practică și a spus: „*Nu am văzut și nu am auzit, deși i-am prins pe Companionii Trimisului lui Allah ﷺ*”, el voia să spună că nu văzuse pe nimeni făcând aceasta. Ibn Wahb a spus:

„I-am zis lui Mālik: Ce crezi despre oamenii care se adună și recită toți aceeași sură până o încheie?”

El a dezaprobat și a muștrat aceasta, spunând: *„Nu așa obișnuiau oamenii să facă; un om recita înaintea altuia, ca să-i prezinte recitarea sa.”* Această dezaprobare din partea celor doi se opune practicii înaintașilor și a celor de după ei, precum și celor cerute de dovadă, așadar este lăsată deoparte. Ne bazuim pe cele arătate mai înainte despre recomandarea acestei practici; însă recitarea în adunare are condițiile pe care le-am amintit și cărora trebuie să li se acorde grijă. Allah știe cel mai bine. Cât despre meritul celui care îi adună pentru recitare, există multe texte, precum cuvintele sale ﷺ: *„Cel care arată calea spre bine este asemenea celui care îl face”* și cuvintele sale ﷺ: *„Ca Allah să călăuzească prin tine un singur om este mai bine pentru tine decât să ai cămile roșcate.”* Hadithurile pe această temă sunt multe și cunoscute. Allah Preaînaltul a spus:

﴿وَتَعَاوَنُوا عَلَى الْبِرِّ وَالتَّقْوَى﴾

Ajutați-vă unii pe alții în bine și evlavie.

Al-Mā'idah, 5:2 · fragment

Nu există îndoială asupra măreției răsplății celui care se străduiește pentru aceasta.

Recitarea pe rând

Recitarea pe rând. Aceasta înseamnă să se adune un grup, iar unul dintre ei să recite zece versete, un juz' sau o altă parte, apoi să tacă; următorul recită de unde s-a oprit primul, apoi recită altul. Acest lucru este îngăduit și bun. Mālik — Allah Preaînaltul să aibă milă de el — a fost întrebat despre ea și a spus: *„Nu este nicio problemă.”*

Recitarea cu glas tare

Ridicarea glasului la recitare Aceasta este o secțiune importantă, căreia trebuie să i se acorde grijă. Să știi că există multe hadithuri autentice, în Șaḥiḥ și în alte culegeri, care arată recomandarea

ridicării glasului la recitare. Există și relatări care arată recomandarea recitării în ascuns și cu glas scăzut. Vom aminti numai câteva dintre ele, pentru a arăta temeiul lor, dacă voiește Allah Preaînaltul.

Imamul Abū Ḥāmid al-Ghazālī și alți învățați au spus: *„Calea de a împăca hadithurile și relatările diferite în această privință este că recitarea în ascuns este mai departe de fățarnicie, așadar este mai bună pentru cel care se teme de aceasta. Dacă nu se teme de fățarnicie, recitarea cu glas tare și ridicarea glasului sunt mai bune, fiindcă implică mai multă faptă, folosul lor ajunge și la altul, iar ceea ce îi folosește și altuia este mai bun decât ceea ce rămâne numai pentru sine. Ele trezesc inima recitatorului, îi adună preocuparea spre cugetarea la Coran, îi îndreaptă auzul spre el, alungă somnul, sporesc avântul și îl trezesc și pe altul care doarme ori este nepăsător, dându-i avânt.”* Au spus: *„Ori de câte ori are una dintre aceste intenții, recitarea cu glas tare este mai bună; dacă intențiile se reunesc, răsplata se înmulțește.”* Al-Ghazālī a spus: *„De aceea am spus că recitarea din exemplarul scris este mai bună.”* Acesta este statutul chestiunii. Relatările transmise sunt numeroase; voi arăta numai câteva aspecte ale unora dintre ele. S-a transmis în mod autentic că Abū Hurayrah — Allah să fie mulțumit de el — a spus: *„L-am auzit pe Trimisul lui Allah ﷺ spunând: Allah nu a ascultat nimic așa cum a ascultat un profet cu glas frumos, care recită Coranul melodios, cu voce tare.”*

L-au relatat al-Bukhārī și Muslim. Înțelesul lui adhina este „a ascultat”, iar aici arată mulțumirea și primirea. Abū Mūsā al-Ash‘arī — Allah să fie mulțumit de el — a relatat că Trimisul lui Allah ﷺ a spus: *„Ți s-a dăruit un fluier dintre fluierile casei lui Dāwūd.”* L-au relatat al-Bukhārī și Muslim.

Într-o versiune a lui Muslim, Trimisul lui Allah ﷺ i-a spus: *„De m-ai fi văzut cum îți ascultam aseară recitarea!”* Muslim l-a relatat prin versiunea lui Buraydah ibn al-Ḥuṣayb. Faḍālah ibn ‘Ubayd — Allah să fie mulțumit de el — a relatat că Trimisul lui Allah ﷺ a spus:

„Allah ascultă mai mult omul cu glas frumos care recită Coranul decât își ascultă stăpânul cântăreața.”

L-a relatat Ibn Mājah. Tot Abū Mūsā a relatat că Trimisul lui Allah ﷺ a spus:

„Cunosc glasurile ceteei aș‘ariților când intră noaptea și le cunosc locurile după glasurile lor recitând Coranul noaptea, chiar dacă nu le-am văzut locurile când s-au așezat ziua.”

L-au relatat al-Bukhārī și Muslim.

Al-Barā’ ibn ‘Āzib — Allah să fie mulțumit de el — a relatat că Trimisul lui Allah ﷺ a spus: *„Înfrumusețați Coranul cu glasurile voastre!”* L-au relatat Abū Dāwūd, al-Nasā’ī și alții. Ibn Abī Dāwūd a relatat că ‘Alī — Allah să fie mulțumit de el — a auzit vuietul unor oameni care recitau Coranul în moschee și a spus: *„Ferice de aceștia! Ei erau oamenii cei mai dragi Trimisului lui Allah ﷺ.”* Există multe hadithuri care arată temeiul recitării cu glas tare. Cât despre cuvintele și faptele Companionilor și ale Urmașilor, acestea sunt prea multe pentru a fi numărate și prea cunoscute pentru a mai fi amintite. Toate acestea se aplică celui care nu se teme de fățarnicie, admirație de sine sau alte însușiri urâte și care nu îi tulbură pe cei adunați, încurcându-le rugăciunea. De la unii înaintași s-a transmis că preferau recitarea în ascuns, din teama față de cele amintite. Al-A‘mash a spus: *„Am intrat la Ibrāhīm, în vreme ce citea din exemplarul Coranului. Un om a cerut voie să intre, iar el l-a acoperit și a spus: Să nu creadă acesta că eu recit în fiecare ceas.”* Abū al-‘Āliyah a spus: *„Sedeam cu Companionii Trimisului lui Allah ﷺ — Allah să fie mulțumit de ei —, iar unul dintre ei a spus: Aseară am recitat atât și atât. Ei i-au răspuns: Aceasta este partea ta din recitarea aceea.”*

Pentru aceștia se aduce ca dovadă hadithul în care ‘Uqbah ibn ‘Āmir — Allah să fie mulțumit de el — a spus: *„L-am auzit pe Trimisul lui Allah ﷺ spunând: Cel care recită Coranul cu glas tare este asemenea celui care dă milostenie pe față, iar cel care îl recită în ascuns este asemenea celui care dă milostenie în ascuns.”* L-au relatat Abū Dāwūd, al-Tirmidhī și al-Nasā’ī. Al-Tirmidhī a spus: *„Hadith ḥasan.”* A spus: *„Înțelesul său este că cel care își ascunde recitarea Coranului este mai bun decât cel care o face cu glas tare, fiindcă milostenia ascunsă este mai bună, după învățați, decât*

milostenia arătată.” A spus: „Învățații înțeleg acest hadith ca pe un mijloc prin care omul se păzește de admirația de sine: pentru cel care își ascunde fapta nu există aceeași teamă de admirație de sine ca pentru cel care o arată.” Eu spun: toate acestea sunt în acord cu deosebirile stabilite la începutul secțiunii. Dacă se teme că recitarea cu glas tare va duce la vreun lucru dezaprobat, să nu recite cu glas tare; dacă nu se teme, aceasta este recomandată. Dacă recitarea are loc într-un grup adunat, recomandarea ridicării glasului este și mai puternică, pentru cele arătate și pentru folosul adus altora. Allah știe cel mai bine.

Înfrumusețarea glasului

Recomandarea înfrumusețării glasului la recitare. Învățații — Allah să fie mulțumit de ei — dintre înaintași și cei de după ei, dintre Companioni, Urmași și învățații ținuturilor veniți după aceștia, imamii musulmanilor, au căzut de acord asupra recomandării înfrumusețării glasului la recitarea Coranului. Cuvintele și faptele lor sunt atât de cunoscute încât nu mai este nevoie să aducem exemple aparte. Dovezile din hadithurile Trimisului lui Allah ﷺ sunt răspândite atât printre învățați, cât și printre oamenii de rând, precum hadithul: „Înfrumusețați Coranul cu glasurile voastre”, hadithul: „Acestuia i s-a dăruit un fluier...”, hadithul: „Allah nu a ascultat...” și hadithul: „Allah ascultă mai mult...”. Toate au fost amintite în secțiunea precedentă.

La meritul recitării pe îndelete a fost amintit și hadithul lui ‘Abd Allāh ibn Mughaffal despre modularea glasului Profetului ﷺ în recitare. Tot astfel sunt hadithul lui Sa’d ibn Abī Waqqāṣ și cel al lui Abū Lubābah — Allah să fie mulțumit de amândoi —, potrivit cărora Profetul ﷺ a spus: „Nu este dintre noi cel care nu își înfrumusețează glasul cu Coranul.” Le-a relatat Abū Dāwūd prin două lanțuri de transmitere bune; în cel al lui Sa’d există o deosebire care nu dăunează.

Cei mai mulți învățați au spus că „nu își înfrumusețează glasul” este înțelesul lui lam yataghanna. Al-Barā’ — Allah să fie mulțumit de el — a spus: „L-am auzit pe Trimisul lui Allah ﷺ recitând la ‘Ishā’ «Pe smochin și pe măslin» și nu am auzit pe

nimeni cu glas mai frumos decât al său.” L-au relatat al-Bukhārī și Muslim. Învățații — Allah să aibă milă de ei — au spus: „*Este recomandată înfrumusețarea glasului la recitare și recitarea pe îndelete, atât timp cât, prin prelungire, nu se iese din limitele recitării. Dacă exagerează până adaugă o literă ori o face să nu se mai audă, este interzis.*”

Cât despre recitarea potrivit melodiilor, al-Shāfi‘ī — Allah să aibă milă de el — a spus într-un loc: „*O dezaprobat.*” Învățații școlii noastre au spus că nu sunt două opinii distincte, ci trebuie făcută o deosebire: ceea ce a dezaprobat este exagerarea prelungirilor până la depășirea limitei; ceea ce nu depășește limita este lucrul pe care nu l-a dezaprobat. Judecătorul suprem al-Māwardī a spus în cartea sa al-Ḥāwī: „Recitarea după melodii alcătuite, dacă scoate rostirea Coranului din forma ei prin introducerea ori înlăturarea unor vocale, prin scurtarea a ceea ce trebuie prelungit, prelungirea a ceea ce trebuie scurtat ori printr-o prelungire care ascunde o parte a rostirii și încurcă sensul, este interzisă, iar recitatorul se face prin ea vinovat de abatere și ascultătorul păcătuiește, fiindcă el a abătut Coranul de la calea sa dreaptă spre strâmbătate. Allah Preaînaltul spune:

﴿قُرْءَانَا عَرَبِيًّا غَيْرَ ذِي عِوَجٍ﴾

Un Coran arab, fără strâmbătate.

Al-Zumar, 39:28 · fragment

Dacă melodia nu scoate cuvintele din forma lor, iar recitarea respectă tartil-ul, este îngăduită, fiindcă nu face decât să adauge frumusețe glasului.” Acestea sunt cuvintele judecătorului suprem. Prima categorie, aceea a recitării după melodii interzise, este o nenorocire prin care sunt încercați unii neștiutori josnici și grosolani, care recită la înmormântări și la unele adunări. Este o inovație vădit interzisă; fiecare ascultător păcătuiește, așa cum a spus judecătorul suprem al-Māwardī. Păcătuiește și oricine poate să o înlăture ori să o oprească și nu o face. Mi-am dat, în această privință, o parte din silința de care am fost în stare. Nădăjduiesc

în harul lui Allah Cel Generos să-i dea putere să o înlăture celui potrivit pentru aceasta și să-l păstreze în bunăstare. Al-Shāfi'ī a spus în Mukhtaṣar al-Muzanī: „Să-și înfrumusețeze glasul în orice fel.” A spus: „Recitarea care îmi este cea mai dragă este cursivă și înduioșătoare.” Învățații limbii au spus că ḥadartu bi-l-qirā'ah înseamnă a recita cursiv, fără prelungiri exagerate; se spune că omul recită bi-l-taḥzīn când își îmblânzește glasul. Ibn Abī Dāwūd a relatat, prin lanțul său de transmitere, că Abū Hurayrah — Allah să fie mulțumit de el — a recitat „Când soarele va fi înfășurat”, cu un glas întristat, asemenea unui bocet.

În Sunan-ul lui Abū Dāwūd, Ibn Abī Mulaykah a fost întrebat: „Ce crezi despre cel al cărui glas nu este frumos?” El a răspuns: „Să-l înfrumusețeze cât poate.” Recomandarea de a cere o recitare plăcută de la cel cu glas frumos. Să știi că unii dintre înaintași le cereau celor care recitau cu glasuri frumoase să recite, în vreme ce ei ascultau. Recomandarea acestui lucru este recunoscută de toți; el este obiceiul oamenilor aleși, al celor devotați adorării și al robilor drepecți ai lui Allah. Este o Sunna stabilită de la Trimisul lui Allah ﷺ. S-a transmis în mod autentic că 'Abd Allāh ibn Mas'ūd — Allah să fie mulțumit de el — a spus: Trimisul lui Allah ﷺ mi-a zis: Recită-mi Coranul! Am spus: O, Trimis al lui Allah, să ți-l recit ție, când ție ți-a fost pogorât? A răspuns: Îmi place să-l aud de la altul. I-am recitat sura al-Nisā' până am ajuns la versetul:

﴿فَكَيْفَ إِذَا جِئْنَا مِنْ كُلِّ أُمَّةٍ بِشَهِيدٍ وَجِئْنَا بِكَ عَلَىٰ هَؤُلَاءِ شَهِيدًا﴾

Cum va fi când vom aduce din fiecare comunitate un martor și te vom aduce pe tine martor asupra acestora?

Al-Nisā', 4:41

El a spus: De ajuns acum! M-am întors spre el și am văzut că ochii îi curgeau de lacrimi. L-au relatat al-Bukhārī și Muslim. Al-Dārimī și alții au relatat prin lanțurile lor de transmitere că

‘Umar ibn al-Khaţţāb — Allah să fie mulţumit de el — îi spunea lui Abū Mūsā al-Ash‘arī: „*Adu-ne aminte de Domnul nostru!*”, iar acesta recita Coranul înaintea lui. Relatările în acest sens sunt multe şi cunoscute. Unii dintre cei drepti au murit din pricina recitării celui căruia îi ceruseră să recite. Allah ştie cel mai bine. Învăţaţii au recomandat ca adunarea de studiu al hadithului Profetului ﷺ să înceapă şi să se încheie prin recitarea, de către un recitator cu glas frumos, a ceea ce îi este la îndemână din Coran. În aceste împrejurări, recitatorul se cuvine să aleagă ceea ce se potriveşte adunării: versete despre nădejde şi teamă, îndemnuri, desprinderea de viaţa lumească, dorinţa Vieţii de Apoi şi pregătirea pentru ea, limitarea nădejdlor îndepărtate şi însuşirile nobile.

Oprirea potrivită în recitare

Dacă recitatorul începe din mijlocul surei ori se opreşte înainte de sfârşitul ei, se cuvine să înceapă de la începutul unei rostiri ale cărei părţi sunt legate între ele şi să se oprească la încheierea unei asemenea rostiri. Să nu se lege de împărţirile în zecimi sau în juz’-uri, fiindcă acestea pot cădea în mijlocul unei rostiri legate, precum începutul părţii de la cuvintele Celui Preaînalt:

﴿وَمَا أُبْرِئُ نَفْسِي﴾

Nu-mi dezvinovăţesc sufletul

Yūsuf, 12:53 · fragment

şi de la cuvintele Celui Preaînalt:

﴿وَمَا كَانَ جَوَابَ قَوْمِهِ﴾

Răspunsul neamului său nu a fost

Al-A‘rāf, 7:82 · fragment

de la cuvintele Celui Preaînalt:

﴿وَمَنْ يَقْنُتْ مِنْكُنَّ لِلَّهِ وَرَسُولِهِ﴾

Iar aceea dintre voi care Ți este supusă lui Allah și Trimisului Său

Al-Aḥzāb, 33:31 · fragment

de la:

﴿وَمَا أُنْزِلْنَا عَلَىٰ قَوْمِهِ مِنْ بَعْدِهِ مِنْ جُنْدٍ مِنَ السَّمَاءِ﴾

Nu am pogorât asupra neamului său, după el, vreo oaste din cer

Yā Sin, 36:28 · fragment

de la:

﴿إِلَيْهِ يَرْدُّ عِلْمُ السَّاعَةِ﴾

La El este întoarsă cunoașterea Ceesului

Fuṣṣilat, 41:47 · fragment

de la:

﴿وَبَدَا لَهُمْ سَيِّئَاتُ مَا عَمِلُوا﴾

Li s-au arătat relele faptelor lor

Al-Jāthiyah, 45:33 · fragment

și de la:

﴿قَالَ فَمَا خَطْبُكُمْ أَيُّهَا الْمُرْسَلُونَ﴾

A spus: Care este rostul venirii voastre, o, trimișilor?

Al-Dhāriyāt, 51:31

La fel este și cu împărțirile în hizb-uri, precum cuvintele Celui Preaînalt:

﴿وَاذْكُرُوا اللَّهَ فِي أَيَّامٍ مَّعْدُودَاتٍ﴾

Pomeniți-L pe Allah în zile numărate

Al-Baqarah, 2:203 · fragment

și:

﴿قُلْ أُوْصِيْكُمْ بِخَيْرٍ مِّنْ ذٰلِكُمْ﴾

Spune: Să vă vestesc ceva mai bun decât acestea?

Âl 'Imrân, 3:15 · fragment

La toate acestea și la cele asemănătoare nu se cuvine să înceapă de acolo și nici să se oprească acolo, fiindcă sunt legate de cele dinainte. Să nu fie amăgit de mulțimea recitatorilor nepăsători față de aceasta, care nu respectă aceste reguli de conduită și nu cugetă la aceste înțelesuri. Să urmeze ceea ce al-Ḥākim Abū 'Abd Allāh a relatat, prin lanțul său de transmitere, de la nobilul învățat al-Fuḍayl ibn 'Iyād — Allah să fie mulțumit de el —, care a spus: „Nu te simți singur pe căile călăuzirii din pricina puținilor lor oameni, nu te lăsa amăgit de mulțimea celor care pier și să nu-ți dăuneze numărul mic al celor care le străbat.”

Din acest motiv, învățații au spus că recitarea unei sure scurte întregi este mai bună decât recitarea dintr-o sură lungă a unei părți egale cu sura scurtă: în unele împrejurări, legătura poate rămâne ascunsă unor oameni. Ibn Abī Dāwūd a relatat, prin lanțul său de transmitere, că 'Abd Allāh ibn Abī al-Hudhayl, cunoscutul învățat din generația Urmașilor — Allah să fie mulțumit de el —, a spus: „Ei dezaprobau să recite o parte din verset și să lase cealaltă parte.”

Împrejurări în care recitarea este dezaprobată

Să știți că recitarea Coranului este, în general, recomandată și încurajată, în afară de anumite împrejurări pentru care Legea a

adus oprirea. Voi aminti acum, pe scurt, ceea ce îmi vine în minte dintre ele, fără dovezi, fiindcă acestea sunt cunoscute.

1. Recitarea este dezaprobată în timpul înclinării, al prosternării, al tashahhud-ului și în celelalte stări ale rugăciunii, în afara statului în picioare.
2. Pentru cel care urmează imamul, este dezaprobat să recite mai mult decât al-Fātiḥah într-o rugăciune cu recitare sonoră, dacă aude recitarea imamului.
3. Este dezaprobată când șade pentru a-și face nevoile.
4. Când este somnoros.
5. La fel, dacă rostirea Coranului i se încurcă.
6. La fel, în timpul predicii, pentru cel care o aude. Nu este dezaprobată pentru cel care nu o aude, ci este recomandată. Aceasta este opinia corectă și aleasă. De la Ṭāwūs s-a transmis dezaprobarea ei, iar de la Ibrāhīm lipsa dezaprobării; cele două afirmații pot fi împăcate prin deosebirea pe care am arătat-o, așa cum au amintit învățații școlii noastre.

Recitarea nu este dezaprobată în timpul ṭawāf-ului. Aceasta este opinia școlii noastre și a celor mai mulți învățați; Ibn al-Mundhir a transmis-o de la ‘Aṭā’, Mujāhid, Ibn al-Mubārak, Abū Thawr și învățații raționamentului juridic. De la al-Ḥasan al-Baṣrī, ‘Urwah ibn al-Zubayr și Mālik a transmis dezaprobarea ei în timpul ṭawāf-ului. Opinia corectă este prima. Mai înainte am arătat deosebirea de păreri despre recitarea în baia publică, pe drum și de către cel a cărui gură este necurată.

Inovația deprinsă prin practică

face parte ceea ce fac unii neștiutori care îi conduc pe oameni la Tarāwīḥ: recită sura al-An‘ām în ultima rak‘ah din noaptea a șaptea, crezând că este recomandat. Ei adună astfel mai multe lucruri dezaprobat:

1. Credința că aceasta este recomandată.
2. A-i face pe oamenii de rând să creadă același lucru.

3. Prelungirea celei de-a doua rak'ah mai mult decât a primei, deși Sunna este prelungirea primei.

4. Împovărarea celor care urmează imamul printr-o rugăciune prea lungă.

5. Recitarea grăbită și nedeslușită.

O inovație asemănătoare este ca unii dintre acești neștiutori să recite la rugăciunea de dimineață din ziua de vineri un alt verset de prosternare decât cel din sura Alif-Lâm-Mîm Tanzîl, alegându-l anume. Sunna este recitarea surei Alif-Lâm-Mîm Tanzîl în prima rak'ah și a surei Hal atâ în a doua.

Chestiuni particulare

Chestiuni mai puțin cunoscute, dar necesare

1. Dacă recită și simte nevoia să elimine gaze, se cuvine să întrerupă recitarea până se încheie eliminarea lor, apoi să reia. Așa au relatat Ibn Abî Dāwūd și alții de la 'Aṭā'; aceasta este o bună regulă de conduită.

2. Dacă îi vine să caște, să întrerupă recitarea până se încheie căscatul, apoi să recite.

Aceasta a spus-o Mujāhid și este un lucru bun. Îl susține ceea ce s-a transmis în mod autentic de la Abū Sa'īd al-Khudrī — Allah să fie mulțumit de el —, potrivit căruia Trimisul lui Allah ﷺ a spus: „Când unul dintre voi cască, să-și țină mâna la gură, fiindcă Satana intră.” L-a relatat Muslim.

3. Când recită cuvintele lui Allah, Puternic și Măreț:

﴿وَقَالَتِ الْيَهُودُ عُزَيْرٌ ابْنُ اللَّهِ وَقَالَتِ النَّصْرَى الْمَسِيحُ

ابْنُ اللَّهِ﴾

Iudeii au spus: 'Uzayr este fiul lui Allah, iar creștinii au spus: Mesia este fiul lui Allah

Al-Tawbah, 9:30 · fragment

﴿وَقَالَتِ الْيَهُودُ يَدُ اللَّهِ مَغْلُولَةٌ﴾

Iudeii au spus: Mâna lui Allah este înlănțuită

Al-Mā'idah, 5:64 · fragment

﴿وَقَالُوا اتَّخَذَ الرَّحْمَنُ وَلَدًا﴾

Ei au spus: Cel Milostiv Și-a luat un fiu

Maryam, 19:88

și alte versete asemenea, se cuvine să-și coboare glasul. Așa făcea Ibrāhīm al-Nakha'ī — Allah să fie mulțumit de el.

4. Din acestea face parte și ceea ce Ibn Abī Dāwūd a relatat cu un lanț de transmitere slab: al-Sha'bī a fost întrebat dacă omul, când recită

﴿إِنَّ اللَّهَ وَمَلَائِكَتَهُ يُصَلُّونَ عَلَى النَّبِيِّ﴾

Allah și îngerii Săi se roagă asupra Profetului

Al-Aḥzāb, 33:56 · fragment

se roagă asupra Profetului ﷺ. El a răspuns: „Da.”

5. Este recomandat să spună ceea ce Abū Hurayrah — Allah să fie mulțumit de el — a relatat de la Profet ﷺ, care a spus: Cel care recită «Pe smochin și pe măslin» și ajunge la

﴿أَلَيْسَ اللَّهُ بِأَحْكَمَ الْحَاكِمِينَ﴾

Oare nu este Allah Cel mai drept Judecător?

Al-Tīn, 95:8

să spună: Ba da, iar eu sunt dintre cei care mărturisesc aceasta. L-au relatat Abū Dāwūd și al-Tirmidhī cu un lanț de transmitere slab, de la un om care relatează de la un beduin, de la Abū Hurayrah — Allah să fie mulțumit de el. Al-Tirmidhī a spus: „Acest hadith este relatat numai prin acest lanț de la beduin, de la

Abū Hurayrah.” A spus: „*Numele lui nu este dat.*” Ibn Abī Dāwūd și al-Tirmidhī au relatat: Cel care recită la sfârșitul surei «*Nu! Jur pe Ziua Învierii*»:

﴿أَلَيْسَ ذَلِكَ بِقَدِرٍ عَلَىٰ أَنْ يُحْيِيَ الْمَوْتَىٰ﴾

Oare nu este Acela în stare să-i învie pe cei morți?

Al-Qiyāmah, 75:40

să spună: Ba da. Cel care recită

﴿فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ﴾

Atunci, care dintre binefacerile Domnului vostru le tăgăduiți?

Al-Rahmān, 55:13

ori

﴿فَبِأَيِّ حَدِيثٍ بَعْدَهُ يُؤْمِنُونَ﴾

În ce cuvânt de după acesta vor crede?

Al-Mursalāt, 77:50

să spună: Cred în Allah. De la Ibn ‘Abbās — Allah să fie mulțumit de amândoi —, Ibn al-Zubayr și Abū Mūsā al-Ash‘arī — Allah să fie mulțumit de ei — s-a relatat că, atunci când unul dintre ei recita

﴿سَبِّحْ اسْمَ رَبِّكَ الْأَعْلَىٰ﴾

Slăvește numele Domnului tău Celui Preaînalt

Al-A‘lā, 87:1

spunea: „*Slăvit este Domnul meu Cel Preaînalt!*” De la ‘Umar ibn al-Khaṭṭāb — Allah să fie mulțumit de el — s-a relatat că spunea atunci de trei ori: „*Slăvit este Domnul meu Cel Preaînalt!*” De la ‘Abd Allāh ibn Mas‘ūd — Allah să fie mulțumit de el — s-a relatat

că, într-o rugăciune, a recitat sfârșitul surei Banī Isrā'īl, apoi a spus:

﴿الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي لَمْ يَتَّخِذْ وَلَدًا﴾

Laudă lui Allah, Cel care nu Și-a luat un fiu.

Al-Isrā', 17:111 · fragment

Unii învățați ai școlii noastre au afirmat explicit că este recomandat să se spună în rugăciune cele arătate în hadithul lui Abū Hurayrah despre cele trei sure. La fel, este recomandat să se spună și celelalte formule pe care le-am amintit, precum și cele cu același înțeles. Allah știe cel mai bine.

Folosirea cuvintelor Coranului în vorbire

Ibn Abī Dāwūd a amintit o deosebire de păreri în această privință. S-a relatat că Ibrāhīm al-Nakha'ī — Allah să fie mulțumit de el — dezaproba rostirea Coranului cu prilejul unui lucru lămurit care se ivește. De la 'Umar ibn al-Khaṭṭāb — Allah să fie mulțumit de el — s-a relatat că a recitat la rugăciunea de Maghrib, în Mecca, „*Pe smochin și pe măslin*”, apoi și-a ridicat glasul și a spus:

﴿وَهَذَا الْبَلَدِ الْأَمِينِ﴾

Și pe acest ținut sigur!

Al-Tin, 95:3

Ḥukaym ibn Sa'd — cu vocala u la ḥā' — a relatat că un om dintre Muḥakkimiyyah a venit la 'Alī — Allah să fie mulțumit de el —, în vreme ce se afla în rugăciunea de dimineață, și a spus:

﴿لَئِنْ أَشْرَكَتَ لَيَحْبَطَنَّ عَمَلُكَ﴾

Dacă vei asocia, fapta ta va fi negreșit nimicită.

Al-Zumar, 39:65 · fragment

‘Alī i-a răspuns în rugăciune:

﴿فَاصْبِرْ إِنَّ وَعْدَ اللَّهِ حَقٌّ وَلَا يَسْتَخِفُّكَ الَّذِينَ
لَا يُوقِنُونَ﴾

*Ai răbdare, căci făgăduința lui Allah este adevăr! Să nu te clatine
cei care nu au certitudine.*

Al-Rūm, 30:60

Învățații școlii noastre au spus: Dacă un om îi cere voie să intre
celui care se roagă, iar acesta spune:

﴿ادْخُلُوهَا بِسَلَامٍ ءَامِنِينَ﴾

Intrați în ea în pace, în siguranță

Al-Hijr, 15:46

intenționând recitarea și înștiințarea, rugăciunea sa nu este
anulată. Dacă intenționează numai înștiințarea, fără a avea
intenția recitării, rugăciunea sa este anulată.

Statutul ridicării în picioare

Dacă la recitator vine cineva cu un merit prin știință, obârșie ori
vârstă înaintată însoțită de integritate, sau cineva căruia i se
cuvine respectul prin autoritate, prin faptul că este părintele său
ori prin altceva, nu este nicio problemă să se ridice pentru el ca
semn de respect și cinstire, fără fățarnicie și preamărire. Mai mult,
aceasta este recomandată. Ridicarea pentru cinstirea cuiva este
stabilită prin fapta Profetului ﷺ, prin faptele Companionilor săi
— Allah să fie mulțumit de ei — în prezența și la porunca lui,
precum și prin faptele Urmașilor și ale învățaților drepți de după
ei. Am alcătuit o lucrare aparte despre ridicarea în picioare, în
care am adunat hadithurile și relatările despre recomandarea și
oprirea ei. Am arătat slăbiciunea celor slabe, autenticitatea celor
autentice și răspunsul la cele din care s-ar putea înțelege o

interdicție, deși nu o cuprind. Am lămurit toate acestea, laudă lui Allah Preaînaltul. Cel care are vreo îndoială despre hadithurile acestei chestiuni să cerceteze lucrarea: va găsi ceea ce îi înlătură îndoiala, dacă voiește Allah Preaînaltul.

Statutul salutului

Dacă recită în mers și trece pe lângă un grup, este recomandat să întrerupă recitarea, să-i salute și apoi să reia recitarea. Dacă repetă cererea de adăpost la Allah, este un lucru bun. Dacă recită șezând și trece cineva pe lângă el, imamul Abū al-Ḥasan al-Wāḥidī a spus că este mai bine să nu-l salute pe recitator, fiindcă este ocupat cu recitarea. A spus: *„Dacă totuși cineva îl salută, îi este de ajuns să răspundă printr-un semn. Dacă dorește să răspundă prin cuvinte, răspunde, apoi reîncepe cererea de adăpost și reia recitarea.”* Această opinie a sa este slabă. Ceea ce se arată întemeiat este obligația de a răspunde prin cuvinte. Învățații școlii noastre au spus că, dacă cineva intră vinerea și salută în timpul predicii, iar noi socotim ascultarea în tăcere o Sunna, răspunsul la salut este obligatoriu, potrivit celei mai corecte dintre cele două opinii. Dacă au spus aceasta despre predică, deși există deosebire de păreri asupra obligației tăcerii și a interdicției vorbirii, cu atât mai mult se aplică recitării, în timpul căreia vorbirea nu este interzisă prin consens, mai ales că răspunsul la salut este, în general, obligatoriu. Allah știe cel mai bine. Dacă strănută în timpul recitării, este recomandat să spună: *„Laudă lui Allah!”*, chiar dacă se află în rugăciune. Dacă altcineva strănută în vreme ce el recită în afara rugăciunii și spune *„Laudă lui Allah!”*, este recomandat ca recitatorul să-i răspundă: *„Allah să aibă milă de tine!”*

Dacă îl aude pe muezin, întrerupe recitarea și îi răspunde repetând cuvintele chemării la rugăciune și ale iqāmah, apoi reia recitarea. Învățații școlii noastre sunt de acord asupra acestui lucru. Dacă în timpul recitării i se cere ceva și poate să răspundă printr-un semn limpede, știind că nu-l va întrista și nu-l va supăra pe cel care întreabă, datorită apropierii dintre ei ori altui motiv asemănător, este mai bine să răspundă prin semn și să nu

întrerupă recitarea. Dacă o întrerupe, este îngăduit. Allah știe cel mai bine.

Reguli prețioase

Reguli prețioase privitoare la recitarea în rugăciune. Le voi scurta cât mai mult, fiindcă sunt cunoscute în cărțile de jurisprudență. Între ele se numără obligația recitării în rugăciunea obligatorie, potrivit consensului învățaților. Mālik, al-Shāfi'ī, Aḥmad și cei mai mulți învățați au spus că recitarea surei al-Fātiḥah este cerută anume în fiecare rak'ah. Abū Ḥanīfah și alții au spus că al-Fātiḥah nu este cerută anume niciodată. A spus că recitarea surei al-Fātiḥah nu este obligatorie în ultimele două rak'ah. Opinia corectă este prima, fiindcă dovezile din Sunna se întăresc unele pe altele. Sunt de ajuns cuvintele sale ﷺ din hadithul autentic:

„Nu este valabilă o rugăciune în care nu se recită Mama Coranului.” Au căzut de acord asupra recomandării recitării unei sure după al-Fātiḥah în cele două rak'ah ale rugăciunii de dimineață și în primele două din celelalte rugăciuni. Au avut păreri diferite asupra recomandării ei în a treia și a patra. Al-Shāfi'ī are două opinii: cea nouă este că nu este recomandată, iar cea veche este că este recomandată. Învățații școlii noastre au spus: *„Dacă o socotim recomandată, nu există deosebire de păreri că este recomandat să fie mai puțin decât recitarea din primele două.”* Au spus: *„Recitarea din a treia și a patra să fie egală.”* Dar se prelungește prima mai mult decât a doua? Există două opinii. Cea mai corectă, după cei mai mulți învățați ai școlii noastre, este că nu se prelungește.

A doua — cea corectă după cercetătorii temeinici — este că se prelungește. Aceasta este opinia aleasă, potrivit hadithului autentic: Trimisul lui Allah ﷺ prelungea prima rak‘ah mai mult decât a doua. Folosul este ca cel care întârzie să poată prinde prima rak‘ah. Allah știe cel mai bine. Al-Shāfi‘ī — Allah să aibă milă de el — a spus: „Dacă cel întârziat prinde cu imamul ultimele două rak‘ah din Zuhur ori din altă rugăciune, apoi se ridică să împlinească ceea ce i-a rămas, este recomandat să recite o sură.” Cei mai mulți învățați ai școlii noastre au spus că aceasta se aplică potrivit ambelor opinii. Unii au spus că se aplică numai potrivit opiniei sale despre recitarea unei sure în ultimele două, iar potrivit celeilalte nu. Opinia corectă este prima, pentru ca rugăciunea sa să nu rămână fără o sură. Allah știe cel mai bine. Acesta este statutul pentru imam și pentru cel care se roagă singur. Cât despre cel care urmează imamul, dacă rugăciunea sa este cu recitare în șoaptă, al-Fātiḥah îi este obligatorie, iar sura îi este recomandată. Dacă este cu recitare sonoră și aude recitarea imamului, recitarea unei sure este dezaprobată pentru el. Despre obligația surei al-Fātiḥah există două opinii:

1. Cea mai corectă este că este obligatorie.

2. A doua este că nu este obligatorie.

Dacă nu aude recitarea, opinia corectă este că al-Fātiḥah este obligatorie, iar sura este recomandată. S-a spus că al-Fātiḥah este obligatorie, dar sura nu este recomandată. Allah știe cel mai bine. Recitarea surei al-Fātiḥah este obligatorie după primul takbīr al rugăciunii funerare. Cât despre recitarea ei în rugăciunea voluntară, nu se poate lipsi de ea. Învățații școlii noastre au avut păreri diferite despre denumirea ei acolo: al-Qaffāl a spus că se numește obligație; însoțitorul său, judecătorul Ḥusayn, a spus că se numește condiție; alții au spus că se numește stâlp, iar aceasta este opinia cea mai întemeiată. Allah știe cel mai bine. Cel care nu poate recita al-Fātiḥah, în toate aceste situații, aduce în locul ei o cantitate egală din altă parte a Coranului. Dacă nu știe, rostește pomeniri de o lungime egală, precum tasbīḥ, tahlīl și altele. Dacă nu știe nimic, stă în picioare cât ar dura recitarea. Allah știe cel mai bine.

Două sure în aceeași rak‘ah

În cele două Șaḥīḥ-uri s-a transmis în mod autentic de la ‘Abd Allāh ibn Mas‘ūd — Allah să fie mulțumit de el — că a spus: „*Cunosc surele asemănătoare pe care Trimisul lui Allah ﷺ obișnuia să le unească.*” A amintit douăzeci de sure din al-Mufaṣṣal, câte două într-o rak‘ah. Mai înainte am transmis de la unii înaintași recitarea Coranului întreg într-o singură rak‘ah.

Statutul recitării cu glas tare

Musulmanii au căzut de acord asupra recomandării recitării cu glas tare la rugăciunea de dimineață, la cea de vineri, la cele două sărbători, în primele două rak‘ah din Maghrib și ‘Ishā’, la Tarāwīḥ și la Witr-ul care urmează după ea.⁹

Aceasta este recomandată imamului și celui care împlinește singur acele rugăciuni care pot fi făcute astfel. Cât despre cel care urmează imamul, el nu recită cu glas tare, prin consens. Recitarea cu glas tare este Sunna la rugăciunea eclipsei de lună, dar nu la

9 Muḥammad al-Ḥajjār: Imamul al-Ghazālī a spus în al-Iḥyā’, 1/286: „Fără îndoială, omul trebuie să rostească suficient de tare încât să se audă pe sine, fiindcă recitarea înseamnă articularea sunetului în litere și este nevoie de sunet; nivelul cel mai mic este să se audă pe sine. Dacă nu se aude, rugăciunea sa nu este valabilă. Cât despre ridicarea glasului astfel încât să-l audă și alții, aceasta este iubită într-o anumită privință și dezaprobată în alta. Recomandarea recitării în șoaptă este arătată de ceea ce s-a relatat de la Trimisul lui Allah ﷺ: «Întăietatea recitării în ascuns față de cea în văzul lumii este asemenea întâietății milosteniei ascunse față de cea arătată.» Într-o altă formulare: «Cel care recită Coranul cu glas tare este asemenea celui care dă milostenie pe față, iar cel care îl recită în ascuns este asemenea celui care dă milostenie în ascuns.» Imamul al-‘Irāqī a cercetat sursele acestui hadith și i-a amintit căile de transmitere. O întâmplare de luat în seamă: într-o noapte, Sa‘īd ibn al-Musayyib l-a auzit în moscheea Trimisului lui Allah ﷺ pe ‘Umar ibn ‘Abd al-‘Azīz recitând cu glas tare în rugăciune; el avea un glas frumos. I-a spus slujitorului său: Du-te la omul acela care se roagă și spune-i să-și coboare glasul! Slujitorul a răspuns: Moscheea nu ne aparține, iar omul are și el o parte în ea. Atunci Sa‘īd și-a ridicat glasul și a spus: O, tu, cel care te rogi! Dacă prin rugăciunea ta îl cauți pe Allah, Puternic și Măreț, coboară-ți glasul! Dacă îi cauți pe oameni, ei nu-ți vor fi de niciun folos înaintea lui Allah. ‘Umar ibn ‘Abd al-‘Azīz a tăcut, și-a scurtat rak‘ah și, după salutul de încheiere, și-a luat încălțăminte și a plecat. În acea vreme era guvernatorul Medinei.” Citat prescurtat.

cea a eclipsei de soare. Se recită cu glas tare la cererea de ploaie, dar nu la rugăciunea funerară făcută ziua; la fel și noaptea, potrivit opiniei corecte și alese a școlii. Nu se recită cu glas tare în rugăciunile voluntare din timpul zilei, în afară de cele amintite, de sărbătoare și pentru ploaie. Învățații școlii noastre au avut păreri diferite despre rugăciunile voluntare din timpul nopții:

1. Opinia cea mai întemeiată este că nu se recită cu glas tare.
2. A doua este că se recită cu glas tare.
3. A treia, care este cea mai corectă și pe care au afirmat-o categoric judecătorul Ḥusayn și al-Baghawī, este să se recite între glasul tare și cel scăzut.

Dacă îi scapă o rugăciune de noapte și o recuperează ziua ori una de zi și o recuperează noaptea, în privința recitării sonore ori în șoaptă se ia în seamă momentul în care i-a scăpat sau momentul recuperării?

Învățații școlii noastre au două opinii; cea mai întemeiată este că se ia în seamă momentul recuperării. Dacă recită cu glas tare acolo unde se recită în șoaptă ori în șoaptă acolo unde se recită cu glas tare, rugăciunea sa este valabilă, dar a făcut un lucru dezaprobat și nu face prosternarea pentru uitare.

Atenționare. Să știi că recitarea în șoaptă, rostirea takbīr-urilor și a celorlalte pomeniri înseamnă să le rostească astfel încât să se audă pe sine. Trebuie să le pronunțe astfel încât să se audă, dacă auzul său este sănătos și nu există nicio piedică. Dacă nu se aude, recitarea sa și celelalte pomeniri nu sunt valabile, fără deosebire de păreri.

Despre pauze

Învățații școlii noastre au spus că imamului îi este recomandat, în rugăciunea cu recitare sonoră, să facă patru pauze în timpul statului în picioare:

1. **Prima** este după takbīr-ul de intrare în rugăciune, pentru a rosti invocația de început și pentru ca aceia care îl urmează să intre în rugăciune.

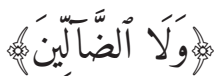
2. A doua, imediat după al-Fātiḥah, este o pauză foarte scurtă între sfârșitul ei și Āmīn, pentru a nu se crede că Āmīn face parte din al-Fātiḥah.
3. **A treia** este după Āmīn: o pauză lungă, în care cei care îl urmează pot recita al-Fātiḥah.
4. **A patra** este după încheierea surei, pentru a despărți recitarea de takbīr-ul coborârii spre înclinare.

Rostirea lui Āmīn

Oricărui recitator, în rugăciune sau în afara ei, îi este recomandat ca, după ce încheie al-Fātiḥah, să spună Āmīn. Hadithurile în această privință sunt multe și cunoscute. În secțiunea precedentă am arătat că este recomandat să despartă sfârșitul surei al-Fātiḥah de Āmīn printr-o scurtă pauză. Înțelesul său este: „O, Allah, răspunde!” S-a spus: „Așa să fie”; s-a spus: „Împlinește”; s-a spus că înseamnă: „Nimeni în afară de Tine nu poate aceasta”; s-a spus: „Nu ne dezamăgi nădejdea”; s-a spus: „O, Allah, îndreaptă spre noi binele”; s-a spus că este o pecete a lui Allah asupra robilor Săi, prin care îndepărtează de la ei nenorocirile; s-a spus că este o treaptă în Rai pe care o merită cel care o rostește; s-a spus că este unul dintre numele lui Allah Preaînaltul, însă cercetătorii temeiniți și cei mai mulți învățați au respins aceasta; s-a spus că este un cuvânt ebraic, care nu a fost adaptat limbii arabe. Abū Bakr al-Warrāq a spus: „Întărește invocația și cheamă coborârea milei.” S-au spus și alte lucruri. Cuvântul Āmīn are mai multe pronunțări. Învățații au spus că cea mai aleasă este Āmīn, cu începutul prelungit și cu mīm-ul simplu. A doua este cu începutul scurt, Amīn; acestea două sunt cunoscute. A treia este cu imālāh și prelungire, pe care al-Wāḥidī a transmis-o de la Ḥamzah și al-Kisā'ī. A patra este cu mīm dublat și început prelungit, Āmmīn, pe care a transmis-o de la al-Ḥasan și al-Ḥusayn ibn al-Fuḍayl. A spus că aceasta este susținută de ceea ce s-a relatat de la Ja'far al-Šādiq — Allah să fie mulțumit de el —: „Înțelesul său este: *Îndreptați către Tine; Tu ești prea Generos ca să-l dezamăgești pe cel care se îndreaptă spre Tine.*” Acestea sunt cuvintele lui al-Wāḥidī. A patra pronunțare este foarte neobișnuită; cei mai mulți învățați ai limbii au numărat-o printre greșelile oamenilor de rând. Unii

Învățați ai școlii noastre au spus că rugăciunea celui care o rostește astfel este anulată. Învățații limbii arabe au spus că forma cuvenită este oprirea la sfârșitul cuvântului, fiindcă el este asemenea interjecțiilor. Dacă îl leagă de ceea ce urmează, rostește nūn cu vocala a, pentru întâlnirea a două consoane fără vocală, așa cum se întâmplă în ayna și kayfa; nu îl rostește cu i, din pricina greutății acestei vocale după yā'. Acesta este un rezumat al celor privitoare la cuvântul Āmīn. Am tratat pe larg această chestiune, cu exemple și alte opinii, în Tahdhīb al-Asmā' wa-l-Lughāt. Învățații au spus că rostirea lui Āmīn în rugăciune este recomandată imamului, celui care îl urmează și celui care se roagă singur. Imamul și cel care se roagă singur rostesc Āmīn cu glas tare în rugăciunea cu recitare sonoră. Au avut păreri diferite despre ridicarea glasului de către cel care urmează imamul: opinia corectă este că îl ridică; a doua, că nu îl ridică; a treia, că îl ridică dacă grupul este numeros, iar altfel nu. Cel care urmează imamul spune Āmīn odată cu acesta, nici înainte, nici după el, potrivit cuvintelor Profetului ﷺ din hadithul autentic:

Când imamul spune

Nici al celor rătăciți

Al-Fātiḥah, 1:7 · fragment

spuneți Āmīn. Celui a cărui rostire a lui Āmīn coincide cu cea a îngerilor, Allah îi iartă păcatele trecute. Cât despre cuvintele sale ﷺ din hadithul autentic: „*Când imamul spune Āmīn, spuneți Āmīn*”, înțelesul este: când dorește să spună Āmīn. Învățații școlii noastre au spus că nu există alt loc în rugăciune unde să fie recomandat ca vorbele celui care urmează imamul să coincidă cu vorbele imamului, în afară de rostirea lui Āmīn; în celelalte rostiri, cel care îl urmează vorbește după imam.

Prosternarea la recitare

Prosternarea la recitarea Coranului. Aceasta este dintre lucrurile cărora trebuie să li se acorde o grijă deosebită. Învățații au căzut

de acord asupra poruncii prosternării la recitare, însă au avut păreri diferite dacă este o poruncă de recomandare ori de obligație. Cei mai mulți au spus că nu este obligatorie, ci recomandată. Aceasta este opinia lui ‘Umar ibn al-Khaṭṭāb — Allah să fie mulțumit de el —, a lui Ibn ‘Abbās, ‘Imrān ibn Ḥuṣayn, Mālik, al-Awzā‘ī, al-Shāfi‘ī, Aḥmad, Ishāq, Abū Thawr, Dāwūd și a altora. Abū Ḥanīfah — Allah să aibă milă de el — a spus că este obligatorie, aducând ca dovadă cuvintele Celui Preaînalt:

﴿فَأَمَّا لَهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ وَإِذَا قُرِئَ عَلَيْهِمُ الْقُرْآنُ لَا يَسْجُدُونَ﴾

Ce au, de nu cred și, când li se recită Coranul, nu se prosternează?

Al-Inshiqāq, 84:20–21

Cei mai mulți au adus ca dovadă ceea ce s-a transmis în mod autentic de la ‘Umar ibn al-Khaṭṭāb — Allah să fie mulțumit de el —: într-o vineri, a recitat pe amvon sura al-Naḥl, iar când a ajuns la versetul de prosternare, a coborât și s-a prosternat, iar oamenii s-au prosternat. Vinerea următoare a recitat aceeași sură, iar când a ajuns la versetul de prosternare a spus: „O, oameni, noi trecem prin versetele de prosternare. Cel care se prosternează face bine, iar cel care nu se prosternează nu are niciun păcat.” ‘Umar nu s-a prosternat. L-a relatat al-Bukhārī. Această faptă și aceste cuvinte ale lui ‘Umar — Allah să fie mulțumit de el —, rostite în acea adunare, sunt o dovadă limpede. Răspunsul la versetul pe care l-a adus ca dovadă Abū Ḥanīfah — Allah să fie mulțumit de el — este vădit: versetul îi mustră pentru că lasă prosternarea din tăgăduire, așa cum spune Cel Preaînalt după el:

﴿بَلِ الَّذِينَ كَفَرُوا يَكْذِبُونَ﴾

Dar cei care nu cred tăgăduiesc.

Al-Inshiqāq, 84:22

În cele două Șaḥīḥ-uri s-a transmis în mod autentic că Zayd ibn Thābit — Allah să fie mulțumit de el — a recitat înaintea Profetului ﷺ sura al-Najm, iar acesta nu s-a prosternat. Tot în cele două Șaḥīḥ-uri s-a transmis în mod autentic că el ﷺ s-a prosternat la al-Najm. Aceasta arată că nu este obligatorie.

Numărul și locurile prosternărilor

Numărul ales, susținut de al-Shāfi'ī — Allah să aibă milă de el — și de cei mai mulți, este de paisprezece prosternări:

1. În al-A'raf.
2. În al-Ra'd.
3. În al-Nahl.
4. În Subḥān, adică al-Isrā'.
5. În Maryam.
6. În al-Ḥajj sunt două prosternări.
7. În al-Furqān.
8. În al-Naml.
9. În Alif-Lām-Mīm, adică al-Sajdah.
10. În Ḥā-Mīm al-Sajdah, adică Fuṣṣilat.
11. În al-Najm.
12. În „Când cerul se va despica”, adică al-Inshiqāq.
13. În „Recită în numele Domnului tău”, adică al-'Alaq.

Prosternarea din Șād este recomandată, dar nu face parte dintre prosternările de recitare cu îndemn întărit, 'azā'im al-sujūd. În Șaḥīḥ-ul lui al-Bukhārī s-a transmis de la Ibn 'Abbās — Allah să fie mulțumit de amândoi — că a spus: „Șād nu face parte dintre prosternările cu îndemn întărit, dar l-am văzut pe Profet ﷺ prosternându-se la ea.” Aceasta este opinia lui al-Shāfi'ī și a celor care au spus ca el. Abū Ḥanīfah a spus că sunt tot paisprezece, dar a lăsat deoparte a doua prosternare din al-Ḥajj și a socotit-o pe cea din Șād printre cele întărite. De la Aḥmad există două versiuni: una asemenea opiniei lui al-Shāfi'ī, iar cealaltă socotește cincisprezece, adăugând Șād. Aceasta este și opinia lui Abū al-'Abbās ibn Surayj și a lui Abū Ishāq al-Marwazī, dintre învățații școlii lui al-Shāfi'ī. De la Mālik există două versiuni: una asemenea opiniei lui al-Shāfi'ī, iar cea mai cunoscută socotește unsprezece, lăsând deoparte al-Najm, „Când cerul se va despica” și

„*Recită*”. Aceasta este și o opinie veche a lui al-Shāfi‘ī. Opinia corectă este cea arătată mai înainte, susținută de hadithurile autentice. Cât despre locurile lor, prosternarea din al-A‘rāf este la sfârșitul surei; cea din al-Ra‘d, după cuvintele Celui Puternic și Măreț:

﴿بِالْغَدُوِّ وَالْأَصَالِ﴾

Dimineața și seara

Al-Ra‘d, 13:15 · fragment

cea din al-Naḥl, după:

﴿وَيَفْعَلُونَ مَا يُؤْمَرُونَ﴾

Ei fac ceea ce li se poruncește

Al-Naḥl, 16:50 · fragment

cea din Subḥān, după:

﴿وَيَزِيدُهُمْ خُشُوعًا﴾

Le sporește smerenia

Al-Isrā‘, 17:109 · fragment

cea din Maryam, după:

﴿خَرُّوا سُجَّدًا وَبُكِيًّا﴾

Au căzut prosternându-se și plângând

Maryam, 19:58 · fragment

prima dintre cele două din al-Ḥajj, după:

﴿إِنَّ اللَّهَ يَفْعَلُ مَا يُشَاءُ﴾

Allah face ceea ce voiește

Al-Ḥajj, 22:18 · fragment

iar a doua, după:

﴿وَأَفْعَلُوا أَلْخَيْرَ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ﴾

Faceți binele, poate că veți izbândi

Al-Ḥajj, 22:77 · fragment

cea din al-Furqān, după:

﴿وَزَادَهُمْ نُفُورًا﴾

Le-a sporit îndepărtarea

Al-Furqān, 25:60 · fragment

cea din al-Naml, după:

﴿رَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ﴾

Domnul Tronului Măreț

Al-Naml, 27:26 · fragment

cea din Alif-Lām-Mīm Tanzīl, după:

﴿وَهُمْ لَا يَسْتَكْبِرُونَ﴾

Ei nu se trufesc

Al-Sajdah, 32:15 · fragment

cea din Ḥā–Mīm, după:

﴿وَهُمْ لَا يَسْمُونَ﴾

Ei nu obolesc

Fuṣṣilat, 41:38 · fragment

cea din al-Najm, la sfârșitul surei; cea din „Când cerul se va despica”, după:

﴿لَا يَسْجُدُونَ﴾

Nu se prosternează

Al-Inshiqāq, 84:21 · fragment

iar cea din „Recită”, la sfârșitul surei. Nu există vreo deosebire de păreri luată în seamă despre locurile lor, în afară de cea din Ḥā–Mīm. Al-Shāfi‘ī și învățații școlii sale au susținut ceea ce am amintit: ea este după „*Ei nu obolesc*”. Aceasta este opinia lui Sa‘īd ibn al-Musayyib, Muḥammad ibn Sīrīn, Abū Wā’il Shaqīq ibn Salamah, Sufyān al-Thawrī, Abū Ḥanīfah, Aḥmad și Ishāq ibn Rāhawayh. Alții au susținut că este după cuvintele Celui Preaînalt:

﴿إِنْ كُنْتُمْ إِيَّاهُ تَعْبُدُونَ﴾

Dacă numai pe El Îl adorați.

Fuṣṣilat, 41:37 · fragment

Ibn al-Mundhir a transmis aceasta de la ‘Umar ibn al-Khaṭṭāb, al-Ḥasan al-Baṣrī, însoțitorii lui ‘Abd Allāh ibn Mas‘ūd, Ibrāhīm al-Nakha‘ī, Abū Ṣālih, Ṭalḥah ibn Muṣarrif, Zubayd ibn al-Ḥārith, Mālik ibn Anas și al-Layth ibn Sa‘d. Este și o opinie a unor învățați ai școlii lui al-Shāfi‘ī, transmisă de al-Baghawī în al-Tahdhīb. Cât despre afirmația lui Abū al-Ḥasan ‘Alī ibn Sa‘īd al-‘Abdārī, dintre învățații școlii noastre, în al-Kifāyah fi Ikhtilāf

al-Fuqahā', că după școala noastră prosternarea din al-Naml este la cuvintele Celui Preaînalt:

﴿وَيَعْلَمُ مَا تُخْفُونَ وَمَا تُعْلِنُونَ﴾

El știe ceea ce ascundeți și ceea ce arătați

Al-Naml, 27:25 · fragment

el a spus că aceasta este opinia celor mai mulți juriști și că Mālik o așază la cuvintele Celui Preaînalt: „Domnul Tronului Măreț”. Ceea ce a transmis despre școala noastră și despre cei mai mulți juriști nu este cunoscut și nici primit; dimpotrivă, este o greșeală vădită. Cărțile învățaților școlii noastre afirmă limpede că locul este la cuvintele Celui Preaînalt:

﴿رَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ﴾

Domnul Tronului Măreț.

Al-Naml, 27:26 · fragment

Condițiile prosternării

Prosternarea la recitare are statutul rugăciunii voluntare în privința condiției curăției de impuritate rituală și de necurăție, a îndreptării spre qiblah și a acoperirii părților trupului care trebuie acoperite. Ea este interzisă celui pe al cărui trup ori pe ale cărui haine se află o necurăție care nu este scuzată și celui aflat în stare de impuritate rituală, în afară de cazul în care face tayammum într-o situație în care acesta este îngăduit. Este interzis să se prosterneze în altă direcție decât qiblah, în afară de călătorie, unde rugăciunea voluntară este îngăduită în altă direcție. Toate acestea sunt recunoscute de comun acord.

Despre prosternarea din Șād

Dacă recită versetul de prosternare din Șād, cel care îl socotește printre prosternările cu îndemn întărit spune că se prosternează atât în rugăciune, cât și în afara ei, asemenea celorlalte prosternări. Al-Shāfi'ī și ceilalți care nu îl socotesc astfel au spus:

„Dacă îl recită în afara rugăciunii, prosternarea este recomandată, fiindcă Profetul ﷺ s-a prosternat la el, așa cum am arătat. Dacă îl recită în rugăciune, nu se prosternează.” Dacă totuși se prosternează din neștiință ori uitare, rugăciunea sa nu este anulată, dar face prosternarea pentru uitare. Dacă știe, opinia corectă este că rugăciunea sa este anulată, fiindcă a adăugat în ea ceva ce nu îi aparține, asemenea celui care face prosternarea de mulțumire, prin care rugăciunea îi este anulată fără deosebire de păreri. A doua opinie este că nu este anulată, fiindcă această prosternare are legătură cu rugăciunea. Dacă imamul se prosternează la Șād fiindcă o socotește printre cele întărite, iar cel care îl urmează nu o socotește astfel, acela nu îl urmează: fie se desparte de el, fie îl așteaptă în picioare. Dacă îl așteaptă, face oare prosternarea pentru uitare? Există două opinii; cea mai întemeiată este că nu o face.

Cui îi este recomandată prosternarea

Pentru cine este Sunna prosternarea. Să știi că ea este Sunna pentru recitatorul curățit cu apă ori cu pământ, acolo unde este îngăduit, fie că se află în rugăciune, fie în afara ei. Este Sunna pentru cel care ascultă cu intenție și, de asemenea, pentru cel care aude fără să-și fi propus să asculte. Al-Shāfi‘i a spus însă: *„Nu insist asupra ei în dreptul celui care doar aude așa cum insist în dreptul celui care ascultă.”* Aceasta este opinia corectă. Imām al-Haramayn, dintre învățații școlii noastre, a spus că cel care doar aude nu se prosternează. Opinia cunoscută este prima. Fie că recitatorul se află în rugăciune, fie în afara ei, prosternarea este Sunna pentru cel care aude și pentru cel care ascultă cu intenție, indiferent dacă recitatorul se prosternează sau nu. Aceasta este opinia corectă și cunoscută a învățaților școlii lui al-Shāfi‘i. Autorul lucrării al-Bayān, dintre învățații școlii noastre, a spus: *„Ascultătorul nu se prosternează la recitarea celui aflat în rugăciune.”* Al-Şaydalānī, dintre învățații școlii lui al-Shāfi‘i, a spus că prosternarea nu este Sunna decât dacă se prosternează recitatorul. Opinia corectă este prima. Nu există deosebire între un recitator musulman, adult, curățit și bărbat și un recitator necredincios, copil, aflat în impuritate rituală ori femeie. Aceasta

este opinia corectă a școlii noastre, susținută și de Abū Ḥanīfah. Unii învățați ai școlii noastre au spus că nu se face prosternarea la recitarea necredinciosului, a copilului, a celui aflat în impuritate rituală ori a celui beat. Unii înaintași au spus că nu se face prosternarea la recitarea femeii; Ibn al-Mundhir a transmis aceasta de la Qatādah, Mālik și Ishāq. Opinia corectă este cea arătată mai înainte.

Recitarea numai a versetului de prosternare

Recitarea numai a unei scurte părți pentru prosternare. Aceasta înseamnă să recite un verset ori două și apoi să se prosterneze. Ibn al-Mundhir a transmis că al-Sha'bī, al-Ḥasan al-Baṣrī, Muḥammad ibn Sīrīn, al-Nakha'ī, Aḥmad și Ishāq au dezaprobat aceasta.

De la Abū Ḥanīfah, Muḥammad ibn al-Ḥasan și Abū Thawr s-a transmis că nu este nicio problemă cu ea. Aceasta este și ceea ce presupune opinia școlii noastre.

Reguli generale

Cel care se roagă singur face prosternarea la propria recitare. Dacă lasă prosternarea la recitare și se înclină, apoi dorește să se prosterneze pentru recitare, nu îi este îngăduit. Dacă o face știind aceasta, rugăciunea sa este anulată. Dacă a început să coboare pentru prosternarea la recitare, apoi se răzgândește și revine în picioare, este îngăduit. Când cel care se roagă singur ascultă recitarea altuia, aflat în rugăciune ori în afara ei, nu îi este îngăduit să se prosterneze. Dacă se prosternează știind, rugăciunea sa este anulată. Cât despre cel care se roagă în grup, dacă este imam, are statutul celui care se roagă singur. Dacă imamul se prosternează la propria recitare, cel care îl urmează trebuie să se prosterneze cu el; dacă nu o face, rugăciunea sa este anulată. Dacă imamul nu se prosternează, celui care îl urmează nu îi este îngăduit să o facă; dacă o face, rugăciunea sa este anulată. Îi este însă recomandat să se prosterneze după ce încheie rugăciunea, fără ca recomandarea să fie întărită. Dacă imamul s-a prosternat, iar cel care îl urmează nu și-a dat seama până când imamul și-a ridicat capul, este scuzat pentru rămânerea în urmă și

nu îi este îngăduit să se prosterneze. Dacă își dă seama cât imamul încă este prosternat, prosternarea devine obligatorie. Dacă începe să coboare, iar imamul își ridică fruntea în vreme ce el coboară, se ridică împreună cu el și nu îi este îngăduit să se prosterneze. La fel, omul slăbit care coboară împreună cu imamul: dacă imamul se ridică înainte ca el să ajungă la prosternare, din pricina grabei imamului și a încetinelii sale, revine împreună cu imamul și nu se prosternează. Cel care urmează imamul nu se poate prosterna la propria recitare sau la recitarea altcuiva decât imamul său. Dacă se prosternează, rugăciunea sa este anulată. Îi este dezaprobată recitarea versetului de prosternare și ascultarea cu atenție a altcuiva decât imamul său.

Momentul prosternării

Timpul prosternării la recitare. Învățații au spus că ea trebuie să urmeze versetului de prosternare pe care l-a recitat ori l-a auzit. Dacă o amână, dar intervalul nu este lung, se prosternează. Dacă intervalul este lung, timpul ei a trecut și nu o recuperează, potrivit opiniei corecte și cunoscute a școlii, așa cum nu se recuperează rugăciunea eclipsei.

Unii învățați ai școlii noastre au amintit o opinie slabă potrivit căreia se recuperează, asemenea rugăciunilor Sunna regulate, cum sunt cele de la *Ṣubḥ*, *Ẓuhr* și altele. Dacă recitatorul ori ascultătorul era în stare de impuritate rituală la recitarea versetului de prosternare și se curăță la scurt timp, se prosternează. Dacă își amână curățirea până trece un interval lung, opinia corectă și aleasă, afirmată categoric de cei mai mulți, este că nu se prosternează. S-a spus că se prosternează; aceasta este alegerea lui al-Baghawī, dintre învățații școlii noastre, după cum omul îi răspunde muezinului după ce încheie rugăciunea. Pentru a socoti dacă intervalul este lung, se ia în seamă obiceiul oamenilor, potrivit opiniei alese. Allah știe cel mai bine.

Repetarea versetului de prosternare

Dacă recită toate versetele de prosternare ori o parte dintre ele într-o singură adunare, face câte o prosternare pentru fiecare, fără deosebire de păreri. Dacă repetă același verset în adunări diferite,

se prosternează de fiecare dată, fără deosebire de păreri. Dacă îl repetă în aceeași adunare, trebuie făcută o deosebire: dacă nu s-a prosternat prima dată, îi ajunge o singură prosternare pentru toate. Dacă s-a prosternat prima dată, există trei opinii:

1. Cea mai corectă este că se prosternează de fiecare dată, fiindcă motivul s-a ivit din nou după împlinirea a ceea ce cerea prima recitare.

2. A doua este că prima prosternare îi ajunge pentru toate. Aceasta este opinia lui Ibn Surayj și școala lui Abū Ḥanīfah — Allah să aibă milă de el. Autorul cărții al-ʿUddah, dintre învățații școlii noastre, a spus că pe această opinie se dă fatwa. A ales-o și șeicul ascet Naṣr al-Maqdisī, dintre învățații școlii noastre.

3. A treia: dacă intervalul este lung, se prosternează; altfel, îi ajunge prima.

Dacă repetă același verset de prosternare în rugăciune, într-o singură rakʿah, situația este asemenea unei singure adunări, cu cele trei opinii amintite. Dacă îl repetă în două rakʿah, situația este asemenea a două adunări și repetă prosternarea, fără deosebire de păreri.

În timpul călăritului

Dacă recită versetul de prosternare călare pe un animal, în călătorie, face prosternarea prin înclinarea capului. Aceasta este opinia școlii noastre și a lui Mālik, Abū Ḥanīfah, Abū Yūsuf, Muḥammad, Aḥmad, Zufar, Dāwūd și a altora. Unii dintre învățații școlii lui Abū Ḥanīfah au spus că nu se prosternează. Opinia corectă este cea a celor mai mulți. Celui care călărește în localitatea sa nu îi este îngăduit să se prosterneze numai prin înclinarea capului.

O precizare folositoare

Dacă recită în rugăciune un verset de prosternare înainte de al-Fātiḥah, se prosternează. Este altceva decât dacă îl recită în înclinare ori în prosternare, când nu îi este îngăduit să se prosterneze pentru recitare, fiindcă locul recitării este statul în picioare.

Dacă recită versetul de prosternare și începe să coboare, apoi se îndoiește dacă a recitat al-Fātiḥah, face prosternarea la recitare, apoi revine în picioare și recită al-Fātiḥah, fiindcă prosternarea la recitare nu se amână.

Versetul tradus în limba persană

Dacă recită versetul de prosternare în persană, nu se prosternează, potrivit școlii noastre, la fel ca atunci când explică versetul de prosternare. Abū Ḥanīfah a spus că se prosternează.

Legătura dintre ascultător și recitator

Dacă ascultătorul se prosternează împreună cu recitatorul, nu este legat de el și nu intenționează să-l urmeze ca pe un imam. Îi este îngăduit să se ridice din prosternare înaintea lui.

O precizare folositoare

Potrivit școlii noastre, imamului nu îi este dezaprobat să recite un verset de prosternare, fie în rugăciunea cu recitare în șoaptă, fie în cea cu recitare sonoră; dacă îl recită, se prosternează. Mālik a spus că aceasta este dezaprobată în toate situațiile. Abū Ḥanīfah a spus că este dezaprobată în rugăciunea cu recitare în șoaptă, dar nu în cea cu recitare sonoră.

Prosternarea în momentele când rugăciunea este oprită

Potrivit școlii noastre, prosternarea la recitare nu este dezaprobată în momentele în care rugăciunea este oprită. Aceasta au spus și al-Shaʿbī, al-Ḥasan al-Baṣrī, Sālim ibn ʿAbd Allāh, al-Qāsim, ʿAṭāʾ, ʿIkrimah, Abū Ḥanīfah, învățații raționamentului juridic și Mālik, într-una dintre cele două versiuni.

Unii învățați au dezaprobat-o în aceste momente, între ei ʿAbd Allāh ibn ʿUmar, Saʿīd ibn al-Musayyib, Mālik în cealaltă versiune, Ishāq ibn Rāhawayh și Abū Thawr.

Înclinarea în locul prosternării la recitare

Când omul are putere de alegere, înclinarea nu ține locul prosternării la recitare. Aceasta este opinia școlii noastre și a celor mai mulți învățați, dintre înaintași și cei de după ei. Abū Ḥanīfah — Allah să aibă milă de el — a spus că îi ține locul. Dovada celor mai mulți este analogia cu prosternarea din rugăciune. Cel care

nu poate să se prosterneze face semn prin înclinarea capului, așa cum face pentru prosternarea din rugăciune.

Felul împlinirii prosternării

Să știi că acela care se prosternează la recitare are două situații:

1. Se află în afara rugăciunii.
2. Se află în rugăciune.

În prima situație, când dorește să se prosterneze, intenționează prosternarea la recitare, rostește takbîr-ul de început și ridică mâinile în dreptul umerilor, așa cum face la takbîr-ul de intrare în rugăciune. Apoi rostește alt takbîr pentru coborârea spre prosternare, fără să ridice mâinile. Acest al doilea takbîr este recomandat, nu o condiție, asemenea takbîr-ului pentru prosternarea din rugăciune. Despre primul takbîr, cel de început, învățații școlii noastre au trei opinii:

1. Cea mai întemeiată, susținută de cei mai mulți dintre ei, este că reprezintă un stâlp și că prosternarea nu este valabilă fără el.
2. A doua este că este recomandat, iar dacă este omis, prosternarea este valabilă. Aceasta este opinia șeicului Abū Muḥammad al-Juwaynī.
3. A treia este că nu este recomandat. Allah știe cel mai bine.

Dacă cel care dorește să se prosterneze se află în picioare, rostește takbîr-ul de început în picioare, apoi takbîr-ul prosternării în vreme ce coboară. Dacă șade, unii învățați ai școlii noastre au spus că este recomandat să se ridice și să rostească takbîr-ul de început în picioare, apoi să coboare la prosternare, ca și cum s-ar fi aflat dintru început în picioare. Dovada este analogia cu intrarea în rugăciune și cu prosternarea din ea. Printre imamii școlii noastre care au afirmat aceasta explicit și categoric se numără șeicul Abū Muḥammad al-Juwaynī, judecătorul Ḥusayn, cei doi însoțitori ai săi, autorii lucrărilor al-Tatimmah și al-Tahdhīb, și imamul cercetător temeinic Abū al-Qāsim al-Rāfi‘ī. Imām al-Ḥaramayn a transmis-o de la tatăl său, șeicul Abū Muḥammad, apoi a respins-o, spunând: „*Nu am văzut pentru aceasta niciun temei și nicio mențiune.*” Ceea ce a spus

Imām al-Ḥaramayn este întemeiat: nu s-a stabilit nimic în acest sens de la Profet ﷺ ori de la vreun înaintaș urmat ca pildă și nici cei mai mulți învățați ai școlii noastre nu au vorbit despre aceasta. Allah știe cel mai bine.

Când se prosternează, se cuvine să respecte buna-cuviință a prosternării în înfățișare și în slăvire. În privința înfățișării, să pună mâinile pe pământ în dreptul umerilor, cu degetele apropiate și îndreptate spre qiblah, scoase din mâneci, atingând direct locul rugăciunii. Dacă este bărbat, să-și îndepărteze coatele de laturi și pânțele de coapse; dacă este femeie ori o persoană cu sex nedeterminat, nu se depărtează astfel. Cel care se prosternează să-și țină șoldurile mai sus decât capul, să-și așeze temeinic fruntea și nasul pe locul rugăciunii și să se liniștească în prosternare.

În privința slăvirii, învățații școlii noastre au spus că rostește ceea ce se spune la prosternarea din rugăciune: de trei ori „*Slăvit este Domnul meu Cel Preaînalt!*”, apoi: „*O, Allah, Ție m-am prosternat, în Tine am crezut și Ție m-am supus. Fața mea s-a prosternat Celui care a creat-o, a plăsmuit-o și i-a deschis auzul și vederea prin puterea și tăria Sa. Bindecuvântat este Allah, Cel mai bun dintre făuritori!*” Spune și: „*Preaslăvit, Preasfânt, Domnul îngerilor și al Duhului!*” Toate acestea sunt dintre cele rostite în prosternarea rugăciunii. Au spus că este recomandat să zică: „*O, Allah, scrie-mi prin ea o răsplată la Tine, fă-o pentru mine o comoară la Tine, înlătură-mi prin ea o povară și primește-o de la mine așa cum ai primit-o de la robul Tău Dāwūd ﷺ!*” Această invocație este proprie acestei prosternări și se cuvine să fie păstrată cu grijă. Învățatul Ismā‘īl al-Ḍarīr a amintit în cartea sa al-Tafsīr că alegerea lui al-Shāfi‘ī — Allah să fie mulțumit de el — pentru invocația prosternării la recitare este să spună:

﴿سُبْحَانَ رَبَّنَا إِنْ كَانَ وَعْدُ رَبَّنَا لِمَفْعُولٍ﴾

*Slăvit este Domnul nostru! Făgăduința Domnului nostru se
împlinește negreșit.*

Al-Isrā', 17:108 · fragment

Această transmitere de la al-Shāfi'ī este foarte neobișnuită, dar este bună, fiindcă înțelesul vădit al Coranului laudă rostirea ei în prosternare. Este recomandat să unească toate aceste pomeniri și să ceară ceea ce dorește dintre lucrurile Vieții de Apoi și ale acestei lumi. Dacă se limitează la unele dintre ele, împlinește temeiul slăvirii. Chiar dacă nu slăvește deloc prin cuvinte, prosternarea este împlinită, asemenea celei din rugăciune.

Când încheie slăvirea și invocația, își ridică fruntea rostind takbīr. Este nevoie de salutul de încheiere? Există două opinii explicite și cunoscute ale lui al-Shāfi'ī:

1. Cea mai corectă, potrivit celor mai mulți învățați ai școlii sale, este că are nevoie de salut, fiindcă are nevoie de takbīr de început și devine astfel asemenea rugăciunii funerare. Aceasta este susținută de ceea ce Ibn Abī Dāwūd a relatat cu un lanț de transmitere autentic: 'Abd Allāh ibn Mas'ūd — Allah să fie mulțumit de el — se prosterna când recita versetul de prosternare și apoi dădea salutul.

2. A doua este că nu are nevoie de salut, asemenea prosternării la recitare din timpul rugăciunii și fiindcă aceasta nu a fost transmisă de la Profet ﷺ.

Potrivit primei opinii, este nevoie de tashahhud? Există două opinii, cea mai corectă fiind că nu este nevoie, după cum nu este nevoie de stat în picioare. Unii învățați ai școlii noastre unesc cele două chestiuni și arată trei opinii despre tashahhud și salut:

1. Cea mai corectă este că salutul este necesar, dar tashahhud-ul nu.

2. A doua este că nu este nevoie de niciunul.

3. A treia este că sunt necesare amândouă.

Printre înaintașii care au spus că se dă salut se numără Muḥammad ibn Sīrīn, Abū 'Abd al-Raḥmān al-Sulamī, Abū al-Aḥwaș, Abū Qilābah și Ishāq ibn Rāhawayh. Printre cei care au spus că nu se dă salut se numără al-Ḥasan al-Bașrī, Sa'īd ibn Jubayr, Ibrāhīm al-Nakha'ī, Yaḥyā ibn Waththāb și Aḥmad.

Toate acestea privesc prima situație: prosternarea în afara rugăciunii. În a doua situație, când se prosternează la recitare în rugăciune, nu rostește un takbîr de început. Este recomandat să rostească takbîr pentru prosternare, fără să ridice mâinile, și takbîr pentru ridicarea din prosternare. Aceasta este opinia corectă și cunoscută, susținută de cei mai mulți.

Abū ‘Alī ibn Abī Hurayrah, dintre învățații școlii noastre, a spus că nu rostește takbîr nici pentru prosternare, nici pentru ridicare. Opinia cunoscută este prima. Buna-cuviință a înfățișării și slăvirea sunt cele arătate pentru prosternarea în afara rugăciunii, însă, dacă cel care se prosternează este imam, se cuvine să nu prelungească slăvirea, dacă nu știe că cei care îl urmează preferă prelungirea. Când se ridică din prosternare, revine în picioare fără să se așeze pentru odihnă, fără deosebire de păreri. Aceasta este o chestiune mai puțin cunoscută, afirmată explicit de puțini; printre ei se numără judecătorul Ḥusayn, al-Baghawī și al-Rāfi‘ī. Situația este alta decât la prosternarea rugăciunii: opinia corectă, explicită a lui al-Shāfi‘ī și aleasă, susținută de hadithurile autentice din al-Bukhārī și din alte culegeri, este recomandarea scurtei șederi de odihnă după a doua prosternare din prima rak‘ah a tuturor rugăciunilor și din a treia a celor de patru rak‘ah. După ce se ridică din prosternarea la recitare, trebuie să stea drept în picioare. Este recomandat ca, după ce se îndreaptă, să recite ceva și apoi să se încline. Dacă se îndreaptă și apoi se înclină fără să recite, este îngăduit.

Momente preferate pentru recitare

Să știi că cea mai bună recitare este cea din rugăciune. Opinia lui al-Shāfi‘ī și a altora este că prelungirea statului în picioare în rugăciune este mai bună decât prelungirea prosternării și a celorlalte poziții.

Cât despre recitarea în afara rugăciunii, cea mai bună este cea de noapte; a doua jumătate a nopții este mai bună decât prima. Recitarea între Maghrib și ‘Ishā’ este iubită. Dintre momentele zilei, cel mai bun este după rugăciunea de dimineață. Recitarea nu

este dezaprobată în vreun moment din pricina momentului însuși. Ceea ce Ibn Abī Dāwūd a relatat de la Mu‘ādh ibn Rifā‘ah, de la șeicii săi, că ei dezaprobau recitarea după ‘Așr, spunând că aceasta este îndeletnicirea de studiu a iudeilor, nu este primit și nu are temei. Dintre zile sunt alese vinerea, luna, joia și ziua de ‘Arafah; dintre perioadele de zece zile, ultimele zece din Ramadan și primele zece din Dhū al-Ḥijjah; dintre luni, Ramadanul.

O regulă subtilă de conduită

Dacă recitatorul se blochează și nu știe ce urmează după locul unde s-a oprit, iar apoi întreabă pe altcineva, se cuvine să urmeze conduita transmisă de la ‘Abd Allāh ibn Mas‘ūd, Ibrāhīm al-Nakha‘ī și Bashīr ibn Abī Mas‘ūd — Allah să fie mulțumit de ei. Ei au spus: *„Când unul dintre voi îl întreabă pe fratele său despre un verset, să recite ceea ce îl precede și apoi să tacă. Să nu spună: Cum este cutare și cutare?, fiindcă îl încurcă.”*

Citarea versetelor

Dacă dorește să aducă un verset ca dovadă, poate spune „Allah Preaînaltul a spus cutare” ori „Allah Preaînaltul spune cutare”. Niciuna dintre aceste formule nu este dezaprobată. Aceasta este opinia corectă și aleasă, potrivit căreia au lucrat înaintașii și cei de după ei. Ibn Abī Dāwūd a relatat de la Muṭarrif ibn ‘Abd Allāh ibn al-Shikhhkhīr, cunoscutul învățat din generația Urmașilor, că a spus: *„Nu spuneți: Allah Preaînaltul spune, ci spuneți: Allah Preaînaltul a spus.”* Ceea ce a dezaprobat Muṭarrif — Allah să aibă milă de el — se împotrivesc celor aduse de Coran și de Sunna și celor făcute de Companioni și de cei de după ei — Allah să fie mulțumit de ei. Allah Preaînaltul a spus:

﴿وَاللَّهُ يَقُولُ الْحَقَّ وَهُوَ يَهْدِي السَّبِيلَ﴾

Allah spune adevărul și El călăuzește pe cale.

Al-Aḥzāb, 33:4 · fragment

În Șaḥīḥ-ul lui Muslim, Abū Dharr — Allah să fie mulțumit de el — a relatat că Trimisul lui Allah ﷺ a spus:

„Allah, Slăvit și Preaînalt, spune: Cel care vine cu o faptă bună primește de zece ori pe atât.”

În Șaḥīḥ-ul lui al-Bukhārī, la capitolul explicării versetului „Nu veți ajunge la virtute până nu veți cheltui din ceea ce iubiți”, Abū Ṭalḥah a spus: O, Trimis al lui Allah, Allah Preaînaltul spune:

﴿لَنْ تَنَالُوا الْبِرَّ حَتَّى تُنْفِقُوا مِمَّا تُحِبُّونَ﴾

Nu veți ajunge la virtute până nu veți cheltui din ceea ce iubiți.

Āl ‘Imrān, 3:92 · fragment

Acestea sunt cuvintele lui Abū Ṭalḥah în prezența Profetului ﷺ. Într-o relatare autentică, Masrūq — Allah să aibă milă de el — a spus: Am întrebat-o pe ‘Ā’ishah — Allah să fie mulțumit de ea: Oare Allah Preaînaltul nu a spus:

﴿وَلَقَدْ رَءَاهُ بِالْأَفْقِ الْمُبِينِ﴾

L-a văzut la orizontul limpede

Al-Takwīr 81:23

? . Ea a răspuns: Nu ai auzit că Allah Preaînaltul spune:

﴿لَا تُدْرِكُهُ الْأَبْصَارُ وَهُوَ يُدْرِكُ الْأَبْصَارَ﴾

Privirile nu Îl cuprind, dar El cuprinde privirile

Al-An‘ām 6:103 · fragment

? . Nu ai auzit că Allah Preaînaltul spune:

﴿وَمَا كَانَ لِبَشَرٍ أَنْ يُكَلِّمَهُ اللَّهُ إِلَّا وَحْيًا أَوْ مِنْ
وَرَائِ حِجَابٍ﴾

*Niciunui om nu i se cuvine ca Allah să-i vorbească decât prin
revelație ori din spatele unui vâl*

Al-Shūrā 42:51 · fragment

?, până la sfârșitul versetului . Apoi ea a spus în același hadith:
Allah Preaînaltul spune:

﴿يَا أَيُّهَا الرَّسُولُ بَلِّغْ﴾

O, Trimisule, transmite!

Al-Mā'idah, 5:67 · fragment

apoi: Allah Preaînaltul spune:

﴿قُلْ لَا يَعْلَمُ مَنْ فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ الْغَيْبَ إِلَّا اللَّهُ﴾

*Spune: Nimeni dintre cei din ceruri și de pe pământ nu cunoaște
nevăzutul, în afară de Allah.*

Al-Naml, 27:65 · fragment

Exemplele de acest fel din vorbele înaintașilor și ale celor de
după ei sunt prea multe pentru a fi cuprinse. Allah știe cel mai
bine.

Încheierea Coranului

Sunt mai multe chestiuni:

1. Prima privește momentul. Am arătat mai înainte că pentru
recitatorul singur este recomandat ca încheierea să fie în
rugăciune. S-a spus că este recomandată în cele două rak'ah de
Sunnā de la Fajr ori în cele două de la Maghrib, iar cele de la Fajr

sunt mai bune. Este recomandat să încheie o recitare la începutul zilei într-un ciclu, iar pe următoarea la sfârșitul zilei, într-un alt ciclu. Pentru cel care încheie în afara rugăciunii și pentru grupul care încheie împreună este recomandat ca încheierea să fie la începutul zilei ori la începutul nopții, așa cum am arătat; după unii învățați, începutul zilei este mai bun.

2. A doua chestiune. Este recomandat să postească în ziua încheierii, dacă nu cade într-o zi al cărei post este oprit de Lege. Ibn Abī Dāwūd a relatat cu un lanț de transmitere autentic că Ṭalḥah ibn Muṣarrif, Ḥabīb ibn Abī Thābit și al-Musayyib ibn Rāfi', învățați din generația Urmașilor din Kūfah — Allah să fie mulțumit de toți —, începeau ziua în care încheiau Coranul postind.

3. A treia chestiune. Participarea la adunarea în care se încheie Coranul este recomandată cu stăruință. În cele două Șahīḥ-uri s-a transmis în mod autentic că Trimisul lui Allah ﷺ le-a poruncit femeilor aflate la menstruație să iasă în ziua de sărbătoare, pentru a fi de față la binele și invocția musulmanilor. Al-Dārimī și Ibn Abī Dāwūd au relatat prin lanțurile lor de transmitere că Ibn 'Abbās — Allah să fie mulțumit de amândoi — punea un om să urmărească un recitator al Coranului. Când acela era gata să încheie, îl înștiința pe Ibn 'Abbās, iar el participa. Ibn Abī Dāwūd a relatat prin două lanțuri de transmitere autentice de la Qatādah, învățatul de seamă din generația Urmașilor, însoțitor al lui Anas — Allah să fie mulțumit de el —, că a spus: „Când Anas ibn Mālik — Allah să fie mulțumit de el — încheia Coranul, își aduna familia și se ruga.” A relatat prin lanțurile sale de transmitere autentice de la al-Ḥakam ibn 'Uṭaybah, învățatul de seamă din generația Urmașilor, care a spus: „Mujāhid și 'Abdah ibn Abī Lubābah au trimis după mine și au zis: Am trimis după tine fiindcă dorim să încheiem Coranul, iar invocția este primită la încheierea Coranului.” În unele versiuni autentice se spune: „Se spunea că mila coboară la încheierea Coranului.” A relatat cu lanțul său de transmitere autentic de la Mujāhid, care a spus: „Se adunau la încheierea Coranului, spunând: Mila coboară.”

4. A patra chestiune. Invocația după încheiere este recomandată cu stăruință, pentru cele arătate în chestiunea precedentă. Al-Dārimī a relatat, prin lanțul său de transmitere, că Ḥumayd al-A'raj a spus: „Cel care recită Coranul și apoi se roagă are patru mii de îngeri care spun Ȑmīn la invocația sa.” Se cuvine să stăruie în invocație, să ceară lucrurile importante și să se roage mult pentru îndreptarea musulmanilor, a conducătorului lor și a celorlalți cărmuitori ai treburilor lor. Al-Ḥākim Abū 'Abd Allāh al-Naysābūrī a relatat, prin lanțul său de transmitere, că atunci când 'Abd Allāh ibn al-Mubārak — Allah să fie mulțumit de el — încheia Coranul, cele mai multe dintre invocațiile sale erau pentru musulmani, pentru credincioși și credincioase. Alții au spus ceva asemănător. Cel care se roagă să aleagă invocații cuprinzătoare, precum:

„O, Allah, îndreaptă inimile noastre, înlătură neajunsurile noastre, poartă-ne de grijă cu bine, împodobește-ne cu evlavie, unește pentru noi binele Vieții de Apoi și al celei dintâi și dă-ne să Te ascultăm cât ne vei ține în viață!

O, Allah, înlesnește-ne calea cea ușoară, ferește-ne de cea grea, ocrotește-ne de relele sufletelor noastre și de faptele noastre rele! Ocrotește-ne de pedeapsa Focului, de pedeapsa mormântului, de încercarea vieții și a morții și de încercarea lui al-Masiḥ al-Dajjāl!

O, Allah, Ȑți cerem călăuzire, evlavie, castitate și îndestulare!

O, Allah, Ȑți încredințăm religia noastră, trupurile noastre, sfârșitul faptelor noastre, pe noi înșine, familiile noastre, pe cei dragi nouă, pe toți musulmanii și tot ceea ce ne-ai dăruit nouă și lor dintre cele ale Vieții de Apoi și ale acestei lumi!”

„O, Allah, Ȑți cerem iertare și ocrotire în religie, în această lume și în Viața de Apoi! Unește-ne cu cei dragi nouă în lăcașul cinstirii Tale, prin harul și mila Ta!

O, Allah, îndreaptă-i pe conducătorii musulmanilor și călăuzește-i spre dreptate față de supușii lor, spre bunătate, milă și blândețe față de ei și spre grija pentru binele lor! Fă-i iubiți supușilor și fă-i pe supuși iubiți lor; călăuzește-i pe calea Ta cea dreaptă și spre împlinirea îndatoririlor religiei Tale statornice!

O, Allah, fii blând cu robul Tău, conducătorul nostru! Călăuzește-l spre binele acestei lumi și al Vieții de Apoi; fă-l iubit supușilor săi și fă-i pe supuși iubiți lui!” Rostește și celelalte invocații amintite pentru cârmuitori și adaugă:

„O, Allah, ai milă de el și de ținuturile sale, păzește-i însoțitorii și oștenii, dă-i biruință asupra dușmanilor religiei și a celorlalți împotrivitori și călăuzește-l spre înlăturarea faptelor oprite și arătarea însușirilor frumoase și a tuturor felurilor de bine! Sporește prin el răspândirea Islamului și dăruiește-i lui și supușilor săi o cinste vădită!

O, Allah, îndreaptă stările musulmanilor, fă să scadă prețurile pentru ei, dă-le siguranță în ținuturile lor, achită-le datoriile, vindecă-i pe bolnavii lor, dă biruință oștirilor lor, păzește-i pe cei plecați, eliberează-i pe cei luați prizonieri, vindecă inimile lor și îndepărtează mânia lor! Unește-i, așază în inimile lor credința și înțelepciunea, statornicește-i în religia Trimisului Tău ﷺ, inspiră-le să împlinească legământul pe care l-ai încheiat cu ei și dă-le biruință asupra dușmanului Tău și al lor, Dumnezeu al Adevărului, și fă-ne dintre ei!

O, Allah, fă-i să poruncească binele și să-l împlinească, să oprească răul și să se ferească de el, să păstreze hotarele Tale, să stăruie în ascultarea Ta, să fie drepti unii cu alții și să-și dea sfat sincer!

O, Allah, păzește-i în vorbele și în faptele lor și binecuvântează-le toate stările!”

Își începe și își încheie invocația spunând: „*Laudă lui Allah, Domnul lumilor, o laudă pe măsura binefacerilor Sale și care să răspundă sporirii lor!*”

„O, Allah, binecuvântează-l și dă pace stăpânului nostru Muḥammad și familiei lui Muḥammad, așa cum l-ai binecuvântat pe Ibrāhīm și familia lui Ibrāhīm! Revarsă binecuvântarea asupra lui Muḥammad și a familiei lui Muḥammad, așa cum ai revărsat binecuvântarea asupra lui Ibrāhīm și a familiei lui Ibrāhīm în toate lumile! Tu ești Vrednic de laudă, Măreț!”

5. A cincea chestiune. După ce încheie o recitare integrală, este recomandat să înceapă alta imediat după ea. Aceasta a fost

recomandată de înaintași, care au adus ca dovadă hadithul lui Anas — Allah să fie mulțumit de el —, potrivit căruia Trimisul lui Allah ﷺ a spus: „*Cele mai bune fapte sunt oprirea și plecarea din nou.*” A fost întrebat: „*Ce sunt acestea?*” A răspuns: „*Începerea și încheierea Coranului.*”

7

Conduita tuturor oamenilor față de Coran

În Șaḥīḥ-ul lui Muslim — Allah să fie mulțumit de el — s-a transmis în mod autentic de la Tamīm al-Dārī — Allah să fie mulțumit de el — că Profetul ﷺ a spus: „*Religia este devotament sincer.*” Am întrebat: „*Față de cine?*” A răspuns: „

1. Față de Allah.
2. Față de Cartea Sa.
3. Față de Trimisul Său.
4. Față de conducătorii musulmanilor.
5. Față de toți musulmanii.”

Învățații — Allah să aibă milă de ei — au spus: „*Devotamentul sincer față de Cartea lui Allah Preaînaltul înseamnă a crede că ea este cuvântul lui Allah Preaînaltul și pogorârea Sa, că nimic din vorbirea făpturilor nu îi seamănă și că toate făpturile laolaltă nu sunt în stare să aducă ceva asemenea ei; apoi a o cinsti, a o recita așa cum se cuvine, a-i înfrumuseța recitarea, a fi smerit în timpul ei, a rosti corect literele sale în recitare, a o apăra de interpretările celor care o denaturează și de atacurile celor răzvrățiți, a crede cele cuprinse în ea, a respecta hotărârile ei, a-i înțelege științele și pildele, a purta grijă îndemnurilor sale, a cugeta la minunile sale, a pune în practică cele cu înțeles limpede și a primi cu supunere cele cu înțeles neclar, a cerceta ceea ce are sens general și ceea ce are sens particular, ceea ce abrogă și ceea ce a fost abrogat, a-i răspândi științele și a chema la ea și la cele amintite despre devotamentul față de ea.*”

Datoria cinstirii Coranului

Musulmanii au căzut de acord asupra obligației de a cinsti Nobilul Coran în toate privințele, de a-l feri de înjosire și de a-l păzi. Au

căzut de acord că acela care tăgăduiește o literă din ceea ce este recunoscut prin consens sau adaugă o literă pe care nimeni nu a recitat-o, știind aceasta, este necredincios. Imamul și memoratorul de hadith Abū al-Faḍl, judecătorul ‘Iyāḍ — Allah să aibă milă de el — a spus: „Să știi că acela care disprețuiește Coranul ori exemplarul său scris sau ceva din el, le insultă, tăgăduiește o literă, declară mincinosă vreo hotărâre ori veste afirmată limpede în el, afirmă ceea ce el neagă ori neagă ceea ce el afirmă, știind aceasta, sau se îndoiește de vreunul dintre aceste lucruri este necredincios, prin consensul musulmanilor. La fel, cel care tăgăduiește Tora, Evanghelia ori cărțile pogorâte de Allah, nu crede în ele, le insultă ori le disprețuiește este necredincios. *Atenționare. Musulmanii au căzut de acord că acel Coran care este recitat în ținuturi și scris în exemplarele aflate în mâinile musulmanilor, cuprins între cele două coperte, de la începutul surei «Laudă lui Allah, Domnul lumilor» până la sfârșitul surei «Spune: Caut adăpost la Domnul oamenilor», este cuvântul lui Allah și revelația Sa pogorâtă Profetului Său Muḥammad ﷺ și că tot ceea ce se află în el este adevăr. Acela care înlătură o literă din el în mod voit, o înlocuiește cu alta ori adaugă o literă care nu este cuprinsă în exemplarul recunoscut prin consens și despre care există consens că nu este Coran, făcând toate acestea intenționat, este necredincios.»* Abū ‘Uthmān ibn al-Ḥadhdhā’ a spus: „Toți oamenii unicității lui Allah sunt de acord că tăgăduirea unei litere din Coran este necredință.” Juriștii Bagdadului au căzut de acord să-i ceară pocăința recitatorului Ibn Shanabūdh, unul dintre imamii recitării care predau acolo alături de Ibn Mujāhid, fiindcă recita și predă variante izolate de litere care nu se află în exemplar. Au întocmit pentru el un document de revenire și pocăință, în care l-au pus să mărturisească împotriva propriei persoane, în adunarea vizirului Abū ‘Alī ibn Muqlah, în anul 323. Abū Muḥammad ibn Abī Zayd a dat o hotărâre despre cel care îi spune unui copil: „Allah să-l blesteme pe dascălul tău și ceea ce te-a învățat”, apoi zice: „Am avut în vedere purtarea rea, nu Coranul.” El a spus că vorbitorul este pedepsit disciplinar. A spus: „Cât despre cel care blestemă exemplarul Coranului, acesta este omorât.” Aici se încheie cuvintele judecătorului ‘Iyāḍ — Allah să aibă milă de el.

Statutul explicării Coranului

Este interzisă explicarea lui fără cunoaștere și vorbirea despre înțelesurile sale de către cel care nu are competența necesară. Hadithurile în acest sens sunt numeroase și există consens asupra lui.

Cât despre explicarea lui de către învățați, ea este îngăduită și bună, prin consens. Cel competent în explicare, care stăpânește mijloacele prin care se cunoaște sensul și are o convingere întemeiată despre intenția textului, îl explică dacă este vorba de ceva ce poate fi înțeles prin cercetare: sensuri, hotărâri vădite ori ascunse, exprimări generale ori particulare, analiză gramaticală și altele. Dacă este vorba de ceva ce nu poate fi înțeles prin cercetare, precum lucrurile care se cunosc prin transmitere și explicarea cuvintelor limbii, nu este îngăduit să vorbească decât pe baza unei transmiteri autentice de la specialiștii de încredere. Celui necompetent, fiindcă nu stăpânește toate mijloacele necesare, îi este interzis să explice; îi este însă îngăduit să transmită explicarea de la specialiștii de încredere.

Cei care explică potrivit propriei păreri, fără o dovadă corectă, sunt de mai multe feluri:

1. Unii aduc versetul ca dovadă pentru a-și confirma școala și a-și întări propria părere, deși nu au o convingere întemeiată că acesta este sensul urmărit de verset; ei urmăresc numai să-și biruie potrivnicul.
2. Alții urmăresc să cheme la bine și aduc un verset ca dovadă fără să le fie limpede că el arată ceea ce spun.
3. Alții îi explică termenii arabi fără să cerceteze sensurile lor la specialiști. Acestea sunt lucruri care se iau numai prin învățare de la cunoscătorii limbii arabe și ai explicării Coranului: sensul cuvântului, analiza sa gramaticală, omisiunile, prescurtările, elementele subînțelese, sensul propriu și cel figurat, exprimarea generală și particulară, ordinea schimbată a cuvintelor, exprimarea succintă și lămurirea ei și celelalte lucruri care se abat de la sensul aparent. Cunoașterea limbii arabe singură nu este de ajuns: trebuie cunoscute și cuvintele exegeților despre verset,

fiindcă ei pot fi de acord asupra lăsării sensului aparent ori asupra intenției unui sens

particular, a unui element subînțeles ori a altceva care se abate de la sensul aparent. La fel, când un cuvânt are mai multe înțelesuri, iar omul știe că într-un loc este urmărit unul dintre ele, apoi explică prin el toate locurile în care cuvântul apare. Toate acestea sunt explicare după propria părere și sunt interzise. Allah știe cel mai bine.

Statutul disputei

Sunt interzise cearta despre Coran și disputa asupra lui fără drept. De pildă, omului îi este limpede că un verset arată ceva contrar școlii sale, dar există o posibilitate slabă de a-l potrivi cu ea; el îl interpretează potrivit școlii sale și se ceartă pentru aceasta, deși sensul vădit contrazice ceea ce spune. Cel căruia acest sens nu îi este limpede este scuzat. S-a transmis în mod autentic că Trimisul lui Allah ﷺ a spus: „*Disputa despre Coran este necredință.*”

Al-Khattābī a spus că prin miră se înțelege îndoiala. S-a spus că este disputa care strecoară îndoială asupra lui. S-a spus că este disputa oamenilor patimilor despre versetele predestinării și altele asemenea.

Conduita celui care întreabă despre el

Cel care dorește să întrebe de ce un verset este înaintea altuia în exemplar, despre potrivirea unui verset cu locul unde se află ori despre ceva asemănător se cuvine să spună: „*Care este înțelepciunea în aceasta?*”

Conduita oamenilor față de el

Este dezaprobat să spună: „*Am uitat cutare verset.*” Să spună în schimb: „*Am fost făcut să-l uit*” sau „*L-am omis.*”

În cele două Șaḥīḥ-uri s-a transmis în mod autentic de la ‘Abd Allāh ibn Mas‘ūd — Allah să fie mulțumit de el — că Trimisul lui Allah ﷺ a spus:

„*Niciunul dintre voi să nu spună: Am uitat cutare și cutare verset; ci este un lucru pe care a fost făcut să-l uite.*” Într-o altă versiune, tot în cele două Șaḥīḥ-uri: „*Rău este pentru unul dintre voi să*

spună: Am uitat cutare și cutare verset; el a fost făcut să-l uite.” Tot în cele două Șaḥīḥ-uri s-a transmis în mod autentic de la ‘Ā’ishah — Allah să fie mulțumit de ea — că Profetul ﷺ a auzit un om recitând și a spus: „Allah să aibă milă de el! Mi-a adus aminte de un verset pe care îl omiseseam.” Într-o versiune autentică: „Pe care fusesem făcut să-l uit.” Cât despre ceea ce Ibn Abī Dāwūd a relatat de la Abū ‘Abd al-Raḥmān al-Sulamī, învățatul de seamă din generația Urmașilor, că a spus: „Nu spune: Am omis cutare verset; spune: Mi-a scăpat”, aceasta este împotriva celor stabilite prin hadithul autentic. Ne bizuim pe hadith: este îngăduit să spună „Am omis”, fără ca aceasta să fie dezaprobată.

Denumirea surelor

Este îngăduit să se spună sura al-Baqarah, sura Āl ‘Imrān, sura al-Nisā’, sura al-Mā’idah, sura al-An‘ām și, la fel, celelalte; nu este nimic dezaprobat în aceasta. Unii dintre cei de demult au dezaprobat-o și au spus să se zică: „Sura în care este amintită vaca”, „Sura în care este amintită familia lui ‘Imrān”, „Sura în care sunt amintite femeile” și așa mai departe. Opinia corectă este prima. În cele două Șaḥīḥ-uri sunt stabilite cuvintele Trimisului lui Allah ﷺ „sura al-Baqarah”, „sura al-Kahf” și nenumărate altele. La fel s-a transmis de la Companioni — Allah Preaînaltul să fie mulțumit de ei. Ibn Mas‘ūd a spus: „Acesta este locul celui căruia i-a fost pogorâtă sura al-Baqarah.” Tot de la el, în cele două Șaḥīḥ-uri:

„I-am recitat Trimisului lui Allah ﷺ sura al-Nisā’.” Hadithurile și cuvintele înaintașilor pe această temă sunt prea multe pentru a fi numărate. Cuvântul sūrah are două forme: cu hamzah și fără ea. Cea fără hamzah este mai aleasă și este cea folosită în Coran. Printre cei care au amintit ambele forme se numără Ibn Qutaybah, în Gharīb al-Ḥadīth.

Numirea lecturilor după recitatori

Nu este dezaprobat să se spună: „Acesta este lectura lui Abū ‘Amr”, „lectura lui Nāfi’”, „a lui Hamzah”, „a lui al-Kisā’i” ori a altuia. Aceasta este opinia aleasă, urmată de înaintași și de cei de după ei fără dezaprobare. Ibn Abī Dāwūd a relatat că Ibrāhīm

al-Nakha'ī a spus: „*Ei dezaprobau să se spună: Sunna lui cutare și lectura lui cutare.*” Opinia corectă este cea arătată mai înainte.

Ascultarea Coranului de către necredincios

Necredinciosul nu este împiedicat să asculte Coranul, potrivit cuvintelor lui Allah Preaînaltul:

﴿وَإِنْ أَحَدٌ مِنَ الْمُشْرِكِينَ اسْتَجَارَكَ فَأَجِرْهُ حَتَّى يَسْمَعَ
كَلِمَ اللَّهِ﴾

Dacă vreunul dintre politeiști îți cere adăpost, dă-i adăpost, ca să audă cuvântul lui Allah.

Al-Tawbah, 9:6 · fragment

Este însă împiedicat să atingă exemplarul scris. Îi poate fi predat Coranul? Învățații școlii noastre au spus: dacă nu există nădejde să primească Islamul, nu este îngăduit să fie învățat; dacă există nădejde, sunt două opinii: cea mai corectă îngăduie, din nădejdea primirii Islamului; a doua nu îngăduie, după cum nu îi este îngăduit să i se vândă un exemplar, chiar dacă există nădejde să primească Islamul. Dacă îl vedem învățând, trebuie împiedicat? Există două opinii.

Scrierea Coranului pe vase

Învățații au avut păreri diferite despre scrierea Coranului într-un vas, spălarea lui și darea apei de băut bolnavului.

Al-Ḥasan, Mujāhid, Abū Qilābah și al-Awzā'ī au spus că nu este nicio problemă, iar al-Nakha'ī a dezaprobat-o. Judecătorul Husayn, al-Baghawī și alți învățați ai școlii noastre au spus că, dacă se scrie Coranul pe dulciuri ori pe alte alimente, nu este nicio problemă să fie mâncate. Judecătorul a spus: „*Dacă este o bucată de lemn, arderea ei este dezaprobată.*”

Scrierea textelor de protecție

Opinia școlii noastre este că gravarea Coranului și a numelor lui Allah Preaînaltul pe pereți și pe haine este dezaprobată. ‘Aṭā’ a

spus că nu este nicio problemă cu scrierea Coranului pe peretele dinspre qiblah al moscheii. Cât despre scrierea textelor de protecție din Coran, Mālik a spus că nu este nicio problemă dacă se află într-un tub de trestie ori într-o învelitoare de piele cusută. Unii învățați ai școlii noastre au spus că, dacă într-un asemenea obiect se scrie Coran împreună cu altceva, nu este interzis, dar este mai bine să fie lăsat, fiindcă este purtat și în stare de impuritate rituală. Dacă este scris, să fie păzit în felul arătat de imamul Mālik — Allah să aibă milă de el. Așa a dat fatwa și șeicul Abū ‘Amr ibn al-Şalāḥ — Allah să aibă milă de el.

Ruqyah și suflarea ușoară

Ibn Abī Dāwūd a relatat de la Companionul Abū Juḥayfah — Allah să fie mulțumit de el —, al cărui nume era Wahb ibn ‘Abd Allāh, deși s-a spus și altceva, și de la al-Ḥasan al-Baṣrī și Ibrāhīm al-Nakha‘ī, că au dezaprobat-o. Opinia aleasă este că nu este dezaprobată, ci este o Sunna recomandată. S-a transmis în mod autentic de la ‘Ā’ishah — Allah să fie mulțumit de ea — că, în fiecare noapte, când Profetul ﷺ mergea la culcare, își unea palmele, sufla ușor în ele și recita în ele „*Spune: El este Allah, Unicul*”, „*Spune: Caut adăpost la Domnul zorilor*” și „*Spune: Caut adăpost la Domnul oamenilor*”, apoi își ștergea cu ele cât putea din trup. Începea cu capul, cu fața și cu partea dinainte a trupului și făcea aceasta de trei ori. L-au relatat al-Bukhārī și Muslim în cele două Şaḥīḥ-uri. Unele versiuni din cele două Şaḥīḥ-uri adaugă la acestea. Într-una, ‘Ā’ishah — Allah să fie mulțumit de ea — a spus: „*Când s-a îmbolnăvit, îmi poruncea să fac eu aceasta pentru el.*” Într-alta: „*În boala în care a murit, Profetul ﷺ recita asupra sa surele de adăpost și sufla ușor.*” ‘Ā’ishah — Allah să fie mulțumit de ea — a spus:

„*Când boala i s-a îngreunat, recitam asupra lui și suflam, apoi îl ștergeam cu propria sa mână, pentru binecuvântarea ei.*”

Într-alta: „*Când se îmbolnăvea, recita asupra sa surele de adăpost și sufla ușor.*” Învățații limbii au spus că naḥḥ înseamnă o suflare ușoară, fără salivă. Allah știe cel mai bine.

8 Versete și sure a căror recitare este recomandată în anumite momente și împrejurări

Să știi că acest capitol este foarte întins și nu poate fi cuprins în întregime, din pricina mulțimii celor transmise. Vom arăta însă cea mai mare parte ori multe dintre ele, în cuvinte scurte. Cele mai multe dintre cele amintite sunt cunoscute atât învățaților, cât și oamenilor de rând; de aceea, pentru cele mai multe nu voi aminti dovezile. Între ele se numără grija sporită pentru recitarea Coranului în luna Ramadan, cu și mai multă stăruință în ultimele zece zile și, dintre ele, în nopțile fără soț. La fel, primele zece zile din Dhū al-Ḥijjah, ziua de ‘Arafah, vinerea, timpul de după rugăciunea de dimineață și noaptea. Se cuvine să păstreze cu grijă recitarea surelor Yā Sīn, al-Wāqī‘ah și Tabāraka al-Mulk.

Recitățile din Sunna

Recitarea de vineri și de sărbători

Sunna este ca, la rugăciunea de dimineață din ziua de vineri, după al-Fātiḥah, să recite în prima rak‘ah sura Alif–Lām–Mīm Tanzīl întreagă, iar în a doua Hal atā ‘alā al-insān întreagă. Să nu facă ceea ce fac mulți imami ai moscheilor: să se limiteze la câteva versete din fiecare, cu prelungiri exagerate ale recitării. Dimpotrivă, se cuvine să le recite pe amândouă întregi, recitând cursiv, dar pe îndelete și deslușit. Sunna la rugăciunea de vineri este să recite în prima rak‘ah sura al-Jumu‘ah întreagă și în a doua sura al-Munāfiqūn întreagă. Dacă dorește, recită în prima rak‘ah „*Slăvește numele Domnului tău Celui Preaînalt*” și, în a doua, „*Oare ți-a venit vestea celei care acoperă?*”. Ambele variante sunt

autentice de la Trimisul lui Allah ﷺ. Să evite limitarea la numai o parte și să facă așa cum am arătat. Sunna la rugăciunea de sârbătoare este să recite în prima rak‘ah sura Qāf, iar în a doua sura „*Ceasul s-a apropiat*” întreagă. Dacă dorește, recită Sabbih și Hal atăka; ambele variante sunt autentice de la Trimisul lui Allah ﷺ. Să evite limitarea la numai o parte.

Recitarea în rugăciunile Sunna

În cele două rak‘ah de Sunna de la Fajr recită, după al-Fātiḥah, în prima „*Spune: O, necredincioșilor*”, iar în a doua „*Spune: El este Allah, Unicul*”. Dacă dorește, în prima recită

﴿قُولُوا آمَنَّا بِاللَّهِ وَمَا أُنْزِلَ إِلَيْنَا﴾

Spuneți: Noi credem în Allah și în ceea ce ne-a fost pogorât

Al-Baqarah 2:136 · fragment

până la sfârșitul versetului , iar în a doua

﴿قُلْ يَا أَهْلَ الْكِتَابِ تَعَالَوْا إِلَى كَلِمَةٍ سَوَاءٍ بَيْنَنَا وَبَيْنَكُمْ﴾

Spune: O, oameni ai Cărții, veniți la un cuvânt deopotrivă între noi și voi!

Āl ‘Imrān, 3:64 · fragment

În Sunna de la Maghrib recită „*Spune: O, necredincioșilor*” și „*Spune: El este Allah, Unicul*”. Le recită, de asemenea, în cele două rak‘ah ale ṭawāf-ului și în cele două ale istikhārah.

Cel care face Witr de trei rak‘ah recită în prima „*Slăvește numele Domnului tău Celui Preaînalt*”, în a doua „*Spune: O, necredincioșilor*”, iar în a treia „*Spune: El este Allah, Unicul*” și cele două sure ale cererii de adăpost.

Sura al-Kahf vinerea

Este recomandată recitarea surei al-Kahf în ziua de vineri, potrivit hadithului lui Abū Sa‘īd al-Khudrī — Allah să fie mulțumit de el — și altora despre aceasta. Imamul al-Shāfi‘ī a spus în al-Umm că

este recomandată și recitarea ei în noaptea de vineri. Dovada este ceea ce Abū Muḥammad al-Dārimī a relatat, prin lanțul său de transmitere, de la Abū Saʿīd al-Khudrī — Allah să fie mulțumit de el —, care a spus: „*Celui care recită sura al-Kahf în noaptea de vineri îi strălucește lumina între el și Casa cea Veche.*” Al-Dārimī a amintit și un hadith despre recomandarea recitării surei Hūd în ziua de vineri. De la Makḥūl, învățatul de seamă din generația Urmașilor, s-a transmis recomandarea recitării surei Āl ʿImrān vinerea.

Āyat al-Kursī și cele două sure protectoare

Este recomandată recitarea frecventă a Versetului Tronului în toate împrejurările, recitarea lui în fiecare noapte când merge la culcare și recitarea celor două sure ale cererii de adăpost după fiecare rugăciune. S-a transmis în mod autentic că ʿUqbah ibn ʿĀmir — Allah să fie mulțumit de el — a spus: „*Trimisul lui Allah ﷺ mi-a poruncit să recit cele două sure ale cererii de adăpost după fiecare rugăciune.*” L-au relatat Abū Dāwūd, al-Tirmidhī și al-Nasāʾī. Al-Tirmidhī a spus: „*Hadith ḥasan ṣaḥīḥ.*”

Ce se recită la culcare

La culcare este recomandată recitarea Versetului Tronului, a surei „*Spune: El este Allah, Unicul*”, a celor două sure ale cererii de adăpost și a sfârșitului surei al-Baqarah. Acestea sunt lucruri cărora trebuie să li se acorde interes și grijă deosebită. Despre ele s-au transmis hadithuri autentice. Abū Masʿūd al-Badrī — Allah să fie mulțumit de el — a relatat că Trimisul lui Allah ﷺ a spus: „*Cele două versete de la sfârșitul surei al-Baqarah îi ajung celui care le recită într-o noapte.*” Un grup de învățați au spus că îi ajung în locul rugăciunii de noapte, iar alții au spus că îl feresc de răul din acea noapte.

De la ʿĀʾishah — Allah să fie mulțumit de ea — s-a relatat că Profetul ﷺ recita în fiecare noapte „*Spune: El este Allah, Unicul*” și cele două sure ale cererii de adăpost. Am amintit aceasta în secțiunea despre suflarea ușoară cu recitarea Coranului. Abū Dāwūd a relatat, prin lanțul său de transmitere, că ʿAlī — Allah să-i cinstească chipul — a spus: „*Nu credeam că un om cu judecată,*

intrat în Islam, se culcă fără să recite Versetul Tronului.” Tot de la ‘Alī — Allah să-i cinstească chipul —: „Nu credeam că un om cu judecată se culcă înainte să recite ultimele trei versete din sura al-Baqarah.” Lanțul său de transmitere este autentic, potrivit condițiilor lui al-Bukhārī și Muslim. ‘Uqbah ibn ‘Āmir — Allah ﷻ fie mulțumit de el — a spus: „Trimisul lui Allah ﷻ mi-a zis: Să nu treacă pe lângă tine o noapte fără să reciți în ea «Spune: El este Allah, Unicul» și cele două sure ale cererii de adăpost. Nu a trecut de atunci nicio noapte fără să le recit.” Ibrāhīm al-Nakha‘ī a spus: „Ei recomandau recitarea în fiecare noapte, de trei ori, a acestor sure: «Spune: El este Allah, Unicul» și cele două sure ale cererii de adăpost.” Lanțul de transmitere este autentic, potrivit condițiilor lui Muslim. Tot de la Ibrāhīm: „Când mergeau la culcare, îi învățau să recite cele două sure ale cererii de adăpost.”

‘Ā’ishah — Allah să fie mulțumit de ea — a relatat că Profetul ﷺ nu se culca înainte de a recita al-Zumar și Banī Isrā’īl. L-a relatat al-Tirmidhī, care a spus: „*Ḥasan*.” Când omul se trezește din somn noaptea, este recomandat să recite sfârșitul surei Āl ‘Imrān, de la cuvintele Celui Preaînalt

﴿إِنَّ فِي خَلْقِ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ﴾

În crearea cerurilor și a pământului

Āl ‘Imrān, 3:190 · fragment

până la sfârșitul ei. În cele două Șaḥīḥ-uri s-a transmis în mod autentic că Trimisul lui Allah ﷻ recita versetele de la sfârșitul surei Āl ‘Imrān când se trezea.

Recitarea lângă cel bolnav

Ce se recită lângă bolnav. Este recomandat să i se recite al-Fātiḥah, potrivit cuvintelor sale ﷺ din hadithul autentic despre ea: „*De unde ai știut că este o ruqyah?*” Este recomandat să i se recite „*Spune: El este Allah, Unicul*”, „*Spune: Caut adăpost la Domnul zorilor*” și „*Spune: Caut adăpost la Domnul oamenilor*”, suflând ușor în palme. Aceasta este stabilită în cele două Șaḥīḥ-uri prin fapta Trimisului lui Allah ﷻ; am lămurit-o în secțiunea

despre suflarea ușoară, de la sfârșitul capitolului precedent.

Ṭalḥah ibn Muṣarrif a spus:

„Când bolnavului i se recita Coranul, simțea o ușurare. Am intrat la Khaythamah, în vreme ce era bolnav, și am spus: Astăzi te văd bine. A răspuns: Mi s-a recitat Coranul.”

Al-Khaṭīb Abū Bakr al-Baghdādī — Allah să aibă milă de el — a relatat, prin lanțul său de transmitere, că al-Ramādī — Allah să fie mulțumit de el — spunea, când îl durea ceva: *„Aduceți-i pe oamenii hadithului!”* Când soseau, spunea: *„Recitați-mi hadith.”* Dacă aceasta privește hadithul, Coranul este cu atât mai îndreptățit.

Recitarea lângă cel aflat pe moarte

Ce se recită lângă cel aflat pe moarte. Învățații școlii noastre și alții au spus că este recomandat să se recite lângă el Yā Sīn, potrivit hadithului lui Ma‘qil ibn Yasār — Allah să fie mulțumit de el —, în care Profetul ﷺ a spus: *„Recitați Yā Sīn asupra celor aflați pe moarte dintre voi!”* L-au relatat Abū Dāwūd, al-Nasā’ī în ‘Amal al-Yawm wa-l-Laylah și Ibn Mājah, cu un lanț de transmitere slab. Mujālid a relatat de la al-Sha‘bī că Anṣārii, când erau de față lângă cel aflat pe moarte, recitau sura al-Baqarah. Mujālid este slab. Allah știe cel mai bine.

9 Scrierea Coranului și cinstirea exemplarului său scris

Să știi că Nobilul Coran era așezat în vremea Profetului ﷺ așa cum se află astăzi în exemplare, dar nu era adunat într-un singur exemplar. Era păstrat în piepturile oamenilor: unii dintre Companioni îl memoraseră întreg, iar alții memoraseră părți din el. Când a venit vremea lui Abū Bakr al-Șiddīq — Allah să fie mulțumit de el — și mulți purtători ai Coranului au fost uciși, el s-a temut de moartea lor și de neînțelegerile celor de după ei asupra lui. I-a consultat pe Companioni — Allah să fie mulțumit de ei — despre adunarea lui într-un exemplar, iar ei au încuviințat. A fost scris într-un exemplar și așezat în casa lui Ḥaḫṣah, Mama Credincioșilor — Allah să fie mulțumit de ea. În vremea lui ‘Uthmān — Allah să fie mulțumit de el —, când Islamul s-a răspândit, ‘Uthmān s-a temut de ivirea unei neînțelegeri care să ducă la lăsarea unei părți din Coran ori la adăugarea în el. A făcut mai multe copii după culegerea aflată la Ḥaḫṣah, asupra căreia Companionii căzuseră de acord, le-a trimis în ținuturi și a poruncit distrugerea celor care le contraziceau. Fapta sa a fost făcută cu acordul său, al lui ‘Alī ibn Abī Ṭālib, al celorlalți Companioni și al altora — Allah să fie mulțumit de ei. Profetul ﷺ nu îl adunase într-un singur exemplar fiindcă se aștepta să mai fie pogorât ceva și să fie abrogată recitarea unei părți; această posibilitate a rămas până la moartea lui ﷺ. Când Abū Bakr și ceilalți Companioni nu au mai avut această așteptare, iar folosul a cerut adunarea lui, au făcut-o — Allah să fie mulțumit de ei. Au existat păreri diferite despre numărul exemplarelor trimise de ‘Uthmān. Imamul Abū ‘Amr al-Dānī a spus: „Cei mai mulți învățați susțin că ‘Uthmān a scris patru copii:

1. A trimis una la Baṣrah.
2. Alta la Kūfah.
3. Alta în Şam.
4. Una a păstrat-o la el.”

Abū Ḥātim al-Sijistānī a spus că ‘Uthmān a scris şapte exemplare:

a trimis unul la Mecca, altul în Şam, altul în Yemen, altul în Bahrain, altul la Baṣrah şi altul la Kūfah, iar unul l-a păstrat la Medina. Acesta este un rezumat al celor privitoare la prima adunare a exemplarului Coranului. Despre ea există multe hadithuri autentice. Cuvântul muṣḥaf are trei pronunţări, cu u, i ori a la mīm: muṣḥaf, miṣḥaf şi maṣḥaf. Cele cu u şi i sunt cunoscute, iar pe cea cu a au amintit-o Abū Ja‘far al-Naḥḥās şi alţii.

Inovaţia bună

Învăţaţii au căzut de acord asupra recomandării scrierii exemplarelor Coranului, înfrumuseţării scrisului lor, desluşirii şi clarităţii sale şi conturării îngrijite a literelor, fără alungiri şi legături cursive. Învăţaţii au spus că sunt recomandate punctele care deosebesc literele şi semnele de vocalizare ale exemplarului, fiindcă îl păzesc de greşelile de rostire şi de confundarea literelor. Cât despre dezaprobarea punctelor de către al-Sha‘bī şi al-Nakha‘ī, ei le-au dezaprobat în vremea aceea din teama schimbării textului. Astăzi această teamă a dispărut, aşadar nu există interdicţie. Nu se renunţă la aceasta pe motiv că este ceva nou, fiindcă ţine de lucrurile noi bune, care nu sunt oprite, asemenea altora: alcătuirea lucrărilor de ştiinţă, zidirea şcolilor, a lăcaşurilor de retragere şi altele.

Allah ştie cel mai bine.

Materialele şi suprafeţele scrierii

Nu este îngăduită scrierea Coranului cu ceva necurat. Potrivit şcolii noastre, scrierea lui pe pereţi este dezaprobată; am amintit opinia lui ‘Aṭā’ despre aceasta. Am arătat şi că, dacă este scris pe

alimente, nu este nicio problemă cu mâncarea lor, iar dacă este scris pe o bucată de lemn, arderea acestuia este dezaprobată.

Ridicarea în picioare pentru el

Musulmanii au căzut de acord asupra obligației păzirii și respectării exemplarului Coranului. Învățații școlii noastre și alții au spus: „*Dacă un musulman îl aruncă în murdărie — căutăm adăpost la Allah Preaînaltul! —, cel care îl aruncă devine necredincios.*”

Au spus: „*Este interzis să-l folosească drept pernă; mai mult, este interzis să folosească astfel oricare dintre cărțile de învățătură. Este recomandat să se ridice pentru exemplar când este adus înaintea sa, fiindcă ridicarea pentru învățații de seamă și oamenii aleși este recomandată, iar exemplarul Coranului este cu atât mai îndreptățit.*” Am stabilit dovezile recomandării ridicării în lucrarea aparte pe care am alcătuit-o despre aceasta. Am relatat în Musnad-ul lui al-Dārimī, cu un lanț de transmitere autentic, de la Ibn Abī Mulaykah, că ‘Ikrimah ibn Abī Jahl — Allah să fie mulțumit de el — își așeza exemplarul Coranului pe față și spunea: „*Cartea Domnului meu!*”

Călătoria și vânzarea exemplarului

Este interzisă călătoria cu exemplarul Coranului în ținutul dușmanului dacă există teama să ajungă în mâinile lui, potrivit hadithului cunoscut din cele două Șaḥīḥ-uri: Trimisul lui Allah ﷺ a oprit călătoria cu Coranul în ținutul dușmanului. Este interzisă vânzarea exemplarului unui dhimmī. Dacă îl vinde, al-Shāfi‘ī are două opinii despre valabilitatea vânzării:

1. Cea mai corectă este că nu este valabilă.
2. A doua este că este valabilă, dar se poruncește de îndată înlăturarea dreptului său de proprietate asupra lui.

Omul lipsit de discernământ și copilul care nu deosebește lucrurile sunt împiedicați să atingă exemplarul, de teamă să nu-i încalce cinstea. Această împiedicare este o datorie a tutorelui și a oricui îl vede încercând să-l ia.

Atingerea și purtarea exemplarului Coranului

Celui aflat în stare de impuritate rituală îi este interzis să atingă și să poarte exemplarul Coranului, fie de cureaua lui, fie altfel, fie că atinge scrisul însuși, marginile ori coperta de piele. Îi este interzis să atingă și săculețul, învelitoarea și cutia dacă exemplarul se află în ele. Aceasta este opinia aleasă a școlii. S-a spus că aceste trei lucruri nu sunt interzise, dar opinia este slabă. Dacă este scris Coran pe o tăbliță, ea are statutul exemplarului, fie că scrisul este puțin, fie că este mult. Chiar dacă este numai o parte dintr-un verset, scrisă pentru studiu, atingerea tăbliței este interzisă.

Întoarcerea filelor cu un bețișor

Dacă persoana aflată în impuritate rituală minoră ori în janābah sau femeia aflată la menstruație întoarce filele exemplarului cu un bețișor ori cu ceva asemănător, învățații școlii noastre au două opinii:

1. Cea mai întemeiată este că este îngăduit. Au afirmat-o categoric învățații școlii noastre din Irak, fiindcă omul nici nu atinge, nici nu poartă exemplarul.
2. A doua este interdicția, fiindcă este socotit că poartă fila, iar o filă are statutul întregului.

Dacă își înfășoară mâneca pe mână și întoarce fila, aceasta este interzis fără deosebire de păreri. Unii învățați ai școlii noastre au greșit, transmitând două opinii; corect este să se afirme categoric interdicția, fiindcă fila este întoarsă cu mâna, nu cu mâneca.

Scrierea lui de către cel aflat în impuritate rituală

Dacă persoana aflată în janābah ori în impuritate rituală minoră scrie un exemplar al Coranului, ținând fila ori atingând-o în timpul scrierii, este interzis. Dacă nu o ține și nu o atinge, există trei opinii:

1. Cea corectă îngăduie.
2. A doua interzice.
3. A treia îngăduie celui aflat în impuritate minoră, dar interzice celui aflat în janābah.

Purtarea lui împreună cu alte lucruri

Dacă persoana aflată în impuritate minoră ori în janābah sau femeia aflată la menstruație atinge ori poartă o carte de jurisprudență sau din altă știință, în care se află versete din Coran, o haină brodată cu Coran, dirhami ori dinari inscripționați cu el, ori poartă lucruri între care se află un exemplar al Coranului, ori atinge un perete, dulciuri sau pâine pe care este înscris Coran, opinia corectă a școlii îngăduie toate acestea, fiindcă nu sunt un exemplar al Coranului. Există o opinie care le interzice.

Judecătorul suprem Abū al-Ḥasan al-Māwardī a spus în al-Ḥāwī: „Este îngăduită atingerea hainelor brodate cu Coran, dar purtarea lor nu este îngăduită, fără deosebire de păreri, fiindcă scopul purtării lor este căutarea binecuvântării prin Coran.” Această afirmație a sa este slabă și nu am văzut pe nimeni care să fie de acord cu ea. Dimpotrivă, șeicul Abū Muḥammad al-Juwaynī și alții au afirmat explicit îngăduința purtării lor; aceasta este opinia corectă. Allah știe cel mai bine. Cât despre cărțile de explicare a Coranului, dacă textul coranic este mai mult decât celelalte părți, atingerea și purtarea lor sunt interzise. Dacă restul este mai mult, așa cum se întâmplă de obicei, există trei opinii:

1. Cea mai corectă este că nu sunt interzise.
2. A doua este că sunt interzise.
3. A treia: dacă textul coranic se deosebește printr-un scris mai gros, roșu ori altfel, sunt interzise; dacă nu se deosebește, nu sunt interzise.

Eu spun: atingerea este interzisă când cantitățile sunt egale. Autorul cărții al-Tatimmah, dintre învățații școlii noastre, a spus: „*Când spunem că nu este interzisă, ea este totuși dezaprobată.*”

Cât despre cărțile hadithului Trimisului lui Allah ﷺ, dacă nu au versete din Coran, atingerea lor nu este interzisă, dar este mai bine să nu fie atinse decât în stare de curăție rituală. Dacă au versete din Coran, atingerea lor nu este interzisă potrivit școlii, deși există o opinie care o interzice; aceasta este opinia menționată în cărțile de jurisprudență. Cât despre ceea ce a fost abrogat ca recitare, precum „*Bărbatul vârstnic și femeia vârstnică*,

dacă săvârșesc adulter, să-i lapidați negreșit” și altele, atingerea și purtarea nu sunt interzise. Învățații școlii noastre au spus că la fel stau lucrurile cu Tora și Evanghelia.

Impuritatea de pe corp și atingerea exemplarului

Dacă pe o parte a trupului celui aflat în stare de curăție rituală există o necurăție care nu este scuzată, îi este interzis, fără deosebire de păreri, să atingă exemplarul cu locul necurat. Nu îi este interzis să-l atingă cu altă parte, potrivit opiniei corecte și cunoscute a școlii, susținută de cei mai mulți învățați ai noștri și de alții. Abū al-Qāsim al-Şaymarī, dintre învățații școlii noastre, a spus că este interzis; învățații noștri l-au socotit greșit în această privință. Judecătorul Abū al-Ṭayyib a spus: „*Afirmația sa este respinsă prin consens.*” Potrivit opiniei cunoscute, unii învățați ai școlii noastre au spus că este dezaprobată. Opinia aleasă este că nu este dezaprobată.

Atingerea exemplarului după tayammum și în caz de necesitate

Celui care nu găsește apă și face tayammum într-o situație în care acesta este îngăduit îi este îngăduit să atingă exemplarul, fie că a făcut tayammum pentru rugăciune, fie pentru altceva pentru care este îngăduit.

Cel care nu găsește nici apă, nici pământ se roagă așa cum se află, dar nu îi este îngăduit să atingă exemplarul, fiindcă se află în impuritate rituală; i-am îngăduit rugăciunea din necesitate. Dacă are cu el un exemplar, nu găsește pe cineva căruia să i-l încredințeze și nu poate face abluțiunea, îi este îngăduit să-l poarte din necesitate. Judecătorul Abū al-Ṭayyib a spus că nu este dator să facă tayammum. Această afirmație trebuie cercetată; se cuvine să fie dator să facă tayammum. Dacă se teme ca exemplarul să nu ardă, să nu fie înecat, să nu cadă în necurăție ori să nu ajungă în mâna unui necredincios, îl ia chiar dacă se află în impuritate rituală, din necesitate.

Copilul care distinge

Tutorele și dascălul trebuie să-i ceară copilului cu discernământ curăția rituală pentru a purta exemplarul ori tăblița din care citește? Există două opinii cunoscute; cea mai corectă, după învățații școlii, este că nu sunt obligați, din pricina greutății.

Vânzarea și cumpărarea lui

Vânzarea și cumpărarea exemplarului Coranului sunt valabile. Cumpărarea nu este dezaprobată. Despre dezaprobarea vânzării, învățații școlii noastre au două opinii. Cea mai corectă, care este afirmația explicită a lui al-Shāfi'ī, este că este dezaprobată. Printre cei care au spus că nici vânzarea, nici cumpărarea nu sunt dezaprobrate se numără al-Ḥasan al-Baṣrī, 'Ikrimah și al-Ḥakam ibn 'Uṭaybah. Aceasta s-a transmis și de la Ibn 'Abbās. Un grup de învățați au dezaprobat atât vânzarea, cât și cumpărarea; Ibn al-Mundhir a transmis aceasta de la 'Alqamah, Ibn Sīrīn, al-Nakha'ī, Shurayḥ, Masrūq și 'Abd Allāh ibn Zayd. De la 'Umar și Abū Mūsā al-Ash'arī s-a relatat o atitudine aspră față de vânzare. Un grup au îngăduit cumpărarea, dar au dezaprobat vânzarea; Ibn al-Mundhir a transmis aceasta de la Ibn 'Abbās, Sa'īd ibn Jubayr, Aḥmad ibn Ḥanbal și Ishāq ibn Rāhawayh. Allah știe cel mai bine.

10 Precizarea numelor și a cuvintelor amintite în carte, în ordinea apariției lor

Ele sunt multe, iar precizarea, lămurirea și explicarea lor deplină ar putea umple un volum mare. Voi face însă cele mai scurte observații, arătând sensurile urmărite în cuvintele cele mai concise și limitându-mă, în cele mai multe cazuri, la opinia cea mai corectă.

Mai întâi, cele din introducere:

Al-ḥamd înseamnă lauda pentru însușirile frumoase. Al-Karīm, dintre atributele lui Allah Preaînaltul, înseamnă Dăruitorul de har; s-au dat și alte explicații.

Al-Mannān. Am relatat de la ‘Alī ibn Abī Ṭālib — Allah să-i cinstească chipul — că înseamnă Cel care începe să dăruiască înainte să I se ceară.

Al-ṭawīl: îndestularea și belșugul.

Al-hidāyah: călăuzirea care înlesnește ascultarea și bunăvoința. În arabă se spune hadānā li-l-īmān, hadānā al-īmān și hadānā ilā al-īmān: ne-a călăuzit la credință.

Sā’ir are înțelesul de „restul, ceilalți”.

Profetul nostru a fost numit Muḥammad ﷺ din pricina mulțimii însușirilor sale lăudabile. Așa au spus Ibn Fāris și alții: Allah Preaînaltul le-a insuflat celor din familia sa acest nume, fiindcă știa frumusețea însușirilor sale și noblețea purtării sale. Allah să-i sporească cinstea și noblețea!

Ṭaḥaddā. Învățații limbii au spus: „Cutare îl provoacă pe cutare” se spune când se întrece cu el și îi dispută întâietatea.

Bi-ajma‘ihim are două pronunțări cunoscute, cu u ori cu a la mîm, și înseamnă „*toți*”.

Afhamă înseamnă a lăsa fără răspuns și a birui.

Lā yakhluqu se pronunță cu u la lām; este îngăduit și cu a, iar yā’ are a în amândouă. Este îngăduit și yu-khliqu, cu u la yā’ și i la lām. Se spune khaliqa al-shay’u și akhlaqa când lucrul se uzează. Aici sensul este că măreția și dulceața Coranului nu dispar.

Istaḏharahu: l-a memorat pe de rost.

Al-wildān: copiii.

Al-ḥadathān, cu a la ḥā’ și dāl, are același sens cu al-ḥadath, al-ḥādithah și al-ḥadathā: ivirea a ceea ce nu existase.

Al-malawān: noaptea și ziua.

Al-riḏwān se pronunță cu i sau u la rā’: riḏwān ori ruḏwān.

Al-anām înseamnă făpturile, potrivit opiniei alese. Se spune și al-anīm.

Al-dāmighāt: cele care zdobesc și biruiesc.

Al-ṭaghām, cu a la ṭā’ și cu ghayn, înseamnă oamenii cei mai josnici.

Al-amāthil: cei mai aleși; singularul este amthal. Se spune mathula al-rajulu, cu u la thā’, când omul devine vrednic și ales.

Al-a‘lām este pluralul lui ‘alam, semnul după care se cunoaște drumul, munte ori altceva. Învățățul priceput a fost numit astfel fiindcă oamenii se călăuzesc după el.

Al-nuhā: mințile. Singularul este nuhyah, cu u la nūn, fiindcă mintea îl oprește pe cel înzestrat cu ea de la cele urâte. S-a spus și că numele vine din faptul că omul ajunge, în cele din urmă, la propria judecată și părere.

Abū ‘Alī al-Fārisī a spus că al-nuhā poate fi un substantiv verbal sau un plural, asemenea lui al-ghuraf.

Dimashq, Damascul, se pronunță în forma cunoscută cu i la dāl și a la mîm. Autorul cărții Maṭālī‘ al-Anwār a transmis și pronunțarea cu i la mîm.

Al-mukhtaṣar: ceea ce are puține cuvinte și multe înțelesuri.

Al-‘atīdah: cele de față și pregătite.

Abtahilu: implor cu smerenie.

Al-tawfiq: crearea puterii de a asculta.

Ḥasbunā Allāh: Allah ne este de ajuns.

Al-Wakīl: Cel căruia Ți sunt încredințate treburile. S-a spus: Cel căruia Ți este încredințată cârmuirea făpturilor Sale; s-a spus: Cel care Se îngrijește de binele făpturilor Sale; s-a spus: Păzitorul.

Ānā' al-layl: ceasurile nopții. Singularul are patru forme: أَنِي și إِنِي, cu hamzah inițială având a ori i, apoi إني și إني, cu yā' ori wāw la sfârșit și cu i la hamzah în amândouă.

Al-ālā': binefacerile. Singularul are cele patru forme إِلَى، إِلَى، إِلَى، إِلَى. Toate acestea au fost transmise de al-Wāḥidī.

Cheltuirea lăudată în Lege înseamnă a dăruia din avere în ascultarea lui Allah Preaînaltul.

Tijārah lan tabūr: un negoț care nu va pieri și nu se va strica.

Al-safarah: îngerii scribi. Al-bararah este pluralul lui bār, cel ascultător.

Yatata'ta'u: se poticnește și întâmpină greutate.

Abū Mūsā al-Ash'arī este 'Abd Allāh ibn Qays. Numele al-Ash'arī îl leagă de al-Ash'ar, strămoșul tribului.

Al-utrujjah, cu u la hamzah și rā', este fructul cunoscut, chitra. Al-Jawharī a spus că Abū Zayd menționează și forma turunjah. În Șaḥīḥ-ul lui al-Bukhārī, în Cartea alimentelor, acest hadith are formularea: „Asemenea utrunjah.”

Abū Umāmah al-Bāhilī se numește Șudayy ibn 'Ajlān. Numele al-Bāhilī îl leagă de Bāhilah, tribul cunoscut.

Al-ḥasad: a dori ca binefacerea celui alt să dispară.

Al-ghibṭah: a dori aceeași binefacere, fără să dorească dispariția ei de la celălalt.

Ḥasad-ul este interzis, iar ghibṭah în privința binelui este lăudată și iubită. Înțelesul cuvintelor sale ﷺ „Nu se cuvine să râvnești decât în două cazuri” este că nu există o râvnă lăudată, asupra căreia să se insiste cu deosebire, decât în cele două cazuri.

Al-Tirmidhī este un nume legat de Tirmidh. Abū Sa'īd al-Sam'ānī a spus că este un oraș vechi, la marginea fluviului din ținutul Balkh, numit Jayḥūn. Numele de proveniență are trei pronunțări, transmise de al-Sam'ānī: Tirmidhī, cu i la tā' și mīm; Turmudhī, cu u la amândouă; și Tarmidhī, cu a la tā' și i la mīm.

Abū Sa‘īd al-Khudrī se numește Sa‘d ibn Mālik. Numele al-Khudrī îl leagă de Banū Khudrah.

Abū Dāwūd al-Sijistānī se numește Sulaymān ibn al-Ash‘ath.

Al-Nasā‘ī este Abū ‘Abd al-Raḥmān Aḥmad ibn Shu‘ayb.

Abū Mas‘ūd al-Badrī se numește ‘Uqbah ibn ‘Amr. Cei mai mulți învățați au spus că a locuit la Badr, dar nu a participat la bătălie. Al-Zuhri, al-Bukhārī și alții au spus că a participat împreună cu Trimisul lui Allah ﷺ.

Al-Dārimī este Abū Muḥammad ‘Abd Allāh ibn ‘Abd al-Raḥmān. Numele său îl leagă de Dārim, strămoșul unui trib.

Sha‘ā’ir Allāh: semnele religiei Sale. Singularul este sha‘īrah; al-Jawharī a spus că se folosește și sha‘ārah.

Al-Bazzār, autorul Musnad-ului: numele se încheie cu rā’.

Laḥd al-qabr are două pronunțări cunoscute, cu a ori u la lām; cea cu a este mai aleasă. Este o nișă săpată în latura mormântului dinspre qiblah, în care este așezat mortul. Se spune laḥadtu al-mayyita și alḥadtu.

Abū Hurayrah se numește ‘Abd al-Raḥmān ibn Ṣakhr, potrivit celei mai corecte dintre aproximativ treizeci de opinii. A primit această kunyah de la o pisicuță pe care o avea în copilărie. El a fost primul numit astfel.

Ādhananī bi-l-ḥarb: m-a înștiințat; înțelesul este că a arătat că îmi face război.

Abū Ḥanīfah este al-Nu‘mān ibn Thābit ibn Zūṭā.

Imamul al-Shāfi‘ī:

Abū ‘Abd Allāh Muḥammad ibn Idrīs ibn al-‘Abbās ibn ‘Uthmān ibn Shāfi‘ ibn al-Sā‘ib ibn ‘Ubayd ibn ‘Abd Yazīd ibn Hāshim ibn al-Muṭṭalib ibn ‘Abd Manāf ibn Quṣayy.

Al-thalb, cu a la thā’ și fără vocală la lām: ponegrirea.

Ḥunafā’ este pluralul lui ḥanīf, cel drept. S-a spus: cel înclinat spre adevăr, care se îndepărtează de fals.

Al-Mar‘ashī: cu a la mīm, fără vocală la rā’ și cu a la ‘ayn, litera fără punct.

Al-Tustarī: cu u la primul tā’, a la al doilea și fără vocală la sīn, fără puncte. Numele îl leagă de orașul cunoscut Tustar.

Imamul al-Muḥāsibī, cu u la mīm. Al-Samʿānī a spus că a fost numit astfel fiindcă își cerea socoteală sufletului. Se numără printre cei în care s-au unit știința aspectelor exterioare și a celor lăuntrice.

ʿArf al-jannah, cu a la ʿayn, fără vocală la rāʾ și cu fāʾ: mireasma Raiului.

Fa-l-yatabawwaʾ maqʿadahu min al-nār: să-și ocupe locul ori să și-l ia. S-a spus că este o invocație împotriva lui; s-a spus că este o înștiințare.

Al-dalālāh se pronunță cu a ori i la dāl. Se spune și dulūlah, cu u la dāl și lām.

Al-ṭawīyyah, cu a la ṭāʾ și i la wāw. Învățații limbii au spus că este lăuntru omului.

Al-tarāqī este pluralul lui tarquwah, clavicula, osul dintre adâncitura de la baza gâtului și umăr.

Yajlisūna ḥilaqan: „șed în cercuri”. Sunt două pronunțări, cu a ori i la ḥāʾ.

Ibn Mājah este Abū ʿAbd Allāh Muḥammad ibn Yazīd.

Abū al-Dardāʾ se numește ʿUwaymir; s-a spus și ʿĀmir.

Yahnuʾ alā al-ṭālib: se apleacă spre elev cu bunăvoință și milă.

Ayyūb al-Sakhtiyānī: cu a la sīn și i la tāʾ. Abū ʿUmar ibn ʿAbd al-Barr a spus că Ayyūb vindea piei la Baṣrah și de aceea a fost numit al-Sakhtiyānī.

Al-barāʾah este substantivul verbal de la barāʾa ori baruʾa al-rajulu, cu a ori u la rāʾ: omul i-a întrecut pe cei de-o seamă cu el.

Ḥalqat al-ʿilm și cele asemănătoare se pronunță cu lām fără vocală; aceasta este forma aleasă și cunoscută. Într-o formă rară, transmisă de Thaʿlab, al-Jawharī și alții, se rostește cu a la lām: ḥalaqah.

Al-rufʾah are două pronunțări, cu u ori i la rāʾ.

Qiʾdat al-mutaʾallimīn: „așezarea elevilor”, cu i la qāf.

Al-maʾshar: un grup de oameni uniți de aceeași îndeletnicire.

„Le cercetau ziua” înseamnă că puneau în practică cele cuprinse în ele.

Abū Sulaymān al-Khaṭṭābī poartă un nume legat de unul dintre strămoșii săi, al-Khaṭṭāb. Numele lui Abū Sulaymān este Ḥamd ibn Muḥammad ibn Ibrāhīm ibn al-Khaṭṭāb; s-a spus și că numele său este Aḥmad.

Al-Zuhrī este Abū Bakr Muḥammad ibn Muslim ibn ‘Ubayd Allāh ibn ‘Abd Allāh ibn Shihāb ibn ‘Abd Allāh ibn al-Ḥārith ibn Zuhrah ibn Kilāb ibn Murrah ibn Ka‘b.

Al-Baṣrī se pronunță cu a ori i la bā’.

Al-Sha‘bī: cu a la shīn. Numele său este ‘Āmir ibn Sharāḥīl, cu a la shīn.

Tamīm al-Dārī poartă un nume legat de Dārīn, un loc de pe coastă. Se spune și Tamīm al-Dayrī, în legătură cu o mănăstire în care obișnuia să se închine. S-au spus și alte lucruri. Am lămurit deosebirea de păreri la începutul comentariului la Ṣaḥīḥ Muslim.

Sulaym ibn ‘Itr: cu i la ‘ayn, litera fără punct, și tā’, cu două puncte deasupra, fără vocală.

Al-Dawraqī: dāl fără punct, cu a, apoi wāw fără vocală, rā’ cu a, qāf și yā’ al numelui de proveniență. S-a spus că numele vine de la bonetele înalte numite dawraqiyyah. S-a spus că tatăl era un ascet, adică un om devotat adorării, iar în acea vreme ascetul era numit dawraqī. S-a spus și că numele vine de la Dawraq, un oraș din Persia ori din altă parte.

Manṣūr ibn Zādhān: cu zāy și dhāl, litera cu punct.

Yaḥtabī înseamnă că își ridică gambele și le cuprinde, la întâlnirea cu coapsele, cu mâinile ori cu o haină. Acest fel de a ședea se numește ḥubwah ori ḥibwah, cu u ori i la ḥā’.

Al-hadhramah, cu dhāl, litera cu punct: vorbirea rapidă și nedeslușită.

Al-Ghazālī este Muḥammad ibn Muḥammad ibn Muḥammad ibn Aḥmad. Numele este rostit de obicei cu zāy dublat: al-Ghazzālī. S-a relatat însă că el a respins aceasta și a spus: „*Eu sunt al-Ghazālī, cu zāy simplu, numit după un sat din ținutul Tūs, care se cheamă Ghazālah.*”

Talḥah ibn Muṣarraf: cu u la mīm, a la ṣād și i la rā’. S-a spus că este îngăduit și cu a la rā’, dar această opinie nu are temeii.

Abū al-Aḥwaṣ: cu ḥā' și šād, litere fără punct. Numele său este 'Awf ibn Mālik al-Jushamī, cu u la jīm și a la šīn, litera cu puncte. Numele îl leagă de Jusham, strămoșul tribului.

Al-fuṣṭāṭ are șase variante de pronunțare: fuṣṭāṭ, fuṣṭāṭ, cu tā' în loc de ṭā', și fuṣṣāṭ, cu s dublat; fiecare dintre ele poate avea u sau i la fā'. Înseamnă cort ori locuință.

Al-dāwiyy: cu a la dāl, i la wāw și yā' dublat; un murmur ale cărui cuvinte nu se înțeleg.

Al-Nakha'ī: cu a la nūn și khā'; numele îl leagă de al-Nakha', strămoșul unui trib.

Ḥalab shāh, „timpul cât se mulge o oaie”: cu a la lām; într-o variantă rară, lām poate fi și fără vocală.

Al-Raqāshī: cu a la rā' și qāf nedublat.

Al-qadhāh: un bețșor, fărâme de pânză și alte asemenea resturi care se mătură din moschee.

Sulaymān ibn Yasār: Yasār se scrie cu yā', urmat de sīn, fără punct.

Abū Usayd: cu u la hamzah și a la sīn. Numele său este Mālik ibn Rabī'ah; a luat parte la Badr.

Tanṭaḥunī, „mă împunge”: ṭā' poate avea i sau a.

Muntashir jiddan, „foarte răspândit”: jiddan se pronunță cu i la jīm și este un substantiv verbal.

Al-ushnān ori al-ishnān: două pronunțări, cu u sau i la hamzah, consemnate de Abū 'Ubaydah; hamzah aparține rădăcinii cuvântului.

Aceste pronunțări au fost consemnate și de Ibn al-Jawālīqī. Este un cuvânt persan arabizat; termenul propriu arab este ḥuraḍ.

Karāsī aḍrāsīhi, „bazele măselelor sale”: karāsī poate fi pronunțat cu yā' dublat sau nedublat.

Al-Rūyānī: cu u la rā' și wāw fără vocală; numele îl leagă de Rūyān.

Expresia 'alā ḥasabī ḥālihi, „după starea sa”, are a la sīn și înseamnă „după puterea sa”.

Al-ḥammām: baia publică, bine cunoscută; cuvântul este masculin potrivit lingviștilor.

Al-ḥushūsh: locuri amenajate pentru nevoile trupești.

Singularul este ḥashsh sau ḥushsh, cu a ori u la ḥā'.

Ḥajr al-insān, „poala omului”: se poate pronunța ḥajr sau ḥijr, cu a ori i la ḥā'.

Al-janāzah ori al-jināzah, „funeralii”: cu a sau i la jīm, de la janaza, „a acoperi”.

Bahz ibn Ḥakīm: cu a la bā', hā' fără vocală și zāy.

Zurārah: cu u la zāy.

Aḥmad ibn Abī al-Ḥawārī: cu a la ḥā' și i la rā'; unii pronunță rā' cu a. Șeicul nostru Abū al-Baqā' Khālīd al-Nābulusī — Allah să aibă milă de el — transmitea această pronunțare și uneori o prefera. Era învățatul de seamă al vremii sale în această știință și o stăpânea cu deplină precizie. Numele lui Abū al-Ḥawārī este 'Abd Allāh ibn Maymūn ibn 'Abbās ibn al-Ḥārith.

Al-Jū'i: cu u la jīm.

Abū al-Jawzā': cu a la jīm și cu zāy. Numele său este Aws ibn 'Abd Allāh; s-a spus și Aws ibn Khālīd.

Ḥabtar: cu ḥā' fără punct și cu a, apoi bā' cu un punct, fără vocală, tā' cu două puncte deasupra și cu a, apoi rā'.

Omul drept este acela care împlinește drepturile lui Allah Preaînaltul și drepturile oamenilor. Așa au spus al-Zajjāj, autorul lucrării al-Maṭālī' și alții.

Abū Dharr se numește Jundab; s-a spus și Burayr, cu u la bā' și două rā'.

Ijtarahū al-sayyī'āt: „au săvârșit faptele rele”.

Al-shī'ār: cu i la shīn; înseamnă semn distinctiv.

Al-shirāk: cu i la shīn; cureaua subțire a sandalei, aflată peste laba piciorului.

Umm Salamah se numește Hind. S-a spus și Ramlah, dar această opinie nu are temeii.

'Abd Allāh ibn Mughaffal: cu u la mīm, a la ghayn și fā'.

Al-laghaṭ sau al-lagħṭ: două pronunțări, cu a la ghayn ori fără vocală; înseamnă amestec de glasuri.

Al-mu'awwidhatān: cu i la wāw.

Al-Awzā'ī se numește 'Abd al-Raḥmān ibn 'Amr. A fost imamul Levantului în vremea sa. Numele al-Awzā'ī îl leagă de un loc de la

Bāb al-Farādīs, în Damasc, numit al-Awzā'. S-a spus și că îl leagă de un trib; au fost propuse și alte explicații.

‘Arzab: cu ‘ayn fără punct și cu a, apoi rā’ fără vocală, zāy cu a și bā’ cu un punct.

Buraydah ibn al-Ḥuṣayb: cu u la ḥā’ și a la šād, amândouă fără punct.

Faḍālah: cu a la fā’.

La-llāhu ashaddu adhanan: adhanan are a la hamzah și dhāl și înseamnă ascultare.

Al-qaynah: cu a la qāf; cântăreață.

Ṭubā: „bine pentru ei”, după cum au spus lingviștii.

Al-A‘mash este Sulaymān ibn Mihrān.

Abū al-‘Āliyah: cu ‘ayn fără punct; numele său este Rufay’, cu u la rā’.

Abū Lubābah, companionul: cu u la lām. Numele său este Bashīr; s-a spus și Rifā‘ah ibn ‘Abd al-Mundhir.

Al-ghashamah: asupritorii.

Expresia ‘aynāhu tadhriḥān înseamnă că ochii săi varsă lacrimi; tadhriḥān se pronunță cu a la tā’, cu două puncte deasupra, și i la rā’.

Fa-mā khaṭbukum: „care este pricina voastră?”

Al-ayyām al-ma‘dūdāt, „zilele numărate”: cele trei zile de tashrīq de după ziua sacrificiului.

Tashmīt al-‘āṭis, „invocarea pentru cel care strănută”: cuvântul se poate scrie cu shīn sau sīn.

Al-Qaffāl amintit aici este al-Marwazī, ‘Abd Allāh ibn Aḥmad.

Yaqrūn, „a alătura”: forma literară are u la rā’; există și o variantă cu ī.

Al-Baghawī: nume care îl leagă de Bagh, un oraș între Herat și Marw, numit și Baghshūr. Numele său este al-Ḥusayn ibn Mas‘ūd.

Al-‘āṣāl: pluralul lui aṣīl, sfârșitul zilei; s-a spus și intervalul dintre ‘Aṣr și apusul soarelui.

Zubayd ibn al-Ḥārith: cu u la zāy, urmat de bā’ cu un punct și cu a.

Subbūh, Quddūs: pot fi pronunțate cu u sau a la prima literă; amândouă variantele sunt bine cunoscute.

Abū Qilābah: cu i la qāf, a la lām nedublat și bā' cu un punct.
Numele său este 'Abd Allāh ibn Zayd.

Yaḥyā ibn Waththāb: cu thā' cu trei puncte, dublat.

Mu'ān ibn Rifā'ah: cu u la mīm, a la 'ayn și nūn la sfârșit.

Al-Shikhkhīr: cu i la shīn și khā' dublat.

Al-Ḥakam ibn 'Uṭaybah: cu tā' cu două puncte deasupra,
apoi yā' cu două puncte dedesubt și bā' cu un punct.

Al-maḥyā și al-mamāt: viața și moartea.

Awzi'hum: „*insuflă-le*”.

Ḥamdan yuwāfi ni'amahu: o laudă care să ajungă pe măsura
binefacerilor Sale și să le cuprindă.

Wa-yukāfi'u mazidahu: yukāfi'u se termină cu hamzah.
Înseamnă o laudă prin care să aducem mulțumirea cuvenită
pentru binefacerile pe care ni le-a sporit.

Mujālīd, cel care relatează de la al-Sha'bī: cu jīm și i la lām.

Al-Ṣaymarī: cu a la šād, fără punct, și la mīm; s-a spus și cu u
la mīm, dar această pronunțare este rară.

Am explicat acest nume pe larg în Tahdhīb al-asmā' wa-l-lughāt. Acestea sunt câteva lămuriri scurte asupra pronunțării
cuvintelor dificile întâlnite în carte. Pe celelalte le-am lăsat
deoparte fiindcă sunt limpezi. Dintre cele cunoscute, pe acelea pe
care le-am amintit am dorit să le explic celor care nu stau în
preajma învățaților, căci le vor fi de folos, dacă voiește Allah
Preaînaltul.

Aici se încheie ceea ce mi-a fost înlesnit din această carte; ea
este o scurtă prezentare față de întinderea subiectului conduitei
recitatorilor.

Ceea ce m-a îndemnat să o alcătuiesc pe scurt a fost motivul pe
care l-am arătat la începutul cărții.

Îl rog pe Allah Cel Măreț să facă folosul ei cuprinzător, pentru
mine, pentru cei dragi mie, pentru fiecare cititor al ei și pentru
toți musulmanii, în ambele lumi.

Laudă lui Allah, Stăpânul lumilor, o laudă pe măsura
binefacerilor Sale și care să aducă mulțumirea cuvenită pentru
sporirea lor. Binecuvântarea și pacea Sa desăvârșite să fie asupra
stăpânului nostru Muḥammad, asupra familiei lui Muḥammad și

asupra tuturor companionilor săi. Laudă lui Allah, Stăpânul lumilor.

Aici se încheie cartea al-Tibyān.

Învățăături adăugate cărții

Relatarea visului lui Aḥmad ibn Ḥanbal

Ibn al-Jawzī a spus în Manāqib al-Imām Aḥmad ibn Ḥanbal, p. 434, în capitolul al nouăzeci și unulea, despre visele avute de Aḥmad ibn Ḥanbal — Allah Preaînaltul să fie mulțumit de el: „Ne-a înștiințat ‘Abd al-Malik ibn Abī al-Qāsim, care a spus: Ne-a transmis ‘Abd Allāh ibn Muḥammad al-Anṣārī, care a spus: Ne-a transmis Muḥammad ibn ‘Abd al-Ḥalīl ibn Aḥmad, care a spus: Ne-a transmis Muḥammad ibn Aḥmad ibn Ibrāhīm. Și ne-a înștiințat Ibn Nāṣir, care a spus: Ne-a înștiințat Abū ‘Alī al-Ḥasan ibn Aḥmad, care a spus: Ne-a transmis Abū Muḥammad al-Khallāl, care a spus: Ne-a transmis ‘Ubayd Allāh ibn ‘Abd al-Raḥmān al-Zuhrī. Amândoi au spus: Ne-a relatat Aḥmad ibn Muḥammad ibn Ma‘tham, care a spus: L-am auzit pe ‘Abd al-‘Azīz ibn Aḥmad al-Nahāwandī spunând: L-am auzit pe ‘Abd Allāh ibn Aḥmad ibn Ḥanbal spunând: L-am auzit pe tatăl meu zicând: «L-am văzut în vis pe Stăpânul măreției și am spus: Doamne, care este cel mai bun lucru prin care cei care caută apropierea de Tine se apropie de Tine? El a spus: Cuvântul Meu, Aḥmad.» A spus: «Am întrebat: Doamne, cu înțelegere sau fără înțelegere?» «El a spus: Cu înțelegere și fără înțelegere.»” Aici se încheie citatul.

Vezi Manāqib al-Imām Aḥmad, Dār al-Āfāq al-Jadīdah, ediția a doua, 1977.

Opt versete din sura al-Nisā’

De la Ibn ‘Abbās — Allah să fie mulțumit de amândoi — se transmite că a spus: Opt versete revelate în sura al-Nisā’ sunt mai bune pentru această comunitate decât tot ceea ce luminează soarele:

1. ﴿يُرِيدُ اللَّهُ لِيُبينَ لَكُمْ وَيَهْدِيَكُمْ سُنَنَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِكُمْ وَيَتُوبَ عَلَيْكُمْ﴾

Allah voiește să vă lămurească, să vă călăuzească pe căile celor de dinaintea voastră și să vă primească pocăința.

al-Nisā' 4:26 · fragment

2. ﴿وَاللَّهُ يُرِيدُ أَنْ يَتُوبَ عَلَيْكُمْ وَيُرِيدُ الَّذِينَ يَتَّبِعُونَ الشَّهَوَاتِ أَنْ تَمِيلُوا مَيْلًا عَظِيمًا﴾

Allah voiește să vă primească pocăința, însă cei care își urmează poftele voiesc să vă abateți mult de la cale.

al-Nisā' 4:27

3. ﴿يُرِيدُ اللَّهُ أَنْ يُخَفِّفَ عَنْكُمْ وَخُلِقَ الْإِنْسَانُ ضَعِيفًا﴾

Allah voiește să vă ușureze, căci omul a fost creat slab.

al-Nisā' 4:28

4. ﴿إِنْ تَجْتَنِبُوا كَبَائِرَ مَا تُنْهَوْنَ عَنْهُ نَكْفِرْ عَنْكُمْ وَسَيَتِغْفِرْ لَكُمْ سَيِّئَاتِكُمْ وَنُدْخِلْكُمْ مُدْخَلًا كَرِيمًا﴾

Dacă vă feriți de păcatele mari care vă sunt oprite, vă vom șterge faptele rele și vă vom face să intrați într-un loc de cinste.

al-Nisā' 4:31

5. ﴿إِنَّ اللَّهَ لَا يَظْلِمُ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ وَإِنْ تَكَ حَسَنَةً يُّضَاعِفْهَا وَيُؤْتِ مِنْ لَدُنْهُ أَجْرًا عَظِيمًا﴾

*Allah nu nedreptățește nici cât greutatea unui fir de praf;
iar dacă este o faptă bună, El o înmulțește și dă din partea
Sa o răsplată măreață.*

al-Nisā' 4:40

6. ﴿وَمَنْ يَعْمَلْ سُوءًا أَوْ يَظْلِمْ نَفْسَهُ ثُمَّ يَسْتَغْفِرِ اللَّهَ يَجِدِ اللَّهَ غَفُورًا رَحِيمًا﴾

*Cel care săvârșește un rău ori se nedreptățește pe sine, apoi
cere iertarea lui Allah, Îl va afla pe Allah Iertător,
Îndurător.*

al-Nisā' 4:110

7. ﴿إِنَّ اللَّهَ لَا يَغْفِرُ أَنْ يُشْرَكَ بِهِ وَيَغْفِرُ مَا دُونَ ذَلِكَ لِمَنْ يَشَاءُ﴾

*Allah nu iartă să I se facă asociați, dar iartă ceea ce este
mai prejos de aceasta cui voiește.*

al-Nisā' 4:48 · fragment

8. ﴿وَالَّذِينَ ءَامَنُوا بِاللّٰهِ وَرُسُلِهِۦٓ وَلَمْ يُفَرِّقُوا بَيْنَ اٰحَدٍ
مِّنْهُمْ اُولٰٓئِكَ سَوْفَ يُؤْتِيهِمْ اُجْرُهُمْ وَكَانَ اللّٰهُ
غَفُوْرًا رَّحِيْمًا﴾

*Iar celor care cred în Allah și în trimișii Săi și nu fac
deosebire între vreunul dintre ei, acestora le va da
răsplățile lor. Allah este Iertător, Îndurător.*

Al-Nisā' 4:152

Al-Itqān, vol. 2, p. 206.

Versete despre măreție, dreptate, teamă și speranță

1. Cel mai măreț verset din Coran este:

﴿اللّٰهُ لَاۤ اِلٰهَ اِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّوْمُ﴾

*Allah! Nu există altă divinitate în afară de El, Cel Viu, Cel
care le susține pe toate.*

al-Baqarah 2:255 · fragment

2. Versetul din Coran care cuprinde cel mai mult dreptatea
este:

﴿اِنَّ اللّٰهَ يَأْمُرُ بِالْعَدْلِ وَالْاِحْسَنِ وَاِيتٰى
ذِى الْقُرْبٰى﴾

*Allah poruncește dreptatea, binefacerea și dărnicia față de
rude*

Al-Naḥl 16:90 · fragment

— până la sfârșitul versetului.

3. Versetul din Coran care stârnește cel mai mult teama
este:

﴿مَنْ يَعْمَلْ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ خَيْرًا يَرَهُ وَمَنْ يَعْمَلْ
مِثْقَالَ ذَرَّةٍ شَرًّا يَرَهُ﴾

*Cine va face un bine cât greutatea unui fir de praf îl va
vedea. Și cine va face un rău cât greutatea unui fir de praf
îl va vedea.*

al-Zalzalah 99:7-8

4. Versetul din Coran care însuflă cea mai mare speranță este:

﴿قُلْ يَاعِبَادِيَ الَّذِينَ أَسْرَفُوا عَلَىٰ أَنفُسِهِمْ لَا تَقْنَطُوا
مِن رَّحْمَةِ اللَّهِ﴾

*Spune: O, robii Mei care ați întrecut măsura împotriva
voastră înșivă, nu deznădăjduiți de îndurarea lui Allah!*

Al-Zumar 39:53 · fragment

— până la sfârșitul versetului. S-a spus și:

﴿وَلَسَوْفَ يُعْطِيكَ رَبُّكَ فَتَرْضَىٰ﴾

Stăpânul tău îți va dăruia, iar tu vei fi mulțumit.

al-Duḥā 93:5

5. Versetul din Coran care întristează cel mai mult este:

﴿مَنْ يَعْمَلْ سُوءًا يُجْزَ بِهِ﴾

Cel care săvârșește un rău va fi răsplătit pentru el.

al-Nisā' 4:123 · fragment

6. Versetul din Coran care este cel mai aspru — adică
pentru locuitorii Focului — este:

﴿فَذُوقُوا فَلَنْ نَّزِيدَ كُمْ إِلَّا عَذَابًا﴾

Gustați! Nu vă vom spori decât chinul.

al-Naba' 78:30

7. De la 'Alī — Allah să-i cinstească fața — se transmite: Cel mai iubit verset din Coran pentru mine este:

﴿إِنَّ اللَّهَ لَا يَغْفِرُ أَنْ يُشْرَكَ بِهِ وَيَغْفِرُ مَا دُونَ
ذَلِكَ لِمَنْ يَشَاءُ﴾

*Allah nu iartă să I se facă asociați, dar iartă ceea ce este
mai prejos de aceasta cui voiește.*

al-Nisā' 4:48 · fragment

8. Cel mai bun verset din Coran este:

﴿وَمَا أَصَابَكُمْ مِّنْ مُّصِيبَةٍ فَبِمَا كَسَبَتْ أَيْدِيكُمْ
وَيَعْفُوا عَنْ كَثِيرٍ﴾

*Orice nenorocire vă lovește este pentru ceea ce au dobândit
mâinile voastre; iar El iartă multe.*

al-Shūrā 42:30

Al-Itqān, vol. 2, p. 205.

Cuvânt de încheiere

S-a încheiat, cu laudă lui Allah Preaînaltul, revizuirea celei de-a treia ediții a cărții al-Tibyān, înfățișarea ei într-o formă nouă și tipărirea ei îngrijită la Medina — asupra celui care locuiește acolo să fie cel mai ales salut, cea mai plăcută binecuvântare și cea mai deplină pace — în zilele șederii mele aici, la începutul lunii Muḥarram a anului 1414 H.

Îl rog pe Allah să mă așeze în rândul purtătorilor Coranului, care socotesc îngăduit ceea ce el îngăduie și oprit ceea ce el oprește, îi respectă hotarele și îl recită bine; să mă facă să mor iubindu-i și să mă adune în ceata lor, sub stindardul lor. Căci oamenii Coranului sunt oamenii lui Allah și păzitorii Cărții Sale. Să primească de la mine lucrarea pe care am înfăptuit-o și să-mi dăruiască un sfârșit bun când îmi va sosi sorocul.

Locuitor al Medinei

Cel sărac înaintea Lui, Preaînaltul,

Muḥammad Maḥmūd al-Ḥajjār

Indexul citatelor coranice

Al-Fātiḥah, 1:7 · Nici al celor răătăciți	76
Al-Baqarah 2:136 · Spuneți: Noi credem în Allah și în ceea ce ne-a fost pogorât	107
Al-Baqarah 2:156 · Lui Allah Îi aparținem și la El ne întoarcem	35
Al-Baqarah 2:201 · Domnul nostru, dă-ne bine în această lume și bine în Viața de Apoi și păzește-ne de pedeapsa...	36
Al-Baqarah, 2:203 · Pomeniți-L pe Allah în zile numărate	63
Al-Baqarah, 2:223 · Soțiile voastre sunt pentru voi un ogor.	49
al-Baqarah 2:255 · Allah! Nu există altă divinitate în afară de El, Cel Viu, Cel care le susține pe toate.	132
Al-Baqarah, 2:281 · Temeți-vă de o zi în care veți fi întorși la Allah!	45
Âl 'Imrân, 3:15 · Spune: Să vă vestesc ceva mai bun decât acestea?	63
Âl 'Imrân, 3:61 · Blestemul lui Allah este asupra mincinoșilor	33
Âl 'Imrân, 3:64 · Spune: O, oameni ai Cărții, veniți la un cuvânt deopotrivă între noi și voi!	107
Âl 'Imrân, 3:92 · Nu veți ajunge la virtute până nu veți cheltui din ceea ce iubiți.	93
Âl 'Imrân, 3:113–114 · Dintre oamenii Cărții este o comunitate statornică, ce recită versetele lui Allah în ceasurile...	28
Âl 'Imrân, 3:190–191 · În crearea cerurilor și a pământului și în succesiunea nopții și a zilei sunt semne pentru cei cu...	39
Âl 'Imrân, 3:190 · În crearea cerurilor și a pământului	109
Âl 'Imrân, 3:191 · Cei care Îl pomenesc pe Allah în picioare, șezând și culcați pe o parte.	41
al-Nisā' 4:26 · Allah voiește să vă lămurească, să vă călăuzească pe căile celor de dinaintea voastră și să vă...	130
al-Nisā' 4:27 · Allah voiește să vă primească pocăința, însă cei care își urmează poftele voiesc să vă abateți mult...	130
al-Nisā' 4:28 · Allah voiește să vă ușureze, căci omul a fost creat slab.	130
al-Nisā' 4:31 · Dacă vă feriți de păcatele mari care vă sunt oprite, vă vom șterge faptele rele și vă vom face să...	130
al-Nisā' 4:40 · Allah nu nedreptățește nici cât greutatea unui fir de praf; iar dacă este o faptă bună, El o...	131

Al-Nisā', 4:41 · Cum va fi când vom aduce din fiecare comunitate un martor și te vom aduce pe tine martor asupra...	60
al-Nisā' 4:48 · Allah nu iartă să I se facă asociați, dar iartă ceea ce este mai prejos de aceasta cui voiește.	131, 134
Al-Nisā', 4:82 · Oare nu cugetă ei la Coran?	41
al-Nisā' 4:110 · Cel care săvârșește un rău ori se nedreptățește pe sine, apoi cere iertarea lui Allah, Îl va afla...	131
al-Nisā' 4:123 · Cel care săvârșește un rău va fi răsplătit pentru el.	133
Al-Nisā' 4:152 · Iar celor care cred în Allah și în trimișii Săi și nu fac deosebire între vreunul dintre ei,...	132
Al-Mā'idah, 5:2 · Ajutați-vă unii pe alții în bine și evlavie.	55
Al-Mā'idah, 5:3 · Am desăvârșit asupra voastră binefacerea Mea și am încuviințat pentru voi Islamul ca religie.	vii
Al-Mā'idah, 5:64 · Iudeii au spus: Mâna lui Allah este înlănțuită	66
Al-Mā'idah, 5:67 · O, Trimisule, transmite!	94
Al-Mā'idah 5:118 · Dacă îi pedepsești, ei sunt robii Tăi	43
Al-An'ām 6:103 · Privirile nu Îl cuprind, dar El cuprinde privirile	93
Al-A'rāf, 7:82 · Răspunsul neamului său nu a fost	61
Al-A'rāf, 7:204 · Când se recită Coranul, ascultați-l și păstrați tăcerea, poate că veți primi milă.	49
Al-Tawbah, 9:6 · Dacă vreunul dintre politeiști îți cere adăpost, dă-i adăpost, ca să audă cuvântul lui Allah.	104
Al-Tawbah, 9:30 · Iudeii au spus: 'Uzayr este fiul lui Allah, iar creștinii au spus: Mesia este fiul lui Allah	65
Hūd, 11:18 · Blestemul lui Allah este asupra celor nedrepți	33
Yūsuf, 12:53 · Nu-mi dezvinovățesc sufletul	61
Al-Ra'd, 13:15 · Dimineața și seara	79
Al-Ḥijr, 15:46 · Intrați în ea în pace, în siguranță	69
Al-Naḥl, 16:50 · Ei fac ceea ce li se poruncește	79
Al-Naḥl 16:90 · Allah poruncește dreptatea, binefacerea și dărnicia față de rude	132
Al-Naḥl, 16:98 · Când reciți Coranul, caută adăpost la Allah de Satana cel izgonit.	40
Al-Isrā', 17:18 · Celui care dorește viața cea grabnic trecătoare îi grăbim în ea ceea ce voim, pentru cine voim.	12
Al-Isrā', 17:108 · Slăvit este Domnul nostru! Făgăduința Domnului nostru se împlinește negreșit.	89

Al-Isrā', 17:109 · Ei cad cu fețele la pământ, plângând, iar aceasta le sporește smerenia.	46
Al-Isrā', 17:109 · Le sporește smerenia	79
Al-Isrā', 17:111 · Laudă lui Allah, Cel care nu Și-a luat un fiu.	68
Maryam 19:12 · Ia Cartea cu putere!	35
Maryam, 19:58 · Au căzut prosternându-se și plângând	79
Maryam, 19:88 · Ei au spus: Cel Milostiv Și-a luat un fiu	66
Țā Hā, 20:114 · Domnul meu, sporește-mi cunoașterea!	44
Al-Ḥajj, 22:18 · Allah face ceea ce voiește	80
Al-Ḥajj, 22:30 · Așa este! Iar pentru acela care cinstește lucrurile declarate sfinte de Allah, aceasta este mai...	6
Al-Ḥajj, 22:32 · Așa este! Iar acela care cinstește semnele sfinte ale lui Allah o face din evlavia inimilor.	6
Al-Ḥajj, 22:77 · Faceți binele, poate că veți izbândi	80
Al-Nūr, 24:30 · Spune-le credincioșilor să-și coboare privirile.	50
Al-Nūr, 24:63 · Să se păzească cei care se împotrivesc poruncii sale, ca nu cumva să-i lovească o încercare ori...	8
Al-Furqān, 25:60 · Le-a sporit îndepărtarea	80
Al-Shu'arā', 26:215 · Coboară-ți aripa față de credincioșii care te urmează.	6
Al-Naml, 27:25 · El știe ceea ce ascundeți și ceea ce arătați	82
Al-Naml, 27:26 · Domnul Tronului Măreț	80, 82
Al-Naml, 27:65 · Spune: Nimeni dintre cei din ceruri și de pe pământ nu cunoaște nevăzutul, în afară de Allah.	94
Al-Rūm, 30:60 · Ai răbdare, căci făgăduința lui Allah este adevăr! Să nu te clatine cei care nu au certitudine.	69
Al-Sajdah, 32:15 · Ei nu se trufesc	80
Al-Aḥzāb, 33:4 · Allah spune adevărul și El călăuzește pe cale.	92
Al-Aḥzāb, 33:31 · Iar aceea dintre voi care Îi este supusă lui Allah și Trimisului Său	62
Al-Aḥzāb, 33:56 · Allah și îngerii Săi se roagă asupra Profetului	66
Al-Aḥzāb, 33:58 · Iar cei care îi vatămă pe credincioși și pe credincioase fără ca aceștia să fi săvârșit ceva și-au...	7
Fāṭir, 35:29–30 · Cei care recită Cartea lui Allah, împlinesc rugăciunea și dăruiesc, în ascuns și pe față, din ceea...	1
Fāṭir 35:32 · Apoi am dat Cartea drept moștenire celor pe care i-am ales dintre robii Noștri.	vi
Yā Sīn, 36:28 · Nu am pogorât asupra neamului său, după el, vreo oaste din cer	62

Șad, 38:29 · O Carte binecuvântată pe care ți-am pogorât-o, ca ei să cugete la versetele ei.	42
Al-Zumar, 39:16 · Deasupra lor vor avea straturi de foc, iar dedesubtul lor alte straturi	45
Al-Zumar, 39:28 · Un Coran arab, fără strâmbătate.	59
Al-Zumar 39:53 · Spune: O, robii Mei care ați întrecut măsura împotriva voastră înșivă, nu deznădăjduiți de...	133
Al-Zumar, 39:65 · Dacă vei asocia, fapta ta va fi negreșit nimicită.	68
Ghāfir 40:70–71 · Atunci vor ști, când vor avea cătușe la gât	45
Fușșilat, 41:37 · Dacă numai pe El Îl adorați.	81
Fușșilat, 41:38 · Ei nu obosesc	81
Fușșilat, 41:47 · La El este întoarsă cunoașterea Ceasului	62
Al-Shūrā, 42:20 · Celui care dorește rodul Vieții de Apoi îi sporim rodul, iar celui care dorește rodul acestei lumi...	11
al-Shūrā 42:30 · Orice nenorocire vă lovește este pentru ceea ce au dobândit mâinile voastre; iar El iartă multe.	134
Al-Shūrā 42:51 · Niciunui om nu i se cuvine ca Allah să-i vorbească decât prin revelație ori din spatele unui văl	94
Al-Zukhruf 43:13 · Slăvit fie Cel care ne-a supus aceasta, căci noi nu am fi fost în stare să o stăpânim	35
Al-Jāthiyah, 45:21 · Oare cei care au săvârșit fapte rele cred că îi vom face asemenea celor care au crezut și au...	44
Al-Jāthiyah, 45:33 · Li s-au arătat relele faptelor lor	62
Al-Dhāriyāt, 51:31 · A spus: Care este rostul venirii voastre, o, trimișilor?	62
Al-Ṭūr, 52:27 · Allah ne-a dăruit harul Său și ne-a păzit de pedeapsa vântului arzător.	44
Al-Raḥmān, 55:13 · Atunci, care dintre binefacerile Domnului vostru le tăgăduiți?	67
Al-Muzzammil, 73:4 · Recită Coranul pe îndelete, limpede!	47
Al-Muddaththir, 74:8–9 · Când se va sufla în trâmbiță, aceea va fi atunci o zi grea.	42
Al-Qiyāmah, 75:40 · Oare nu este Acela în stare să-i învie pe cei morți?	67
Al-Mursalāt, 77:50 · În ce cuvânt de după acesta vor crede?	67
al-Naba' 78:30 · Gustați! Nu vă vom spori decât chinul.	134
Al-Takwīr 81:23 · L-a văzut la orizontul limpede	93
Al-Infithār, 82:6 · Ce te-a amăgit în privința Domnului tău Cel Generos?	45
Al-Inshiqāq, 84:20–21 · Ce au, de nu cred și, când li se recită Coranul, nu se prosternează?	77

Al-Inshiqāq, 84:21 · Nu se prosternează	81
Al-Inshiqāq, 84:22 · Dar cei care nu cred tăgăduiesc.	77
Al-Aʿlā, 87:1 · Slăvește numele Domnului tău Celui Preaînalt	67
al-Ḍuḥā 93:5 · Stăpânul tău îți va dărui, iar tu vei fi mulțumit.	133
Al-Tīn, 95:3 · Și pe acest ținut sigur!	68
Al-Tīn, 95:8 · Oare nu este Allah Cel mai drept Judecător?	66
Al-Bayyinah, 98:5 · Nu li s-a poruncit decât să-L adore pe Allah, închinându-I numai Lui religia, întru credință...	9
al-Zalzalah 99:7–8 · Cine va face un bine cât greutatea unui fir de praf îl va vedea. Și cine va face un rău cât...	133

Bibliografie

1. Al-Nawawī, Yaḥyā ibn Sharaf. Al-Tibyān fī ādāb ḥamalāt al-Qurʾān. Îngrijire: Muḥammad al-Ḥajjār. Dār Ibn Ḥazm, ediția a treia, 1414 H / 1994.
2. Ibn Taymiyyah. Majmūʿ al-fatāwā.
3. Al-Bukhārī. Ṣaḥīḥ al-Bukhārī.
4. Muslim ibn al-Ḥajjāj. Ṣaḥīḥ Muslim.
5. Abū Dāwūd. Al-Sunan.
6. Al-Tirmidhī. Al-Jāmiʿ.
7. Al-Nasāʾī. Al-Sunan.
8. Ibn Mājah. Al-Sunan.
9. Al-Dārimī. Al-Musnad.
10. Al-Nawawī. Al-Majmūʿ Sharḥ al-Muhadhdhab.
11. Al-Nawawī. Tahdhīb al-asmāʾ wa-l-lughāt.
12. Al-Ghazālī. Ihḃāʾ ʿulūm al-dīn.
13. Al-Baghawī. Al-Tahdhīb.
14. Al-ʿAbdarī. Al-Kifāyah fī ikhtilāf al-fuqahāʾ.
15. Ibn al-Jawzī. Manāqib al-Imām Aḥmad ibn Ḥanbal. Dār al-Āfāq al-Jadīdah, ediția a doua, 1977.
16. Al-Suyūṭī. Al-Itqān fī ʿulūm al-Qurʾān.
17. Al-Suyūṭī. Sharḥ al-Taqrīb.

Indice

- Abluțiune și purificare** 36, 41, 116–117
Ămîn 48, 75–76, 96
Ascultarea Coranului 10, 29, 53–54, 56, 58–59, 70, 83–85, 97, 118, 120
Basmala 40
Cugetare 26, 39, 41, 43, 48, 53, 56, 63
Dascăl și elev 11–19, 39, 41, 50, 100, 117, 122
Exemplarul Coranului 35, 40, 52–53, 56–57, 100, 104, 112–114, 116–117
Glas și melodie 20, 47, 56–61, 66, 68, 73–74, 76
Intenție și sinceritate 9–12, 15, 17, 32, 34–37, 69, 83, 101–102
Încheierea Coranului 25–27, 95, 97–98
Memorare și uitare 22, 30, 32, 102–103
Prosternarea la recitare 65, 77–78, 82, 84–88, 90–91
Recitare de noapte 28–29, 43, 108
Recitare împreună 53–55, 95
Recitare pe îndelete 3, 33, 47–48, 58–59, 106
Tayammum 34, 36–37, 82, 116
Vineri și sărbători 27, 52, 65, 70, 73–74, 77, 92, 95, 106–108

CORAN ȘI BUNĂ-CUVIINȚĂ

A recita cu grijă. A înțelege și a trăi.

Cum se învață, se recită și se cinstește Cartea lui Allah?

Al-Nawawī adună îndrumări pentru dascăl și elev, pentru memorator și ascultător: sinceritatea intenției, cugetarea la versete, recitarea în rugăciune și respectul față de exemplarul scris. Zece capitole, urmate de lămurirea numelor și a cuvintelor.

INSTITUTUL TAWHID

tawhid.ro